

Katolički list

Zvonik

GOD. XXII. BR. 11 (253) Subotica, studeni (novembar) 2015. 150,00din

Ususret Godini Božjeg milosrđa

tema: *Istinu na vidjelo u došašću; Reportaža: Kolping društvo Srbije*

Intervju: *Mons. dr. László Németh, biskup*

Dušni dan s PP „Funero”
u crkvi sv. Roka u Subotici

Jesensko krizmanje u Sonti

Kongres Radio Marije u Rimu

Svi sveti na Kerskom groblju u Subotici

Vjeronauk u Novom Sadu sa s. Nadom Ivanković

Vič. Siniša Tumbas Loketić
primio diplomu
KBF-a u Đakovu

Pariški ringe ringe raja

Na poprištu stravičnog terorističkog napada u Parizu zbio se jedan sporadični ali simboličan događaj. Mladi pijanist Davide Martello pred okupljenim je prolaznicima zaspivao pjesmu „Imagine“ Johna Lennona. Kulturna pjesma poznatog glazbenika grupe „The Beatles“ iz 1971. svojevrsna je himna pacifizma i Hippy pokreta, koja u svom tekstu nudi svijet bez „religije, zemalja, zastava, politike i vlasništva“, te „svjetsko jedinstvo“ kao moguće načine uspostavljanja mira na zemlji: *Zamislite da nema raja, lako je ako pokušate, da nema pakla ispod nas, samo nebo iznad nas... Zamislite da nema država, nije teško, nema razloga da se ubija ili mre, i nijedne religije. Zamislite da svi ljudi svoj život u miru žive. Bratstvo među ljudima. Zamislite da svi ljudi dijele čitav svijet...*

a) hipijevska eshatologija

Od pamtivijeka se pojavljuju konstrukcije različitih eshatologija (vizija konačnih stvarnosti), nastalih nezadovoljstvom trenutnog ustroja društva, bilo da se radi o religijskim, bilo o sekularističkim eshatologijama. Svijet o kojem Lennon mašta nosi u sebi simpatičan žar adolescentskog idealizma, možda čak i naivne nostalgije za izgubljenim rajem. Hipici su bljesnuli poput šibice i još brže se ugasili jer proklamirana sekularistička vizija „spasenja“ društva samourušila se u općoj anarhiji te je, kako to obično biva, revolucija pojela svoju djecu (poput one francuske). Pokret je kao takav nestao ali idejno i dalje postoji u lijevo-liberalnim krugovima koji i danas pomahnitalo trube sadržajno ispražnjene pokliče „djece cvijeća“ – *Mir! Sloboda! Ljubav! Uživanje! Vodite ljubav, a ne rat!*... Cijeli svijet će se uhvatiti za rukice i igrati rōinge ringe raja! Bilo bi prihvatljivo da nije krajnje površno i infantilno (neću reći utopij-sko, jer za konstrukciju utopije treba ipak malo više intelektualnog šlifa). Iluzorni snovi o raju bez autoriteta (zakona, države, Boga, etike, morala...) pretvaraju se u noćne more. Sloboda bez ograda gora je od terorizma.

b) teroristička eshatologija

Eshatološke imaginacije Johna Lennona previđaju jedan sitan ali bitan detalj – opstojnost zla u svijetu. Islamistički teroristi su učinili stravičan zločin opet u ime nekog „boljeg svijeta“, drugačijeg društvenog poretka, raja po njihovoj zamisli. I jedna i druga eshatologija izražavaju težnju za izgubljenim rajem, svaka na svoj način. I obje su žrtve istoga – zla; prva jer ga previđa, druga jer joj je sredstvo. I sekularistički i teroristički mesijanizam taoci su iluzornosti da čovjek može spasiti samoga sebe. U korijenu obje zablude stoji slika čovjeka koji se želi izvući iz živoga blata čupajući se za kosu.

c) kršćanska eshatologija

Izaija, starozavjetni hipik, „sanjao“ je o vremenu kada će se „mačevi prekovati u plugove, a koplja u srpove. Kada neće više narod dizati mača protiv naroda nit' se više učiti ratovanju“ (usp. Iz 2,4). Sve što Lennon sanja moguće je, ali samo ako spasenje ne dolazi iznutra, tj. od čovjeka.

Uskoro započinje liturgijsko vrijeme došašća i to u trenutku kada nikada u povijesti čovječanstva nije bilo toliko straha i panike među ljudima. Dosadašnji pokušaji stvaranja raja na zemlji pokazali su se „paklonosnima“. Kršćanska, pak, eshatologija ne banalizira zlo (Hippy) niti ga divinizira (terorizam). Također ne nudi utopiju budućnosti u kojoj će svi zajedno igrati ringe ringe raja. Kršćanska vizija svijeta i njegove budućnosti bolno je realna jer se drzne biti „glasom u pustinji“ koji poziva na obraćenje i budnost. Krist Kralj (gle ironije!), kojega danas slavimo, mjesto krune stavlja trnje, mjesto prijestolja križ. Bez infantilnih snova ili fanatičnog nasilja. „Hipijevcima“ neprihvatljivo jer račun na žrtvu, fundamentalistima nesnosno jer iziskuje ogoljenost od moći. Zato s Lennonom sanjajmo o boljem svijetu, svijetu bez nasilja i terorizma, žrtava i progona. Ali neka taj san bude trijezna adventska budnost iščekivanja Onoga koji nas jedini može povući za kosu iz živoga blata ukaljužane povijesti.

Iz sadržaja

Aktualno:

Ususret Godini
Božjeg milosrđa5

Tema broja:

Istinu na vidjelo
u došašću6

VI. Kongres svjetske

obitelji Radio Marije.....9

Papa Franjo:

Ovo je Treći svjetski rat ..18

Objavljen

završni dokument
Sinode o obitelji.....18

Reportaža:

Kolping društvo
Srbije24

Intervju:

Mons. dr. László
Német, SVD26

Romi Subotičke biskupije

u Rimu29

Od ovisnika do

franjevačkog redovnika...35

Lemeška kalvarija47

Nova knjiga:

Katoličko barokno
slikarstvo u Vojvodini.....48

Kršćanski stav:

Kristova pobjeda.....49

Crkva u kojoj živim, Crkva s kojom živim!

Piše: Siniša Tumbas Loketić

Ovih dana razmišljam o Crkvi! Mojoj Crkvi! I sjećam se da sam odmah nakon svećeničkog ređenja razmišljao da želim biti svećenik „moje Crkve“! Želim biti svećenik Crkve u svakom trenutku, svakom koraku, svakom uzdisaju njenog života, njenog nastojanja da ovdje na zemlji prenosi Isusovu poruku! Ta Crkva, koja je toliko sveta, da svetija ne može biti, ima za članove nas ljude! Eh da! Znao sam da negdje mora nešto biti kako ne treba! Previše idealno je bilo razmišljanje o Crkvi gdje su svi solidarni, gdje svi pomažu jedni druge! Stoga, moja Crkva sastoji se od osoba koje svojim radom, svojim životima, nastoje tu istu Crkvu izgrađivati, da ona raste u ljubavi, da se razvija, da dolazi do svakoga čovjeka na zemlji! Ipak, ti

isti članovi znaju jednostavno pomisliti da Crkva bez njih ne može! Zaborave da je Krist taj koji je osnovao Crkvu! Zaborave da je Krist taj koji Crkvu i dalje vodi putevima života! I koliko god da smo na teologiji i u bogosloviji o tome razmišljali, nekako, kao da se razmišljanje o onoj Crkvi o kojoj sam na početku moga razmišljanja govorio, počelo mijenjati! Ne znam! Tijekom dana se znam upitati, je li ovo doista ona Crkva kojoj sam odlučio posvetiti onoliko života, koliko mi dragi Bog dadne?! Nije to mala stvar! Život koji je predanom, koliko god da on bude trajao, posvećujem „Mojoj Crkvi“! Osjećam se uplašenim! Kao da Crkva o kojoj govorim postaje sjedište, mjesto onih koji žele živjeti dobro na račun drugih! Kao da „moja Crkva“ postaje mjesto gdje je lijenost postala odlika revnosti, gdje je neznanje postalo ponos, gdje je zagledanost u ono materijalno postalo prava odlika svećenika te Crkve, te isto tako bilo kojeg njezinog člana! I sve tako! Iz dana u dan, proživljavajući sve te licemjerne geste i slušajući lažne govore i mišljenja, počeo sam sumnjati je li doista moje mjesto u „mojoj Crkvi“ i dalje ostalo kao mjesto koje je Bog predvodio još prije mojega rođenja?! Iz dana u dan sumnjao sam i pitao se, je li moguće da me je Bog pozvao u ovakvu Crkvu?! Je li doista moguće da je Bog htio da dio života koji mi je ostao provedem u brizi, nekakvom nerviranju i tjeskobi, jer ono što je drugi čovjek spreman učiniti čovjeku, nekada se ne može ni opisati! Stoga, dolazim do točke promišljanja kada jednostavno mislim da mi možda ni nije mjesto u ovoj „mojoj

Crkvi“?! Neka oni koji su sebe ugodno priskrbili žive i dalje svojim životima, onako kako oni to misle da je najbolje! Neka jednostavno žive dane provode ugađajući sebi, a vjernika koji bi to financirali će uvijek biti! Tako sam razmišljao! Međutim, kao da me je Bog doveo do ove točke promišljanja, kao da me je doveo na mjesto gdje mogu svoju vjeru, svoj poziv dovesti u pitanje, da bi me tako snažno podigao, toliko snažno, da mi ne može nitko ništa! Kao da je baš ovo za mene planirao, kao da je baš htio da se ovako osjećam, da trpim, da neki puta i večer provedem u suzama, da bih ustao toliko snažan i ohrabren Kristovom ljubavlju, da se sav dam za tu „moju Crkvu“ kojoj sam život posvetio! I ne dopuštam da me ista pokoleba! Ne dopuštam nijednom čovjeku, nijednom „članu“ te „moje Crkve“ da mi uništava vjeru u Onoga koji me je toliko godina čekao! Ne dopuštam da mi bilo tko naudi time što će „iskušavati“ i eventualno sebi osloboditi prostor! I dalje vjerujem i živim za tu „moju Crkvu“. I dalje želim svoj život posvetiti Njoj, ali cijeli život, koliko god Bog želi da to bude, pa makar i do sutra, želim cijelim bićem raditi za te moje vjernike i ljude koji su mi poslani! Želim biti sluga slugu, želim biti njihov svećenik! I nijedan novac ovoga svijeta me neće od toga odvratiti! Nijedna osoba, niti nijedna karijera, niti crkvena čast! Jer gledam čovjeka, a čovjek gleda mene, a oboje gledamo u Boga te kroz Crkvu putujemo Njemu! On je moj smisao i taj smisao ne želim izgubiti pa makar postao najveći prosjak na ovoj zemlji!

Ususret Godini Božjeg milosrđa

Na blagdan Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, 8. prosinca, papa Franjo će svečano otvoriti Sveta vrata. Datum se simbolično poklapa s pedesetom godišnjicom zatvaranja Drugoga vatikanskog sabora. Predsjednik Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije nadbiskup Salvatore Fisichella, izložio je detalje za proslavu Svete godine milosrđa te je predstavio logo i geslo Jubileja. „Jubilej milosrđa ne želi biti Veliki jubilej 2000. godine, ali Papina je želja da se ova Sveta godina proslavi i u Rimu i na području mjesnih Crkvi. Prvi put u povijesti jubileja“, istaknuo je mons. Fisichella, „bit će to prilika da pojedine biskupije otvore svoja vlastita Sveta vrata – Vrata milosrđa – bilo u katedrali, u crkvi posebnoga značaja ili pak u svetištu od osobite važnosti za hodočasnike.

„Od samoga sazivanja Jubileja“, primijetio je nadbiskup „Sveta godina milosrđa odstupa od uobičajenog obrasca. Jubileji se, naime, obilježavaju svakih 50 ili 25 godina. Dva su izvanredna jubileja proglašena na godišnjice Kristova otkupiteljskog čina – 1933. i 1983. godine – dok je ovaj jubilej posvećen jednoj temi – milosrđu.“

Druga originalna značajka ove Izvanredne svete godine Papini su „misionari milosrđa“, kojima će povjeriti poslanje na Čistu srijedu u Bazilici sv. Petra sljedeće godine. „Misionari imaju biti strpljivi svećenici, koji razumiju ljudsku krhkost te su u propovijedanju i sakramentu ispovijedi spremni izraziti ljubavlu ispunjenu blagost Dobroga pastira“, rekao je predsjednik Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije.

„Summa theologiae“ na temu milosrđa – tako je nadbiskup Fisichella nazvao logo Jubileja. Logo prikazuje Isusa kako na ramenima nosi izgublenu dušu, a sa strane je natpis – koji je ujedno geslo Jubileja – *Misericordes sicut Pater; Milosrdni poput Oca*. Taj prikaz, čiji je autor isusovac Marko Ivan Rupnik, iskazuje „duboki

način na koji Dobri pastir dodiruje tijelo čovječanstva s ljubavlju koja može promijeniti život“ objasnio je mons. Fisichella.

Na logu, Krist, koji je uzeo ljudsku narav, ima oči uperene u čovjeka – „Krist vidi Adamovim očima, a Adam Kristovim“, tako da „svaka osoba otkriva u Kristu, novom Adamu, svoju vlastitu čovječnost i budućnost“ predstavio je nadbiskup pojašnjavajući: „Tri elipse koje okružuju dva lika, postupno svjetlije kako se kreće prema van, naznačuju da Krist iznosi čovječanstvo iz tame grijeha i smrti.“

Osim toga, pokrenut će se znatne inicijative kako bi se „pružila ruka životnim periferijama“ te svjedočila skrb Crkve za siromahe, patnike i marginalizirane. Te će geste, kako je rekao nadbiskup, imati simbolično značenje, ali će i biskupi i svećenici biti zamoljeni da izvrše slične geste u zajedništvu s papom Franjom.

Na koncu, svi će hodočasnici koji dođu u Rim imati poseban pristup Svetim vratima, kako bi se prolazak kroz njih doživio na vjernički način. Jubilara godina bit će zatvorena na blagdan Krista Kralja 20. studenog 2016.

U buli proglašenja izvanrednog Jubileja milosrđa Papa ističe ove riječi: *Stoga predstavljam ovu Izvanrednu jubilaru godinu posvećenu življenju milosrđa koje nam Otac stalno daje u svakodnevnom životu. U ovoj*

Jubilarnoj godini dopustimo Bogu da nas iznenadi. Nikada se ne umara od otvaranja vrata svojeg srca i ponavlja da nas voli i želi dijeliti svoju ljubav s nama. Crkva osjeća žurnu potrebu da objavljuje Božje milosrđe. Njezin je život autentičan i vjerodostojan samo kada postaje uvjerljivi navjestitelj milosrđa. Zna da je njen prvenstveni zadatak, posebno u trenucima velike nade i proturječnih znakova, svakoga upoznati s velikim otajstvom Božjeg milosrđa razmatrajući Kristovo lice. Crkva je iznad svega pozvana biti vjerodostojan svjedok milosrđa, ispovijedajući ga i živeći ga kao jezgru otkrivenja Isusa Krista. Iz srca Trojstva, iz dubine Božjeg otajstva, izvire velika rijeka milosrđa i bez prestanka poplavljuje. Ona je izvor koji neće nikada presušiti, bez obzira koliko mu ljudi pristupilo. Uvijek joj može pristupiti netko potrebit, jer Božje milosrđe nema kraja. Dubina otajstva koja ga okružuje je neiscrpna kao i bogatstvo koje iz nje izvire.

Neka Crkva, u Jubilarnoj godini, bude jeka Božje riječi koja snažno i jasno odzvanja kao poruka i znak oprost, snage, pomoći i ljubavi. Neka se nikada ne umori širiti milosrđe i uvijek bude strpljiva u nuđenju suosjećanja i utjehe. Neka Crkva postane glas svakog muškarca i žene, i stalno ponavlja bez prestanka: „Spomeni se, Gospodine, svoje nježnosti i ljubavi svoje dovjeka“ (Ps 25:6).

Istinu na vidjelo u došašću

Piše: dr. sc. Marinko Stantić

Došašće ili advent je vrijeme u crkvenoj, liturgijskoj godini koje obuhvaća razdoblje pripreme za Božić i traje četiri nedjelje prije toga blagdana. Ujedno je početak crkvene godine. Završava 24. prosinca, na Badnjak. U Rimokatoličkoj crkvi, u došašću, prevladava ljubičasta boja u liturgiji. Čitaju se prikladni tekstovi iz Biblije koji upućuju na dolazak Mesije.

Kako bi se došašće dočaralo, izrađuje se i stavlja na stol adventski vijenac s četiri svijeće, koje simboliziraju četiri nedjelje u došašću. Kako se približava blagdan Božića, tako se svake nedjelje pali na vijencu jedna svijeća više. Postoje i drugi običaji vezani uz došašće (mise zornice, Materice, Oci, betlemari i dr.), ali svi su oni uvedeni s ciljem da se ovo liturgijsko vrijeme što bolje shvati i doživi. Neki od tih blagdana i običaja vezani su u općoj Crkvi, a neki su lokalnog obilježja.

U ovom vremenu prevladava iščekivanje, nada, budnost i čežnja. Budnost je otvorenost očiju i srca, duboka svjesnost i nutarnje sabranje. Kršćani u došašću bdiju, da prepoznaju Boga, koji dolazi. To je duboki

smisao misa zornica koje se u došašću slave u ranu zoru.

Advent nas pita

U ovo moderno vrijeme, kada se putem kompjutera i interneta može sve doznati u vrlo kratkom roku, ne bi trebalo posebno objašnjavati što došašće jest. Prije bih ovo razmišljanje o došašću posvetio preispitivanju i poticanju na dublje razumijevanje ovoga milosnog vremena.

Vrijeme došašća me nekako navodi na pitanja na koja svatko od nas ponaosob, ako želi dublje shvatiti advent, treba odgovoriti. Osim pitanja što je došašće, smatram važnijim zapitati se koga ili što iščekujemo? Na brzinu, odgovor bi glasilo: Isusa. Odgovor je točan. No, zašto ga iščekujemo? Zar On nije cijele godine s nama? Pitanje nas sada već može zbuniti. Jest, Isus je cijele godine s nama, ali ga osjećamo bližim u vrijeme Božića i to baš zato što ga u došašću pripravno iščekujemo. Lijepa i pobožna misao, za koju se usuđujem reći da kod mnogih „ne pije vodu“. Zašto

tako mislim? Zato što bliskost s Isusom nužno mijenja čovjeka na bolje. Onaj koji Ga je istinski susreo, mora rezultirati promjenom na bolje u životu i ponašanju. *Vjera, ako nema djela, mrtva je u sebi!* – veli sveti Jakov (usp. Jak 2,14 i sl.). Iako nosim naočale, zbilja slabo uočavam duhovno sretne ljude (depresivaca, očajnika, alkoholičara, narkomana... sve više). Ispričavam se zbog slabog vida! Pesimistično gledanje – rekli biste. Mislim da ovdje nema pesimizma, već javno upozorenje i poticaj na život u Istini. Mislim da nam je Gospodin davno već uključio alarm za poziv na istinsku vjeru kod svih. Misu, kao i ostale aktivnosti u crkvi, prepoznajem kao svojevrsnu „predstavu“ u kojoj s vremena na vrijeme treba mijenjati glumce, jer se na jednog te istog glumca (župnika) može lako naviknuti, pa oguglati. Budući da Biskupski ordinarijat ne pravi često rotacije, onda je poželjno da se nekoga iz naše obitelji uključi u neku aktivnost (recitaciju, pjesmu ili glumu), kako nam „predstava“ ne bi bila monotona. Spas u pravi čas može biti uspostava prijateljstva s glavnim akterom priče, jer će prijateljstvo donijeti koristi ili ublažiti monotoniju. Tako se crkva doživljava kao sekcija ili klub, koji s vremena na vrijeme treba mijenjati aktivnosti, jer će se krug ljudi, udružen radi zadovoljavanja zajedničkog interesa, osuti. Kako bi se to spriječilo, glavni akteri su pozvani maštom uvažati različite dodatne aktivnosti (večerice, predstave, sportske i građevinske aktivnosti, blaže ili žešće pisanke, točke, točkice, crte, crtice...), a sve pod okriljem hranjenja oholosti pojedinaca.

Nadalje, sinovi i kćeri članova ove „sekcije“ nisu oduševljeni roditeljskim „klubom“ (jer znakova vjere nema), pronalaze bolje klubove i društvo (poput teretana, sportskih klubova, kafića i sl.), pa nam crkve bivaju sve praznije. Kako bi potomci istih bili primamljeni u roditeljski klub, moraju im djeca dobiti neku bitnu ili vodeću funkciju u grupi, jer će ih to,

osim financijske koristi i ugleda, jedino privući. Pogađate: vjere ovdje opet nema. Jedino što ostaje jest čuđenje i konstatacija kako nam se crkve pretvaraju u gerontološke centre. Pod hitno se traže nove aktivnosti, jer je vjera spakirala kufere i odlučila preseliti se u Južnu Ameriku. Što je više kreativnosti, crkva će biti punija. Novim folklornim djelatnostima u „sekciji“ biva, istina, na trenutak bolje, jer su s predstavom potisnuli svoje razmišljanje o prolaznosti, ali time problem nije riješen.

Što nam je činiti?

Umjesto zbrajanja poraza, prva stvar u obraćenju poziv je na uviđanje vlastitog, krivog puta te priznanje istine o sebi. Treba „doći k sebi“ (usp. Lk 15,17). Nije li to u korijenu došašća? I to ne samo jedan dolazak k sebi, već svakodnevno po više puta, ovisno o lutanjima. Ono što je najvažnije, Nebeski Otac lutanja ne zamjera, već se raduje povratku izgubljenih, a nađenih.

Nakon priznanja istine, te došašća k sebi, valja probuditi svijest o potrebi za Spasiteljem. Treba li nam Spasitelj? Zašto nam treba? Odgovor će se roditi tim prije što uvidimo da vlastitim snagama nismo dospjeli nikamo. Došašće nam ovdje stoji kao nada da Spasitelj ipak dolazi. Neće nas ostaviti kao siročad, već se sam zauzeo oko našega došašća k sebi (usp. Iv 14,18; Ez 34,11). Od nas se ne traži ništa (besplatno spasenje), već samo bez-

uvjetna vjera da On ima Riječi života vječnoga. To bi konkretno značilo da nam Spasitelj donosi smjernice kojim životnim pravcem poći. Recept života mogao bi se sažeti u Njegovim riječima: *Sve što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima* (Mt 7,12). Budimo još konkretniji: ako ne želimo da nas ljudi omalovažavaju, nemojmo niti mi omalovažavati druge; ako želimo da nam drugi iziđu u susret kada nam je

pomoć potrebna, pomozimo i mi drugima ne očekujući za uzvrat od njih ništa; ako želimo da nam netko bude „rame za plakanje“ u nevoljama, podmetnimo rame; ako želimo da nas drugi razumiju, razumijmo i mi njih. Takvih situacija moglo bi se nabrajati u beskraj. Ipak, što ako naše dobročinstvo ne bude prepoznato, pa time i ne bude uzvraćeno onom mjerom kojom očekujemo? Vjerujte, ako se nakon došašća k sebi (obraćenja) i rađanja Spasitelja u nama, to neće biti problem. Ako taj problem postoji, znak je da došašće još u nama traje. Poziv je to na vapaj: „Maranatha“ – „Dođi Gospodine Isuse!“ Vrijeme zivanja Gospodina u pomoć time ne traje samo četiri nedjelje došašća, već četiri evanđeoska (obraćenička) došašća u Božju blizinu. To bi značilo da naš put ka rađanju Boga u nama (Alter Christus – Drugi Krist) slični onome što četiri evanđelja u Svetome pismu proizvode u čovjeku životom i djelom Isusa Krista.

Mise zornice koje u došašću obavljamo upućuju nas na to da je potrebna budnost u obraćenju. Te mise nisu uvedene radi dokazivanja herojstva u čovjeku („Nije mi teško ustati

rano i doći na sve zornice – koji sam ja heroj!“), već svojevrsna žrtva poradi buđenja vjere u sebi. Pazimo: neće se vjera probuditi u nama ako odstoimo sve mise zornice. „Ako stajanje u crkvi čini nekoga vjernikom, stajat ću u garaži pa možda postanem Mercedes!“ – pametno je netko primijetio. Misa je naša najjača molitva koju možemo uputiti Bogu. Zato se to vrijeme treba učiniti na duhovnu izgradnju. Naš Bog nam dopušta da Ga zaištujemo što nam je god potrebno. Ako to činimo s ispravnom nakanom, vjerujemo da smo već zadobili ono što je za nas najbolje (usp. Mk 11,24), pa makar bilo suprotno od onoga što tražimo. Mi ćemo od Boga dobiti sve ono što je najbolje za nas.

Čudno

Promatrajući ljude i u razgovoru s njima dobiva se dojam da svatko govori kako živi ispravno, da ne čini nikakve katastrofalne grijeha. S druge strane, ti isti ljudi će konstatirati kako je život današnjega čovjeka nesnosan, da je teži nego ikada, te da su zla današnjice megalomanskih razmjera. Krivi su uvijek oni drugi do kojih je

teško doći, a rade nam o glavi. Ima u tome istine. No, čudno je upravo to što se zla događaju i u neposrednoj našoj blizini, a da ti „drugi“ nemaju veze s tim zlom (npr. zagađeni parkovi, zapuštene ulice, nepristojnosti u čekaonicama, lihvaranja, laganja, muljanja, varanja, vrijeđanja, omalovažavanja, psovanja, škrtosti, zavisti – trebam li još nabrajati?). Čudno je kako to nisu učinili mamini i tatini sinovi i kćeri, a tako su dobro odgojeni?! Ako je i dokazano da jest tako, potrebno je „povući veze“ da ne bi bio kriv, „ljubi ga majka!“. Ne može se činiti zlo da bi se postiglo dobro!

Draga braćo i sestre! Gospodin nam pruža još jedno došašće kao prigodu za poravnanje puta ka Gospodinu. Za početak puta odustanimo od svojih pogleda na svijet te probudimo želju da prihvatimo Božje smjernice i savjete. Da bi savjete prihvatili potrebno ih je čuti, upoznati. Uvjereni da su ispravni, naredni korak je moliti Gospodina da nam pomogne da ih zaživimo u svojoj životnoj praksi, da postanu naši maniri. Zvuči jednostavno. I jest tako. Gospodin ne traži od nas nemoguće, nego baš ono što doista možemo ostvariti, a za naše je dobro. Hrabro naprijed! Isplati se biti Božji!

U OČEKIVANJU BOŽIĆA

**Kada se noćas budeš rodio
vjetri dugo pjesme pjevati neće,
a ja ću, Maleno Čedo, pred Tebe doći,
radostan noćas plakat ću od sreće.**

**Mnoga su već Tvoja Rođenja
prolazila kraj životne mi staze;
– siti i prepuni mržnje, vidiš Kriste,
moja braća ljudi i noćas
zakone ljubavi Tvoje gaze.**

**U svetoj noći Tvojega Rođenja
dok tihi salaši na poljima snivaju,
molim Te, Maleni Kriste,
ublaži svu tugu i bol
što ljudi u svojim srcima skrivaju.**

**Mnoga je usna noćas
kraj kolijevke Tvoje ostala nijema,
jer znaš, dobri Kriste, svijetu
mnogo treba,
a ljubavi u njemu već odavno nema...**

Ante Sekulić

VI. Kongres Svjetske obitelji Radio Marije

U predivnom svetištu „Milosrdne ljubavi“ u Collevalezzi (blizu Asiza) od 25. do 30. listopada održan je VI. Kongres Svjetske obitelji Radio Marije. Na Kongresu su sudjelovali direktori Radio Marija iz čitavoga svijeta i predsjednici udruga Radio Marije. Hrvatsku redakciju Radio Marije Srbije predstavljali su direktor dr. Andrija Anišić i Nikola Jaramazović, a mađarsku redakciju István Palatinus i Ágota Bálint.

Geslo kongresa bilo je „S Marijom na putovima svijeta“. Program je bio vrlo sadržajan, lijep ali i naporan. Bio je to osvrtno na prošli period Svjetske obitelji Radio Marije i pogled u budućnost, za naredne tri godine. O tomu su govorili dosadašnji predsjednik Svjetske obitelji **Emmaneale Ferrario** i p. **Livio Fanzaga**, direktor Svjetske obitelji. U radnim skupinama sudionici su razgovarali o raznim temama i imali priliku reći nešto o svom radu i o situaciji u Radiju. Posebno smo razgovarali o nadolazećoj Svetoj godini milosrđa i kakav bi konkretan doprinos na terenu mogla dati svaka postaja Radio Marije u svijetu. Ja sam s ponosom istaknuo da smo mi već započeli emisiju „Lice milosrđa“, koju vodi naš nadbiskup **Stanislav Hočevar**, kaže dr. Anišić. Čuli su izvješća o radu Radio Marije iz raznih dijelova svijeta, o „najboljim praksama“ kao i o različitim poteškoćama. I hrvatsko uredništvo Radio Marije Srbije u velikom postotku radi po direktivama Svjetske obi-

telji. To se napose odnosi na programe uživo i na kontakt emisije kao i na različitost programa koji je namijenjen različitosti naših slušatelja od djece do starih i bolesnih.

Svaki dan smo imali izuzetan duhovno-molitveni program. Zajedno smo molili Jutarnju i Večernju molitvu, Gospinu kronicu kao i Kronicu Božanskog milosrđa te slavili Svetu misu. Doista smo bili poput jedne velike obitelji pod okriljem naše nebeske majke, Kraljice Radio Marije, potvrđuje direktor hrvatskog uredništva Radio Marije Srbije dr. Anišić.

U četvrtak, 29. listopada, bio je vrhunac Kongresa. Toga dana sudionici su hodočastili u Rim (oko dva i pol sata autobusom). U bazilici sv. Petra slavili su Svetu misu a u podne ih je u „Sali Clementini“, u posebnu audijenciju, primio **papa Franjo**. U svojoj poruci Papa je na neki način ocijenio poslanje Radio Marije i dao konkretne smjernice za budućnost.

Papa je osim vrlo sadržajnog govora očitovao svoju ljubav prema svim djelatnicima Svjetske obitelji Radio Marije tako što se želio sa svakim osobno pozdraviti, što je ostavilo poseban dojam na svakoga, o čemu dr. Anišić kaže: *Možete zamisliti koliko smo bili sretni i ponosni. Papa se rukovao s dvjesto osoba. Nije to bio samo neki običan nezainteresirani pozdrav. Svakom je pogledao u oči, nasmiješio se i stisnuo ruku. Hvala mu na toj ljubavi.*

U petak je bila izborna skupština Svjetske obitelji. Predsjednici ili predstavnici pojedinih Radio Marija iz čitavoga svijeta izabrali su novi upravni odbor Svjetske obitelji koji je izabrao novoga predsjednika u osobi **Vittoria Vicardija**.

A. A.

Proštenje u peštanskoj župnoj crkvi svete Terezije Avilske

Na poziv tamošnjeg župnika **Zoltána Horvátha** skupina vjernika koji se okupljaju u subotičkoj stolnoj bazilici svete Terezije zajedno s katedralnim župnikom **Stjepanom Beretićem** 17. i 18. listopada je boravila u Budimpešti.

Župljani te peštanske župe su zajedno sa svojim župnikom bili u pohodu subotičkoj župi svete Terezije. Pročelnik tamošnjeg Pastoralnog vijeća je zajedno sa svojom obitelji bio u Subotici, kad je ovdje boravio glasoviti moćnik svete Terezije iz Rima.

U subotu su subotički hodočasnici stigli u Budimpeštu. Dočekali su ih ljubazni domaćini, povelu ih u svoje kuće, a popodne je župna zajednica organizirala šetnju oko otoka svete Margite po Dunavu. Subotičani su posjetili i baziliku svetoga Stjepana, gdje su se mogli pomoliti i pred Desnicom svetoga kralja, sudjelovali su na večernjoj svetoj misi i krunici u lijevoj crkvi svete Terezije, a onda ih je tamošnji župnik počastio svečanom večerom. Na dan proštenja župnu svetu misu je predslavio župnik Beretić, koji je tom prilikom i propovijedao. Zbor Capella Teresiana je s komornim zborom Vox Mirabilis pjevao Haydnovu Missu brevis. Među brojnim vjernicima su bile i dvije hrvatske karmelićanke, koje trenutno žive u Budimpešti. Na svetoj misi su bili i predstavnici bratskih gradova budimpeštanske četvrti Terézváros iz Erdelja, Slovenije i Temerina. Predstavnici Zadra nisu stigli.

Zv

Svi sveti i Dušni dan u župi sv. Roka

I ove su godine župljani župe sv. Roka u Subotici svečano proslavili svetkovinu Svih svetih na Kerskom groblju, a potom i Dušni dan.

Svetu misu na blagdan Svih svetih u 15,30 sati prikazao je župnik **dr. Andrija Anišić** za sve pokojnike sahranjene u groblju. Iako je ova misa novijeg datuma, brojni su vjernici došli slaviti svetu misu upravo na groblju a poslije svete mise uključili su se u svečanu procesiju s upaljenim svijećama. Kod križa su se postavljale upaljene svijeće uz žarku molitvu da Svjetlost vječna svijetli svim našim dragim pokojnicima i da zauvijek počivaju u miru i uživaju mir, radost i ljubav vječne Domovine u zajedništvu sa svima svetima u nebu. Uslijedila je Molitva za sve vjerne mrtve čime je završeno bogoslužje na groblju. Misno slavlje uljepšali su pjevači pod vodstvom **s. Silvane Milan** uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**, a s nama su bili i naši bogoslovi **Filip Čeliković** i **Nebojša Stipić**.

Na Dušni dan, 2. studenog, sada već tradicionalno, u

crkvi je služena sveta misa na kojoj smo molili za naše župljane koji su preminuli u proteklih godinu dana. Na početku mise s ljubavlju i poštovanjem pročitali smo sva njihova imena i žarko molili Gospodina da ih pridruži svojim anđelima i svetima. Godinama na toj misi prisustvuju i radnici PP „Funero“ iskazujući počast našim dragim pokojnicima. Župnik Anišić je na kraju mise zahvalio osnivaču toga poduzeća **Józsefu Miskolciju** i sadašnjoj direktorici **Brigitti Halász** na suradnji i dostojanstvenom sahranjivanju dragih nam pokojnika.

Prigodne propovijedi su održali đakon **Ferenc Sótanyi** na mađarskom i župnik Andrija Anišić na hrvatskom jeziku.

K. Č.

Proslava Svih svetih u Lemešu

Uoči blagdana Svih svetih u Lemešu, središnje mjesto zauzimala je lemeška kalvarija i kapela posvećena Blaženoj Djevici Mariji posrednici milosti. Za ovih dana kada se iznimno velika pozornost poklanja pokojnicima, lemeška kalvarija mjesto je koje dnevno posjeti više stotina vjernika, kako Lemešana tako i stranaca i moli pred četrnaestom postajom križnog puta, Isusovim grobom. Molitva pred motivom krotko ubijenog uljeva pouzdanu, zajamčenu nadu u uskrsnuće duša a vječni pokoj tijela.

U nedjelju 1. studenog svetu misu na čast svih nebeskih dvorana, blaženika i mučenika podignutih na oltar Gospodnji prikazao je **vič. Antal Egedi** u župnoj crkvi Rođenja BDM. Tijekom popodneva upriličen je blagoslov vječnih počivališta na oba groblja. Vremenske neprilike i financijska kriza ostavile su svoj danak pa su ove godine groblja mnogo oskudnije i skromnije okićena, istodobno veoma dobro se primijeti kako populaciju čine većinom pripadnici treće dobi i koliko je oslabjela višegodišnjim trendom migracije mještana prvenstveno mladih. Uza sve, propagiranje megalomanskog demonskog slavljenja „svetkovine“ uoči blagdana Svih svetih koja svoje porijeklo vuče iz keltske mitologije uvelike je otrgnulo lakovjernog, suvremenog čovjeka i skrenulo ga s puta vlastite religije, bogate i nadasve ispunjujuće u ispraznu, nepraktičnu poganštinu.

Na Dušni dan rekvijemska misna žrtva prikazana je na kalvariji. Po ustaljenom običaju lemeški župnik prikazuje je za sve vjerne mrtve Lemešane ma gdje da su pokopani, a zatim i za sve pokojnike koji su krštenjem urasli u Krista. Po završetku euharistije poštovatelji Gospine krunice molili su otajstva žalosne krunice za duše onih koji trpe posljednje pročišćavanje i vječni pokoj svih preminulih u Gospodinu. Molitva za pokojnike se, u prvom redu, moli iz goruća ljubavi i kršćanske obveze prema njima, štovanja a očituje se da i na molitelje djeluje dobrotvorno, opuštajuće i kao sveudiljni blagoslov. Za pokojne se molilo svakodnevno koncem svake večeri kroz listopadsku pobožnost koju je redovito pohađalo dvadesetak vjernika. /**Željko Zelić**/

Misa zahvalnica u Vajskoj i Bođanima

Svečana misna slavlja u župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj i u filijali Bođani proslavljena su 8. studenoga. Misna slavlja predslavio je preč. Josip Ivešić, župnik župe Dobrog pastira, Đakovo 2, u koncelebraciji s domaćim župnikom Vinkom Cvijinom, a svečanom ozračju u Vajskoj pridonio je mješoviti zbor istoimene župe.

U svojoj homiliji župnik Ivešić osvrnuo se na pouzdanje u Božju providnost. *Udovica iz prvoga čitanja imala je još samo toliko da zadnji puta ispeče kruha za sebe i sina, da zadnji puta jedu i umru, poslušavši proroka Iliju, njega koji je bio*

Događanja u Subotičkoj biskupiji

sluga Božji i podijelivši i to malo što je imala, imala je za cijelog svoga života dovoljno. Siromašna udovica koja je ubacila novčić ili u današnje vrijeme nekakvu lipicu u riznicu je puno više od onoga što ubacuju bogataši jer oni ubacuju od svoga viška, a ona i ono malo što je imala dala je Gospodinu, ona je cijeli svoj imetak predala Gospodinu u ruke. Stavljajući svoj život u Gospodinove ruke i slijedeći njegov put u životu možemo očekivati samo obilje blagoslova, a ova misa zahvalnica za plodove zemlje dokaz je našega pouzdanja u Gospodina u njegovu ljubav prema nama, rekao je propovjednik.

U prinosnoj procesiji u kojoj su sudjelovali ministranti bila je uskrсна svijeća, svjetlo našega Isusa Krista koje nas vodi i obasjava, bačka zemlja, voće – sočni plodovi naših voćnjaka, povrće iz naših povrtnjaka, cvijeće koje svojim mirisom i ljepotom krase naše crkve, soja pšenica i kukuruz – ratarski proizvodi ovih krajeva, hostije koje na oltaru postaju tijelo našega Isusa Krista, voda i vino krv našega Gospodina. Na kraju misnoga slavlja župnik Vinko zahvalio je Pastoralnom vijeću na suradnji, zboru koji uzveličava svako misno slavlje, ženama koje čiste i održavaju crkvu čistom, a osobitu zahvalu uputio je preč. Josipu što je uveličao misno slavlje zajedno sa zborom te **Ivanu Rakoncu**. Prečasni Josip zahvalio je na pozivu rekavši: *Iako sam prvi puta ovdje osjećam se kao kod kuće, jako mi je bilo lijepo, ono što nas povezuje je studiranje vašeg župnika u Đakovu, a i obitelj Šimunović koja živi u ove dvije župe.*

Amalija Šimunović

Blagoslovljen obnovljeni kip sv. Antuna

Novi kip sv. Antuna Padovanskog blagoslovljen je na lemeškoj Kalvariji 14. studenog. Misno slavlje povodom blagoslova predslavio je bereški župnik, vlč. Davor Kovačević, uz mjesnog župnika vlč. Antala Egedija. Tumačeći riječi evanđelja vlč. Kovačević birao je značajne, lijepe ili malo manje lijepe trenutke iz životopisa sv. Antuna i povezao ih s dnevno političkim aktualnostima, svjetskim krizama i slabostima ljudskog roda.

Kip sv. Antuna, plastični odljev visine 80 cm, dar je obitelji **Franje Bošnjaka** iz Sombora koji je korijenima preko majčine strane vezan za Lemeš. Darovatelj koji je s djecom **Elvirom, Renatom i Ladislavom** nazočio blagoslovu, ističe da se u potrebi utjecao moćnom zagovorom sveca i kada ga je obilno, višestruko isprobio odlučio je darovati kip te tako nastaviti praksu obitelji Bošnjak koja je kroz vjekove i povijest darivala i pomagala mnoge crkve u okolici. Tragajući za hramom Božjim u kojemu nema kipa sv. Antuna naišao je ni manje ni više nego na kalvarijsku kapelu rodnog mjesta svojih predaka vođen potrebom da se oduži za dobivene milosti. Tijekom mise kip je bio postavljen uz žrtvenik da bi na koncu nakon obreda posvećenja bio premješten u drveni oltar koji već dugi niz godina prazan stoji u kapeli, a po riječima starih izvorno je bio postavljen u školi

za vrijeme ravnatelja i ujedno kantora **Franje Žuljevića**. Ne zna se pouzdano za koji kip je načinjen. Ostaje još da se postave ustakljena vrata, čime će se staviti točka na poglavlje oko izbora kipa i popunjavanja oltara.

Ovo je inače četvrti kip sveca u Lemešu. Pored malog gipsanog odljeva u sakristiji župne crkve, u lađi s hrvatske strane nalazi se veliki drveni kip tirolske izrade, dar **Franje Vidakovića** i supruge iz 1906., dok se s mađarske strane nalazi također drveni kip vrlo lijepe izrade, srednje veličine, za sada nepoznatog podrijetla. Svetoj misi prethodila je molitva krunice i litanije na čast velikog čudotvorca iz Padove koju je organizirao puk. Događaju su nazočili uzvanici rimokatoličke zajednice iz Stanišića. /**Željko Zelić**/

Ispraćaj vjeroučiteljice

Na blagdan Svih svetih 1. studenoga, nakon svete mise u 10 sati ispratili smo našu vjeroučiteljicu Natašu Perčić i njenu obitelj u Beč.

Nažalost, sve je više obitelji koje su u potrazi za boljim životom prisiljene ostaviti svoj zavičaj i posao potražiti u tuđini, te na taj način pokušati svojoj djeci osigurati sigurniju budućnost. Na taj put je pošla i obitelj Nataše i **Danijela Perčića**. Nakon što je dragi Bog, preko jedne obiteljske „nesreće“ pozvao obitelj na obraćenje, obitelj Perčić je sve nade položila u Božju providnost i doista, isplatilo se! Bogu hvala, njihova **Vanja** je živa, zdrava i dobra djevojčica i učenica. Nataša nije mogla, niti htjela ostati nezahvalna dragom Bogu za milost koju je primila, te je ubrzo nakon toga zatražila pristup Katoličkoj crkvi. Kako bi što bolje poznala katoličku vjeru, odlučila je upisati studij na Teološko-katehetskom institutu u Subotici. Znanje i iskustvo vjere koje je stekla ubrzo je poželjela primijeniti u životu i podijeliti s drugima, tj. najmlađima. Tu je i započeo njen poziv vjeroučiteljice. Najprije je na župi okupila djecu osnovnoškolskog uzrasta u više grupa i osnovala radionice. Svojim pedagoškim pristupom, kreativnošću i nadasve ljubavlju, ponaosob za svako dijete, okupila je veliki broj djece na sve aktivnosti, gdje ih je učila kako se kroz rad, pjesmu, igru i učenje najbolje može ljubiti i slaviti Boga. Nakon što je ispunila uvjete da može predavati vjeronauk u školi, radosno je prihvatila poziv vjeroučiteljice. Na sate vjeronauka je „pridobila“ i učenike čiji roditelji nisu smatrali da je njihovoj djeci vjeronauk potreban. Više generacija djece Isusu dovela je na prvu Pričest i do sakramenta Potvrde. Oko sebe je okupljala i mlade, kako bi ih osposobila i osamostalila za rad s djecom, ali i da pjesmom slave Gospodina. Zajedno sa **Zolikom Vincerom** pokrenula je osnivanje VIS-a „Markovi Lavovi“. Natašine organizacijske i kreativne sposobnosti puno su puta došle do izražaja u dobrim dječjim predstavama, dobro osmišljenim susretima određenih skupina djece, vrlo zapaženim dječjim emisijama na valovima Radio Marije, u organiziranju žedničkog prela... Pored svega ovog, Nataša

je bila i aktivna članica Pastoralnog vijeća, gdje je vrlo uspješno vodila odjel Caritasa. Kako bi sve ovo mogla ostvariti, Nataša je trebala potporu muža Danijela i Bogu hvala imala je! I sam je osobno puno pomagao župniku Željku u realizaciji više projekata. Kroz sve ovo vrijeme, puno su toga uskraćivali sebi i svojoj djeci, radeći za dobrobit svoje zajednice. Hvala im od srca na tome! Božjom milošću, Danijel dobiva posao u Radio Mariji u Beču i kako je za obitelj najbolje da je zajedno, nakon što su se stekli uvjeti za to, vjeroučiteljica Nataša i njihova djeca odlaze biti blizu svojem suprugu i ocu.

Animatorica **Nada Poljaković** je na radionicama s djecom pripremila kratki program, prigodnu recitaciju i pjesmu kojom su djeca zahvalila vjeroučiteljici Nataši za svu ljubav koju im je pružila te su joj na taj način poželjeli sretan put, a za uspomenu su joj darovali cvjetove koje su izradili sami. **Nataša Vojnić Tunić** je pročitala što je ono što je obilježilo život i rad Nataše Perčić i njene obitelji u našoj zajednici, a u ime zajednice skromni dar joj je uručio ministrant **Vladimir Gršić**. /*Ljubica Vukov*/

Zahvala za sva dobročinstva

U crkvi sv. Marka u Žedniku, u nedjelju 8. studenog slavljena je misa zahvalnica za jesenske plodove i sva dobročinstva koja smo primili Božjom milošću.

Mladi odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju prinijeli su na oltar u ulaznoj procesiji jesenske plodove u znak zahvalnosti Bogu za sve plodove zemlje. U procesiji, osim mladih u narodnim nošnjama je bila i obitelj **Dejana i Ljubice Mamuzić**, koji su donijeli pred oltar svoga sina **Mateja**, te smo upravo preko njega zahvalili dragom Bogu i za svu novorođenu djecu u ovoj godini. Mali **Matej** je pod ovom svetom misom primio sakrament krštenja.

Svečano misno predslavio je župnik **Željko Šipek**, koji je na samom početku rekao da ove nedjelje želimo Bogu reći HVALA za obilje plodova zemlje i ne samo to, puno je toga što smo od Boga primili i za sve želimo zahvaliti. Roditelji zahvaljuju za djecu koju su primili, studenti za položene ispite, završeno školovanje, svi trebamo zahvaliti za zdravlje koje od Boga primamo i toliko toga drugoga... Zahvalnu molitvu kroz molitvu vjernika, u ime zajednice uputili su naši mladi u narodnoj nošnji, a na kraju svete mise otpjevana je pjesma „Tebe Boga hvalimo“. /*Ljubica Vukov*/

Zbor zagrebačke crkve sv. Blaža nastupio u Subotici

Ugodan protekli vikend ljubiteljima glazbe u Subotici, posebice one klasične, osigurao je Mješoviti zbor sv. Blaža iz Zagreba koji je gostovao u ovome gradu. Zbor je u subotu, 14. studenog 2015. održao cjelovečernji koncert u punoj franjevačkoj crkvi, a sutradan nastupio i na misi u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske.

Zbor je nastupio skupa s pratećim Komornim orkestrom, te vokalnim solistima a na koncertu se predstavio zanimljivim, sat i pol dugim programom. Okosnicu programa činila je Mozartova *Misa u C-duru KV 317 za soliste, zbor i orkestar* (poznatija kao *Krunidbena*), a imali smo prilike čuti i djela V. Lisinskog, G. Verdija, A. Kabilja, I. pl. Zajca, L. Sorkočevića, P. Mascagnija, C. Francka. Kao solisti su nastupili: **Ljiljana Čokljat** – sopran, **Renata Mihelčić** – sopran, **Blanka Tkalčić** – alt, **Siniša Galović** – tenor i **Ivica Trubić** – bas. Za orguljama je bio **Davor Ljubić**, a koncertom je ravnao voditelj zbora **Ronald Braus**.

U izjavi za Hrvatsku riječ, Braus ističe kako je zadovoljan prijemom subotičke publike, kao i samom činjenicom da su imali prilike predstaviti se ovdje. Govoreći o programu koncerta, kaže sljedeće: *Mozartova Krunidbena misa je kapitalno djelo koje ljudi rado slušaju jer posjeduje vedrinu, nije preduga i vrlo je efektan. To je koncertna forma prigodna za ovakva gostovanja. Izveli smo i dio našeg sveukupnog reper-*

Događanja u Subotičkoj biskupiji

toara kroz Verdijeve operne zborove i arije, te smo htjeli i da se svaki solist još i zasebno predstavi. Uz djela iz svjetske glazbene baštine, na repertoaru su bila i djela hrvatskih skladatelja. I naš mali gudački kvartet se predstavio samostalno s dvije točke. Za kraj, odnosno bis ostavili smo dobro poznati Hor Židova iz opere *Nabucco*.

Zbor zagrebačke crkve sv. Blaža ove godine slavi 100 godina kontinuiranog rada. Trenutno, zbor broji 40-ak članova svih generacija, koji su većinom amateri. Međutim, s njima redovito nastupaju i profesionalci – operni solisti kao i članovi komornog orkestra akademski su glazbenici. Osim u Hrvatskoj, zbor je nastupao i u inozemstvu – Austriji, Italiji, Sloveniji i Bosni i Hercegovini.

U Zagrebu je naša crkva ta gdje se može čuti lijepo pjevanje. Redovito predvodimo pjevanje na svetoj misi nedjeljom kao i sva bitna slavlja u župi. Predvodimo i blagdan sv. Eufemije u Rovinju, što nam je velika čast. Nastupamo i u mjestima izvan Hrvatske u kojima u značajnijem broju žive Hrvati. Tako smo već ranije gostovali kod gradišćanskih Hrvata u Austriji, Bosni i Hercegovini, Sloveniji. Nakon Subotice, plan nam je gostovati kod Hrvata u Boki kotorskoj te u talijanskom Molizeu. Svake je godine neka druga zemlja u pitanju. Grad Zagreb podupire naš rad, na čemu smo zahvalni, navodi Braus te kaže kako je Poveznica između našeg zbora i Subotice

i naša članica, časna sestra Zrinka Šestar iz reda Naše Gospe koja je jedno vrijeme službovala ovdje u Subotici.

Organizatori koncerta u Subotici bili su Zavod za kulturu voždovanskih Hrvata, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović Subotica i Udruženje Electe Subotica.

Koncert je ostvaren uz potporu Ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba i udruge Hrvatska kuća.

D. B. P.

Za đakona zaređen Apatinac fra Péter Dezső

U zagrebačkoj prvostolnici, u subotu 3. listopada 2015. za đakona je zaređen fra Péter Dezső, član Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda.

Glavni zaređitelj bio je zagrebački nadbiskup, kardinal **Josip Bozanić**. Fra Péter je „naše gore list“, rođen, živio i školovao se u Subotičkoj biskupiji do svog pristupanja Redu manje braće. Rođen je 1982. godine u Apatinu, dok je osnovnu školu pohađao u Kupusini. Nakon završene somborske gimnazije, upisao se na Učiteljski fakultet u Subotici, gdje

je zavolio rad s djecom, uz utvrđivanje svojih ranijih interesa za beletristiku, dramaturgiju i kazalište. Tada je započeo odlaziti na vjeronauk za mlade u katedralnu župu sv. Terezije Avilske, te je aktivno sudjelovao u organiziranju mise za mlade u sklopu Kršćanskog intelektualnog kruga. Na nedjeljne svete mise odlazio je kod franjevaca, gdje je i zadobio i prihvatio duhovni poziv. Diplomirao je 2006. godine, a postulaturu započeo godinu dana kasnije u Samoboru. Godine 2008. započeo je franjevački novicijat na Trsatu, te godinu dana kasnije položio prve redovničke privremene zavjete. Studij filozofije i teologije započeo je u Rijeci, nakon dvije godine nastavio na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a od rujna 2012. na Bogoslovnom fakultetu za redovnike „Sapientia“ u Budimpešti. Uz studij, zadužen je i za župnu katehezu. Godine 2013. položio je doživotne redovničke zavjete, te završava studij teologije, a đakonski pastoralni praktikum provest će u Koprivnici.

Marko Tucakov

Proslavljene bračne obljetnice

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, na svečanoj misi u 10 sati, u nedjelju 25. listopada 2015., proslavili smo godišnjice brakova.

Šest bračnih parova ovom je prigodom zahvalilo Bogu za sve primljene milosti u proteklim godinama zajedničkog života. Još jednom su, u prisustvu svoje djece i unučadi, pred Bogom obnovili i potvrdili svoja bračna obećanja. Jubilarci su bili: **Antun i Matilka Miljački** (45), **Šime i Cilika Bašić Palković** (35), **Joso i Anica Orčić** (30), **Franjo i Antonija Skenderović** (30). Imali smo i dva srebrna jubileja, 25 godina braka: **Ivan i Verica Dulić** i **Marinko i Marija Ivković Ivandekić**.

Svetu misu je predvodio župnik **Miroslav Orčić**, uz gosta **vlč. Dražena Dulića**. Zajedno s jubilarcima, radost i

zahvalu Bogu uveličali su mnogobrojni župljani, rodbina i prijatelji.

Verica Dulić

Krizma u Sonti

U nedjelju, 15. studenog, sakrament svete Potvrde primilo je trinaestero krizmanika u Sonti.

Učenicima prvih razreda srednjih škola, polaznicima vjeronauka u protekloj školskoj godini u OŠ „Ivan Goran Kovačić“, krizmu je podijelio generalni vikar Subotičke biskupije **mons. Slavko Večerin**, koji je predvodio Misno slavlje, a su-slavlavo je sončanski župnik **vlč. Josip Kujundžić**.

Desetero krizmanika bilo je odjeveno u starinske narodne nošnje sončanskih Šokaca, jedan u mađarsku, a dvojica u bjelinu ministrantskih haljina. Ovu prekrasnu sliku uokvirila je puna crkva vjernika i nadahnuto pjevanje crkvenoga zбора, praćeno svečanim tonovima velikih orgulja.

Svjetlo u duši krizmanika i križ na čelu, uz riječi krizmatelja „Primi pečat Dara Duha Svetoga“, desna ruka kuma na ramenu kumčeta, pozdrav mira u vidu laganoga udarca krizmatelja po obrazu krizmanika trasiraju njegov put vjere za cijeli život. Ovaj sakrament prima se jednom zauvijek i ne može se ponavljati.

Na koncu mise, vlč. Josip Kujundžić je zahvalio svima koji su na bilo koji način dali svoj doprinos ljepoti ovoga dana.

Ivan Andrašić

Nagrada za toleranciju Caritasu Subotičke biskupije

Dobitnici ovogodišnje Nagrade za toleranciju, koju dodjeljuje Fondacija „Plavi Dunav“ iz Bačke Topole su: **Svjatlana Timotić**, koja se bori za prava žena s posebnim potrebama i njihovih obitelji, **zaštitnik građana Republike Srbije Saša Janković** i **Caritas Subotičke biskupije**.

Nagrađene je na svečanosti koja je upriličena 16. studenog u Bačkoj Topoli pozdravio **Edvin Plohl**, predsjednik Skupštine općine Bačka Topola i **Sándor**

Egeresi, predsjednik Fondacije „Plavi Dunav“, a na nagradi je, u ime dobitnika, zahvalio g. **Janković**. U ime Caritasu Subotičke biskupije, nagradu je primio **vlč. Csaba Paskó**, župnik župe Razlaza Apostola na Kelebiji i predsjednik biskupijskog Caritasu.

[/www.vajma.info/](http://www.vajma.info/)

Visoka stručna zvanja u knjižničarstvu Katarini Čeliković i Bernadici Ivanković

Republička komisija za dodjelu viših stručnih zvanja u bibliotečno-informacijskoj djelatnosti pri Narodnoj biblioteci Srbije, na sjednici održanoj 6. studenog 2015. godine, zaključila je da viša diplomirana bibliotekarka **Katarina Čeliković** ispunjava uvjete za stjecanje višeg stručnog zvanja i donijela odluku po kojoj stječe zvanje „diplomirani bibliotekar savjetnik“ (hrv. knjižničarska savjetnica).

Na istoj je sjednici zaključeno da diplomirana bibliotekarka **Bernadica Ivanković** ispunjava uvjete za stjecanje višeg stručnog zvanja te je donesena odluka po kojoj stječe zvanje „viši diplomirani bibliotekar“ (hrv. viša knjižničarka). /Zv/

Započela obnova Lešinog križa

župnikom vlč. **Draganom Muharemom** pred njim pomolili. Okupljanje obitelji Skenderović – Lešinih nastavilo se prigodnim druženjem u prostorijama župnoga doma. /Zv/

Započela je obnova Lešinog ili Skenderovićevog križa koji se nalazi na kraju tzv. Kujundžić šora na teritoriju Male Bosne, kraj nekadašnjeg Lešinog salaša.

Križ je podigao **Ivan Skenderović – Lešo** 1895., a 1995. godine proslavljena je 100. obljetnica postavljanja križa. Nekoliko stotina metara naspram križa nalazi se kip sv. Antuna koji je također podigla obitelj Skenderović – Lešini. Na križu stoji natpis: OVAJ KRIŽ PODIGO JE NA SLAVU BOŽIJU IVAN SKENDEROV LISTOPADA MISECA 29 TOG 1895. GODINE. Potomci obitelji Ivana Skenderovića okupili se u subotu 31. listopada u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni kako bi prikazali misu na čast Svetome Križu, da bi se potom okupili oko Lešinog križa i zajedno sa

Jubilarci u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

U crkvi Uzvišenja sv. Križa u Somboru 8. studenoga 2015. četiri bračna para su proslavila godišnjice bračnoga zajedništva.

Eugen i Jelena Pašti, Aleksandar i Marina Gertner proslavili su pet godina, **Alojzije i Ankica Firanj, te Antun i Katica Vuković** četrdeset godina. Pored župljana misnom slavju je prisustvovala i mnogobrojna rodbina. Župnik **Marinko Stantić** u nadahnutoj propovijedi je rekao da je ljubav temelj obiteljskog života. Ovi su bračni parovi posvjedočili da razumijevanje, praštanje i pažnja ruše sve predrasude o dužini zajedničkog života, te da se samo ljubavlju ruše sve prepreke i kušnje. Brak je svetost koja veže čovjeka i ženu, i kad je Bog središte obitelji ništa nije nemoguće, rekao je Antun Vuković. Našim slavljenicima želimo još mnogo godina zajedničkog života. Ne sumnjati u svoje sposobnosti, vjerovati u snagu Oca Nebeskog život čini ljepšim. /M. Mikrut/

Obnova krova na crkvi sv. Nikole Tavelića

Nedavno proslavljen blagdan sv. Nikole Tavelića u istoimenoj župi na bezdanskim salašima kod Sombora bio je također u znaku obnove dotrajalog krova.

Članovi Pastoralnoga vijeća sa svojim župnikom vlč. **dr. Marinkom Stantićem** vlastitim usnagama i sredstvima izveli potrebne radove i na taj način pokazali brigu za crkveni objekt u kojem se rado skupljaju vjernici nedjeljom na svetu misu.

Zv

Misa zahvalnica u Rumi

Na tradicionalnoj misi zahvalnici koja je u nedjelju 25. listopada služena u župnoj crkvi Uzvišenja svetog Križa u Rumi nastupili su i tamburaši Velikog tamburaškog orkestra HKPD-a „Matija Gubec“ iz Rume.

Nastup tamburaša na nedjeljnoj svetoj misi nastavak je dugogodišnje plodotvorne suradnje između župne crkve u Rumi i HKPD-a „Matija Gubec“. Već dugi niz godina tamburaši s Brega sudjeluju na svim značajnijim manifestacijama i blagdanima rumske crkve, koja je isto tako i tradi-

cionalni pokrovitelj malonogometnog turnira koji se na crkveni župni god Uzvišenja svetoga Križa održava svake godine u rujnu, uz sudjelovanje momčadi hrvatskih udruga iz Srijema i šire. Rumski tamburaši pod ravnanjem **Katarine Atanacković i Josipa Jurce** tako su i ove godine uljepšali i oplemenili misu zahvalnicu, na čemu im se rumski župnik **Ivica Čatić** tijekom mise osobito zahvalio.

Na samom kraju mise tamburaši su izveli i jednu od najljepših crkvenih pučkih hrvatskih pjesama – *Rajska djevo*, što su okupljeni vjernici s oduševljenjem prihvatili i svojim glasovima uljepšali njezino izvođenje.

N. J.

Svi sveti Dan Crkve i knjige

Misijsku, XXIX. nedjelju kroz godinu, 18. listopada proslavili smo u Irigu s gostima iz Davora (sestre: **Manda, Marija**, i snaha **Danica**, te brat **Ivan**) i iz Zagreba (**Slavica**), a istoga dana poslijepodne župnik **Blaž Zmaić** je nazočio ukupu njihove sestre **Danice Bojčić** (73). Župnik je za pokojnicu služio svetu misu u Vrdniku. Pod svetom misom kršten je **Stanko Šiket**. Poruka župnika je bila: *Crkva koja ne služi, ne služi ničemu!* Zato nije pitanje: *Što mi to donosi?*, nego: *Tko me treba?* Ne pitati: *Što dobivam za to?*, nego: *Što moram ostaviti, dati?* U utorak, 20. listopada uz osoblje škole župnik nazoči zemaljskom ispraćaju nastavnika **Božidara Colića** (68), pravosl. vjere, da bi u srijedu, 21. listopada nazočio u Grgurevcima na ukupu **Danka Bjelkića** (68), brata župnikova velikog prijatelja **Todora Bjelkića**, književnika i novinara. Uz o. **Sretena**, koji je vodio pravoslavni obred ukopa, župnik je odaslao poruku s groba pokojnika. XXX. nedjelju kroz godinu slavimo u tri mjesta (u Šatrincima za pok. **Draganu Stončik**, a u Dobrodolu za pok. **Matu Stanića**). Istoga dana poslijepodne, uz dva pravoslavna svećenika župnik sa svojim rođacima iz Starih Perkovaca nazoči ukupu matičara i prijatelja, **Ljubomira Radojčića** (69). U petak 30. listopada pod svetom misom kršten je uz prvi rođendan **Aleksa Rušpaj** uz župnikovu poruku da je *po krštenju, kršćanin odijeljen od svijeta grijeha i oslobođen od robovanja*. Sutradan, župnik s vjernicima u Šatrincima (svečano) i Dobrodolu pohađa grobove njihovih pokojnika. Zaštitnike župe Irig, Sve svete, slavimo svečano sa srijemskim biskupom mons. **Đurom Gašparovićem** uz njegovu poruku: *Ovdje smo svi zajedno, sjedinjeni u Kristu Gospodinu kad slavimo jedinstvenu žrtvu svete mise. A ujedinilo nas je veliko mnoštvo koje nije moguće izbrojiti, a to su svi sveti. Bog je jedini svet. Čovjek zato teži za Bogom. Zato danas i naše pokojnike promatramo s njihove dobre strane*. Od nazočne **Jasne** (iz Dubrovnika) biskup je primio košaru dalmatinskih proizvoda. Misa je služena za **Helenu** i **Josipa Vizmega**, roditelje nazočne kćeri **Beškice** i unuke **Vesne**, nastavnice u OŠ Irig. Pokojnima smo pridružili **Elizabetu Černiček** te **Tereziju Valo**. Dušni dan, 2. studenog, slavimo na tri svete mise, jednu za sve pokojne iz obitelji **Pavliček**, uz poruku župnika: *Crkva se zauzima za svakog pojedinog pokojnika, kojima je potrebno na neki način čišćenje. Bog dopušta u svojem milosrđu nešto da sazrije, da bi čovjek bio sposoban, posvema i zauvijek biti kod Njega*. Naš biskup je još jednom s nama na dan posvete iriške crkve (210 godina), 5. studenog uz predstavljanje u Domu kulture druge knjige *Ovdje smo 2010.-2015.*, našega župnika u godini njegovih obljetnica i jubileja crkava. Na predstavljanju je sudjelovao župnik-autor, srijemski biskup mons. Đuro Gašparović i književnik, pisac **Todor Bjelkić** a kroz program je vodio **Boško Negovanović**. Veliki tamburaški orkestar „Matija Gubec“ iz Rume izvodio je nekoliko kompozicija, a „Pjesmu za Blaža“ izveo je solist **Dušan Stupar**, a pridružio mu se i sam autor i slavjenik. Po svojoj dobroti o župniku i njihovoj povezanosti zanosno je govorio prof. u mirovini, **Marko Loš**, a glas naroda je bio **Ernő Varnju**, recitirajući svoju pjesmu iz knjige *Svjedočenja o vremenu*. XXXII. nedjelju kroz godinu, 8. studenog slavili smo u tri naša mjesta, posebno u Dobrodolu za pok. **Sándora Feketea**. U utorak, 10. studenog u Vrdniku smo se oprostili od **Julijane Seničar** (86). Na poziv ravnatelja **Zorana Bošnjaka**, 14. studenog župnik je bio gost na slavi Termal banje.

f. f.

Nove službe i premještaji u Srijemskoj biskupiji

Srijemski biskup Đuro Gašparović izdao je nove dekrete svećenicima u 2015. godini.

Preč. Marko Kljajić, dekretom broj 297/2015. od 25. kolovoza 2015. danom 31. listopada 2015. razriješen je službe župnika u Novom Beogradu i dekretom broj 298/2015. od 25. kolovoza 2015. danom 31. listopada 2015. razriješen je službe župnog upravitelja u Surčinu. Dekretom broj 299/2015. od 25. kolovoza 2015. imenovan je danom 1. studenoga 2015. župnikom u Surčinu.

Vlč. Ivica Damjanović, dekretom broj 300/2015. od 25. kolovoza 2015., nakon povratka sa studija u Rimu, imenovan je danom 1. studenoga 2015. župnikom u Novom Beogradu.

Vlč. Vjekoslav Lulić, dekretom broj 357/2015. od 22. listopada 2015. razriješen je danom 25. listopada 2015. župnog upravitelja u Putincima.

Preč. Božidar Lusavec, župnik u Beški, dekretom broj 358/2015. od 22. listopada 2015., imenovan je danom 26. listopada 2015. župnim upraviteljem u župi Putinci.

Preč. Jozo Duspara, dekretom broj 355/2015. od 1. listopada 2015., imenovan je istim danom dekanom Zemunskog dekanata.

www.srijembiskupija.rs

Blagoslov mladih, učenika i studenata u Zemunu

U zemunskoj župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije 25. listopada slavljena je sveta misa na kojoj je vlč. Jozo Duspara blagoslovio učenike i studente u povodu početka nove školske godine.

Svečano euharistijsko slavlje, kao i svake nedjelje, svojim glasovima upotpunili su članovi zbora Sv. Cecilija. U svojoj homiliji, vlč. Jozo je istaknuo da su nada i vjera u Božji naum sama bit našega postojanja i pokretači svakog oblika napretka. Pred kraj svetog euharistijskog slavlja, a uz nekoliko prigodnih riječi, blagoslovljeni su mladi koji predstavljaju budućnost kako ove župe tako i cijeloga čovječanstva. Pred njima je još jedna godina u kojoj će obrazovanjem i stjecanjem novih vještina napraviti još jedan korak ka izgradnji boljeg sutra.

Danijela Lukinović

Nadbiskup Hočevar primio izaslanstvo Republike Indonezije

Nadbiskup beogradski mons. Stanislav Hočevar primio je 12. studenog 2015. (na svoj rođendan) u biskupskom ordinarijatu izaslanstvo Republike Indonezije koju je predvodio dr. Abdurahman M. Fahir, zamjenik ministra vanjskih poslova Republike Indonezije.

Prijamu su nazočili p. Vinko Maslač, DI, vlč. Goran Avramov vojni kapelan pri katoličkoj crkvi i vlč. Ivica Damjanović, župnik u Novom Beogradu i povjerenik za pastoral mladih pri Međunarodnoj biskupskoj konferenciji svetih Ćirila i Metoda. Prisustvovala su i dvojica profesora Teološkog bogoslovnog fakulteta u Beogradu te predstavnik Islamske zajednice u Beogradu, ravnatelj Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama Vlade Republike Srbije dr. Mileta Radojević, veleposlanik Republike Indonezije u Srbiji Hari Richard James Kandu i višestruka delegacija Republike Indonezije. Članovi izaslanstva iz Indonezije sudionici su Trećeg bilateralnog međuvjerskog dijaloga Republike Srbije i Republike Indonezije koji se održavao u Beogradu od 8. do 13. studenog 2015. godine. Riječ je o nastavku uspješne državno-vjerske su-

radnje koju su Republika Srbija i Republika Indonezija postigle na skupovima održanim 2011. i 2013. godine. Glavna tema ovogodišnjeg susreta su vjersko obrazovanje i religijska tolerancija među mladima.

Nadbiskup Hočevar je kroz obilazak kuće ordinarijata gostima ukratko iznio razvoj Beogradske nadbiskupije kroz povijest i njenu ulogu u ovoj sredini kao raskršće između Istoka i Zapada. Rastumačio je koju poruku nose mozaici o. Rupnika te ostali simboli u kući i u vrtu Nadbiskupije. Na kraju su se gosti preko dokumentarnog filma o Nadbiskupiji upoznali s njenom strukturom i poslanjem.

kmc

Prva sveta pričest u Novom Slankamenu

U župi „Sveti Mihael, arkandeo“ u Novom Slankamenu 25. listopada 2015. godine sedmero djece prvi put je pristupilo Prvoj svetoj pričesti. Priprema za ovaj dan trajala je od lipnja do listopada jer je želja župnika bila da se djeca što bolje pripreme za ovaj sakrament, tim više što su na početku pripreme bila samo trojica dječaka za Prvu pričest, kojima su se kasnije pridružile dvije djevojčice, sestre, koje su upravo krštene, a na veliku radost, još dva brata su popunila broj od sedam prvopričesnika.

Nakon uvodnih riječi u euharistijsko slavlje djeca su blagoslovljena, zajedno s roditeljima i svim sudionicima. Rodbina, prijatelji i drugi vjernici su osjetili važnost događaja pa su u velikom broju ispunili crkvu za vrijeme svete mise. Sve je lijepo i dobro ovoga dana, sve nas raduje ovo što je dobar Bog nama dao, ali je najveći dar s neba Isus, naš Prijatelj i Spasitelj, bile su riječi poticaja u homiliji preč. župnika. Puno čuda je Isus učinio, ali je najveće čudo to što nam se darovao u svetoj hostiji kao hranu za naše duše. Evanđelje nam je predstavilo slijepca Bartimeja koji je pokazao veliku želju da se susretne s Isusom zato što mu je vjera u srcu dala veliku živost i bila podloga da mu Isus vrati vid. Vjera te je tvoja spasila, rekao mu je Isus. I za nas je poziv kao primjer da hrlimo da se s Isusom susretnemo, poručio je župnik.

Sve je teklo svečano i radosno. Bilo je očito da svi sudionici slavlja s pažnjom i punim plućima doživljavaju ovaj milosni trenutak. Prvopričesnici su u posudicu za pričest sami stavljali hostije koje će biti za vrijeme svete mise posvećene i kojima su bili pričesćeni. Nakon Isusova dolaska u njihovo srce još su se svi zajedno obratili Gospi za zaštitu i pomoć molitvom „O Gospojo moja, o Majko moja“.

Nakon dodjele uspomena na Prvu svetu Pričest i završnog blagoslova, te fotografiranja, slavlje je nastavljeno druženjem uz domjenak u župnoj dvorani, zajedno prvopričesnici, roditelji i ostala rodbina.

Darko Peka

Papa: Ovo je jedan dio Trećeg svjetskog rata koji se odavno vodi

Potpuna osuda nasilja koje ne može riješiti ništa, molitva za utjehu svima onima koje su pogodili „užasni napadi“ na Francusku i na mir cijeloga svijeta – samo su neke od riječi u službenom priopćenju pape Franje, kojima Sveti otac očituje svoje duboko zaprepaštenje zbog užasnoga krvoprolića koje se sinoć dogodilo u Parizu.

U šest je istodobnih oružanih napada, za koje je odgovornost preuzela samozvana Islamska država, poginulo 129, a ranjeno je više od 250 osoba, od kojih oko sto u vrlo teškom stanju, a broj nastradalih još nije konačan. U kratkom telefonskom razgovoru s ravnateljem televizijske postaje Talijanske biskupske konferencije, Luciem Brunelli, Papa je rekao da je vrlo potresen i ožalošćen te da ne razumije... Teško je shvatiti to što su učinila ljudska bića. Ovo je jedan dio... Trećega svjetskog rata koji se odavno vodi, a o kojem Papa često govori. Da, ovo je jedan dio... Ove se ne može opravdati (...) Nije humano... – ustvrdio je Sveti Otac.

U brzopjavu pariškom nadbiskupu, Papa se obraća Bogu, milosrdnom Ocu, i povjerava mu žrtve i njihove obitelji, a to je u više navrata ponovio i u telefonskom razgovoru s ravnateljem televizijske postaje Talijanske biskupske konferencije. Jako sam potresen, ožalošćen i molim. Veoma sam blizak ljubljennomu francuskom narodu, rodbini žrtava i molim za sve njih. Blizak sam svima koji trpe kao i cijeloj ljubljenoj Francuskoj – kazao je papa Franjo. /RV/

Papa: Korištenje Božjeg imena da se opravda terorizam je bogohuljenje

Papa Franjo je nakon molitve Angelusa u nedjelju 15. studenoga izrazio bol zbog nedavnih terorističkih napada u Parizu. Francuskome predsjedniku i svim građanima prenio je svoju bratsku sućut, a osobito je

iskazao blizinu ranjenim osobama i obiteljima koje su izgubile svoje voljene.

Takvo nas barbarstvo ostavlja preneražene i pitamo se kako ljudsko srce može smisliti i ostvariti tako užasne čine koji su potresli ne samo Francusku, nego i čitav svijet. Pred takvim nepodnošljivim djelima, ne može se ne osuditi ta neizreciva pogrda ljudskog dostojanstva. Želim snažno potvrditi da put nasilja ne rješava probleme čovječanstva i da je korištenje Božjeg imena da bi se taj put opravdao, bogohuljenje, ustvrdio je Sveti Otac.

Pozivam vas da se sa mnom ujedinite molitvi: povjeravamo Božjem milosrđu sve bespomoćne žrtve ove tragedije. Neka Djevica Marija, Majka milosrđa, u srcima svih ljudi potakne mudrost i miroljubivost. Molimo ju da štiti i bdije nad dragim francuskim narodom, nad Europom i čitavim svijetom, rekao je Papa, pozivajući okupljene na kratku molitvu u tišini, izmolivši zatim s njima Zdravomariju. /IKA/

Objavljen završni dokument Sinode o obitelji

Papa Franjo odobrio je 24. listopada objavljivanje završnog dokumenta Sinode o obitelji – teksta od 94 paragrafa, koji su svi odobreni dvotrećinskom većinom – od 177 do 256 glasova.

Relatio finalis objavljen je nakon što su biskupi o njemu glasali. Tekst opisuje obitelj kao svjetlost u tami svijeta, priznajući mnoge poteškoće, ali i veliku sposobnost obitelji da se s njima suoči. Više organski i koherentan od radnoga dokumenta (*Instrumentum laboris*), završni tekst uključuje mnoge primjedbe i prijedloge (tzv. modi) sinodskih otaca.

Dva paragrafa, odobrena sa 178 i 180 glasova bila su na granici kvalificirane većine. Predstojnik Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federico Lombardi rekao je da je riječ o odlomcima koji govore o teškim situacijama i pastoralnom pristupu ranjenim obiteljima ili osobama u neregularnim stanjima, poput kohabitacije, civilnih brakova ili rastavljenih osoba u novim vezama. *Relatio finalis* je dokument koji izražava pozitivan stav, istaknuo je Lombardi, dodajući kako je prema njemu put od radnoga do završnog teksta bio „izvanredan“. Konačni tekst nazvao je iznimno bogatim, gustim te uravnoteženim i dobro organiziranim. Također je napomenuo da su motupropriji kojima je Papa reformirao postupak proglašenja ženidbene ništavnosti pridonijeli sinodskome radu. Dokument podsjeća da nauk o nerazrješivosti braka nije breme, već Božji dar, istina utemeljena na Kristu i nje-

govor svezu s Crkvom. Istodobno se ističe kako se milosrđe i istina susreću u Isusu, zbog čega se poziva na prihvaćanje i praćenje ranjenih obitelji. Dokument, međutim, nigdje ne spominje pristup euharistiji za rastavljene i ponovno oženjene, ali ističe da te osobe nisu izopćene i potiče ih da s pastirima ispituju savjest o svojoj situaciji. To razlučivanje valja biti u skladu s naukom Crkve i u povjerenju da Bog nikome ne uskraćuje svoje milosrđe. S obzirom na parove koji žive izvanbračno, ističe se da se s njihovim stanjem valja suočiti na konstruktivan način, pokušavajući ga preokrenuti u prigodu za hod prema obraćenju te punini braka i obitelji, uvijek u svjetlu evanđelja.

Relatio finalis govori i o temi homoseksualnosti. Napomenuto je da osobe s takvim sklonostima ne treba diskriminirati, ali se istodobno ističe da se Crkva protivi uniženosti osoba istoga spola te osuđuje izvanjske pritiske da ih se ozakoni. Drugi su dijelovi dokumenta posvećeni selocima, izbjeglicama i progonjenima, osobama čija je obitelj raspršena i koje mogu postati žrtve trgovine ljudima. I za njih se ističe prihvaćanje, podsjećajući na njihova prava, ali i obveze u zemljama koje su ih primile. Završni tekst preporučuje veću angažiranost žena u formacijskim programima za svećenike. Ističe ljepotu posvajanja djece te naglašava kako ne valja zaboraviti ni udovice i udovce, osobe s posebnim potrebama te bake i djedove koji u obitelji prenose vjeru i koje se ne smije prepustiti kulturi otpada.

Sinodski oci zatim govore o tminama suvremenoga svijeta: političko-religijski fanatizam koji je neprijateljski nasrojen prema kršćanstvu, sve rašireniji individualizam, rodna ideologija, sukobi i progona, siromaštvo, nedostatak posla i korupcija te gospodarski čimbenici koji isključuju obitelji iz obrazovanja i kulture, globalizacija ravnodušnosti koja u središte društva stavlja novac, a ne čovjeka, zatim pornografija i demografska „zima“. U dokumentu je snažno istaknuta potreba za poboljšanom pripremom za ženidbu, prije svega za mlade koji se toga koraka pribijavaju. Za njih se preporučuje prikladna afektivna formacija koja će isticati krepost čistoće i darivanja samoga sebe. Podsjeća se na svezu spolnoga čina i otvorenosti životu te da su djeca dragocjeni dar koja u sebi nose sjećanje i nadu čina ljubavi. Naglašava se važnost ispravnog spolnog odgoja te promicanje odgovornog roditeljstva prema nauku enciklike *Humanae vitae*, kao i na prvotnu ulogu roditelja u odgoju svoje djece u vjeri. Sinodski oci također su pozvali institucije da promiču obiteljske politike, a katoličke političare podsjećaju kako imaju brinuti o obitelji i životu. Društvo koje zanemaruje obitelj i život izgubilo je svoju budućnost. Sinoda stoga ponovno ističe svetost života od začeca do naravne smrti, upozoravajući na teške prijetnje obitelji, poput pobačaja i eutanazije. Završni tekst govori i o miješanim brakovima, ističući njihove pozitivne vidike, poput promicanja ekumenškog i međureligijskog dijaloga. Naglašava se nužnost bdjenja nad vjerskom slobodom i pravom prigovora savjesti.

Relatio finalis zatim govori o potrebi prilagođavanja crkvenog jezika, ne bi li ga se učinilo shvatljivijim. Ne radi se samo o predstavljanju normi, već o naviještanju milosti koja daruje mogućnost da se doista živi obiteljsko dobro. Na kraju se ističe ljepota obitelji, koja je „domaća crkva“ utemeljena na braku između muškarca i žene, temeljna stanica društva i sigurna luka najdubljih osjećaja; jedina točka koja

povezuje ljude u ovom fragmentiranom razdoblju. Obitelj – a to je dužnost i vlada – treba štiti, podržavati i poticati. Dokument završava molbom da Papa razmotri mogućnost izdavanja dokumenta o obitelji. Lombardi je pojasnio da sinodski oci ne kažu da je sve završeno, već nude *Relatio finalis* Svetome Ocu kako bi razvidio treba li se nastaviti put s njegovim dokumentom koji bi, temeljem ovog sinodskog, dodatno probudio temu obitelji, prenosi Radio Vatikan. /IKA/

„Ovo nije vrijeme za zaustavljanje Jubileja milosrđa ili za strah“

Ovo nije vrijeme za zaustavljanje Godine milosrđa ili vrijeme za strah – rekao je p. Federico Lombardi, ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice, u priopćenju povodom terorističkog napada u Parizu.

U ovim žalosnim danima, u kojima se očituje ubojito i suludo nasilje, mnogi se pitaju kako na njega odgovoriti. Neki već pitaju kako živjeti ove posljednje dane uoči Jubileja milosrđa – primijetio je p. Lombardi, upozoravajući da upravo teroristi, „obuzeti bezumnim nasiljem“, žele širiti strah. Ako dopustimo da nas zastraše, onda su već ostvarili svoj prvi cilj. To je stoga još jedan razlog da se odlučno i hrabro odupremo iskušenju straha – ustvrdio je ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice.

Sv. Ivan Pavao II. ustvrdio je kako je poruka milosrđa bila Božji odgovor na teško i mračno vrijeme Drugoga svjetskog rata, u kojem su totalitarni režimi činili masovna ubojstva te se širila mržnja među narodima i osobama – nastavio je p. Lombardi. Danas, kad papa Franjo govori o Trećem svjetskom ratu koji se vodi u dijelovima, potrebna je poruka milosrđa koja će nas osposobiti da budemo graditelji mostova i, unatoč svemu, da budemo odvažni voljeti.

Stoga ovo nije vrijeme za odustajanje od Jubileja ili vrijeme za strah. Jubilej milosrđa nam je potrebniji nego ikad. Trebamo živjeti razborito, ali i hrabro s duhovnim elanom, gledajući prema budućnosti s nadom – unatoč napadima mržnje. U tim okolnostima – zaključio je p. Federico Lombardi – Papa nas Franjo vodi i poziva da se povjerimo Duhu Gospodnjem, koji nas prati. /IKA/

Sve naše vode

Piše: *Marko Tucakov*

Limani, Dunavci, barice, ribnjaci, potoci, akumulacije i inundacije, vlažni pašnjaci i suhi taložnjaci, depresije i udubljenja, prevlažne oranice i rupe s viškom kišnice, lokve, vodojaže, rijeke, Zasavice i Savice, Mrtve Tise i živi Dunavci, Čik i Zlatica, Jegrička i Ponjavica, Tamiš i Galovica, Krivaja i Begejac, Plazović (često zvan Kiđoš), Guzojna, Moravica i Crna Bara, ušća i izvori, plićaci i virovi samo su dio vrlo raznolike površinske hidrografske zaostavštine prirode na području na kojem živimo. Iako u hidrološkom smislu imamo samo male površine koje su preostale pod vodenim staništima, ona su raznolika kako po svojem podrijetlu (načinu nastanka i razvitka), po ekološkim osobinama (kvaliteti vode, vegetaciji, živom svijetu koji je naseljava), ali i po načinu korištenja od strane ljudi. Da, i te osobine čine ekološki sustav naših voda specifičnim, te se, prema njima i u odnosu na njih, u i oko vode, a pod utjecajem vode, razvijaju nevjerojatno složene životne zajednice.

Budući da ekolozi, kao i svi znanstvenici, u pokušaju da složene stvari i mnogobrojne zakonitosti koje vladaju u prirodi gotovo uvijek zakompliciraju, mi ćemo se potruditi to izbjeći, pa ćemo promatrati sastavne dijelove i funkcioniranje vodenog sustava na primjeru Dunava i onoga što je on napravio svojim živahnim radom. Promatrat ćemo to u srednjem dijelu njegovog toka, koji protječe pokraj nas, odnosno od Brega

(1433. kilometar riječnog toka) do ušća granične rječice Nere u južnom Banatu (1077. riječni kilometar).

Upravo je na Dunavu i u njegovu okruženju izvanredno vidljiva raznolikost efekata vode. Njegove obale se međusobno razlikuju, pa i vode koje u nje ga utječu, jer mogu biti ponekad stajaće a ponekad tekuće. I sama vodena sredina je diferencirana. Na površini su staništa plutajućih organizama i onih koji se njima hrane. Ispod površine su također staništa planktona, dok pri dnu živi svijet ovisi o kvaliteti podloge. Dubina vode i odnos prema obali također se razlikuju. Najčešći tip obale su pješčani i pješćano-muljeviti štrandovi i sprudovi, koji poslije svakog vala mijenjaju svoj lik. Tamo gdje su obale visoke, nalazimo staništa pješćanih i lesnih odsjeka i odrona nastalih podlokanjem valovima. To su profili na nasipima koji su nastali vrlo davno u kvartaru, bilo u vrijeme otapanja lednika, bilo navijavanjima lesa tijekom ledenih doba. Veliki lesni zid nalazi se na desnoj obali, od Beške do Zemuna. U pojedinim dijelovima, iznad pješćanih obala nalaze se i kontinentalne pješćare (Deliblatska). Kamenitih obala u Vojvodini Dunav nema, ali zato zapljuskuje umjetna kamenita obalna staništa: kamenite i betonske nasipe, podzide i kejove, lučke površine, dokove i marine.

Što se nalazi malo dalje od obala? Danas je Dunav iznimno modificiran ljudskim aktivnostima. Ako se Dunav

može smatrati arterijom, negdje bismo mogli naći i srce, a njegove ritove mogli bismo nazvati bubrezima. Nije previše elegantno, ali oslikava najvažniju funkciju ritova: mehaničko i biološko prečišćavanje vode. Ipak, podizanjem nasipa za obranu od poplava, oni su se značajno izmijenili. Gradnjom nasipa nastali su forlandi, ali i kubici (pozajmišta tla od koga se gradio nasip), s bujnom močvarnim vegetacijom. Na onim mjestima na kojima su nasipi građeni dalje od rijeke, ostali su sačuvani čitavi prostrani ritovi s prirodnim kanalima, mrtvajama i barama, redovito plavljeni. Na daleko su čuveni Monoštorski rit, Apatinski rit, Koviljski rit, Karlovačko-petrovaradinski rit, spomenimo samo naše najveće aluvijalne površine. U takvim ritovima, na gredama (mjestima koja su kraće plavljena) rastu lužnjakove ili jasenove šume, ili pak plantaže topola, dok se u nekima, sve manje, vrši ispaša stoke. U manjim depresijama su barice i mlake, ili veće bare s otvorenim vodom koju uvijek okružuje obalna vodena vegetacija. S Dunavom bare su povezane labirintom vijugavih kanala: reva i vokova. I s druge strane nasipa osjeća se utjecaj vode: na vlažnim livadama, u šumama i šibljacima u kojima rastu vodoljubive biljke. Tu su i odvodni, umjetni kanali građeni za usmjeravanje rijeka i odvodnjavanje, često nastali reguliranjem prirodnih tokova. Oko njih, opet, kao kakav zeleni pojas, nepregledne trake vegetacije. Na njima ponekad kilometarski tepisi vodenih plivajućih biljaka. Posebna vodena staništa su jame i jamure ispunjene vodom, najčešće pozajmišta opekarske gline i građevinskog pijeska, ali i seoske bare iz kojih je nekada vađena zemlja za građenje kuća nabijača. Tamo gdje je zemljište više i odvodnjavanje uspješnije, podunavsko aluvijalno tlo je privedeno kulturi, a što na takvim površinama i kako živi, vidjeli smo u prethodnim razmatranjima.

Sva ova toliko različita staništa našeg Podunavlja (a sve je u Vojvodini „naše Podunavlje“ – dio Dunavskog riječnog sliva), dana su ovdje samo u strašno grubom i uopćenom pregledu, bez mogućnosti da se pažnja usmjeri na nijanse i fine mikroraznolikosti, o kojima čak ni ne znamo puno toga. Možda je tako, za same naše vode, i bolje.

29. 11. 2015.

1. nedjelja
došašća

Jr 33,14-16;
1Sol 3,12-4,2;
Lk 21,25-28.34-36

Evanđeoski odlomak ove prve nedjelje došašća predstavlja nam Isusovu objavljuju njegova slavnog dolaska na kraju vremena. Ove evanđeoske riječi zvuče zastrašujuće: znaci s neba, tjeskoba na zemlji, prevrati, umirat će se od straha. Zar je Isus prorok nesreće i propasti? Naprotiv, iznenada se ta zastrašujuća slika mijenja, jer Isus naviješta da će nas doći osloboditi, dati nam snage i dar da se pojavimo pred Njim. Nadalje, On objavljuje što nam je činiti da se uspravimo i podignemo glave upravo u taj veliki dan. *Bdijte i molite*, neka vam srca ne ostanu navezana na zemaljske stvari. Isus zapovijeda i preporučuje: *pazite*, jer ulog je vrlo velik: biti u radosti s Kristom zauvijek.

13. 12. 2015.

3. nedjelja
došašća

Sef 3,14-18a;
Fil 4,4-7;
Lk 3,10-18

Protagonist današnjeg evanđeoskog odlomka jest Ivan Krstitelj. On je tako veliki prorok da se počinje zdvajati je li on ustvari Krist. Ivan vrlo jasno odgovara da on nije Krist, nego je samo njegov preteča, onaj koji pripravlja Kristov dolazak. Njegove riječi kao da proizlaze više od Boga nego od jednog običnog čovjeka. Mnoštvu koje ga pita što činiti da bi se spasili, Krstitelj odgovara: *Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako.* Revolucionarne riječi, koje nam daju zlatno pravilo kršćanske pravednosti: tko ima viška mora dati onomu tko nema niti ono neophodno. Pravednost jest dakle učiniti naš dio, pripravit se što je bolje moguće na dolazak milosti i ljubavi Kristove. To je najljepši način da se približimo Božiću. Ovo se odnosi na sve! Krstitelj se pri tomu obraća i grešnicima i vojnicima. I u posljednjem došašću, na kraju vremena, Isus u svojoj slavi će nam reći upravo ovako: *dođite blagoslovljeni Oca mojega, jer bijah gladan i nahraniste me...* (usp. Mt 25,31-46)

6. 12. 2015.

2. nedjelja
došašća

Bar 5,1-9;
Fil 1,4-6.8-11;
Lk 3,1-6

Na drugu nedjelju došašća evanđelist Luka pred nas stavlja jedan vrlo važan događaj: *svako će tijelo vidjeti spasenje Božje*. Ne može biti drugačije, a kao pozadinu te slike Luka uključuje cijeli tada poznati svijet: počevši od cara Tiberija i tri tetrarha, do upravitelja Pilata, preko velikih svećenika Ane i Kajfe pa sve do svakog čovjeka. Riječ Božja je došla Ivanu Krstitelju u pustinji, te ga riječima proroka Izaije poziva da pripravi put, poravni stazu, da ispuni doline, da spusti uzvišice i planine. Uistinu, izvanredno je ono što će se dogoditi: sve je u iščekivanju i, kako propovijeda Krstitelj, svatko se ima pripraviti, obratiti se da bi mu bilo oprošteno, da bi bio spreman. Na Božić će doista *svako tijelo vidjeti spasenje Božje* ako se za njega pripravi i poravni put do svoga srca.

20. 12. 2015.

4. nedjelja
došašća

Mih 5,1-4a;
Heb 10,5-10;
Lk 1,39-45

Na četvrtu nedjelju došašća Božja riječ pred nas stavlja susret dviju majki, Marijin pohod Elizabeti. Radi se o prelijepom susretu četiriju osoba: dviju majki i djece u njihovim utrobama. Prvi je Ivan koji, čim su se začule riječi Marijina pozdrava, *zaigra* od radosti u utrobi svoje majke Elizabete. Evanđelist ovdje koristi istu onu riječ koju je sveti pisac, prije toliko stoljeća, koristio da opiše ples kralja Davida, iz sve snage, pred kovčegom saveza. Marija je ustvari pravi kovčeg saveza, njezina utroba je najizvršnije mjesto Gospodinove prisutnosti. Ona je najbolji put za doći k Isusu. To nam danas potvrđuje Elizabetin pozdrav, koja *puna Duha Svetoga*, te iz svega glasa prvo govori Majci: *blagoslovljena ti*, da bi potom došla do Sina: *blagoslovljen plod utrobe tvoje*.

27. studenog

Blaženi japanski mučenici

(+ 27. XI. 1619.)

- Mučenici su ponos Crkve ● Stari zavjet se ponosi mučenicima ● na drugi dan Božića slavimo mučenika Stjepana ●
- među mučenicama ima i nekrštenih ● Islam časti svoje mučenike ● grobovi i crkve u spomen mučenika ●
- japanski katolici mučeni u 17. stoljeću ● među ubijenim Japancima je bilo i mladića ●
- za vjeru su stradali katolici i u 20. stoljeću ● mučenici su i kršćani koje ubijaju zbog vjere muslimani vahabiti ●
- oni ubijaju i svoje taoce ●

Mučenik

Mučenik se latinski kaže *martyr* prema grčkoj riječi *μάρτυς* (martis). U grčkom jeziku *martis* znači svjedok. Kad kršćani kažu *martir* ili *martis*, mučenik, onda se misli na osobu koja je mučena i ubijena zbog kršćanske vjere. Mučenik je dakle onaj koji je svjesno dao život kao svjedočanstvo vjere. Mučenik je svjedok vjere. Mučeništvo je poznato i u Starom zavjetu i u Novom zavjetu. U Starom se zavjetu spominje Eleazar. Spominju se i Makabejci. U Svetom pismu novoga zavjeta u Djelima apostolskim spominje se sveti Stjepan Prvomučenic. Mučeništvo je bilo bilo glavni oblik svjedočenja vjere u doba progona kršćana u Rimskom Carstvu. Progon je trajao od cara Nerona do cara Dioklecijana. Svakako su mučenici sve do danas ostali glavni kršćanski uzori. Prvo teološko obrazloženje značenja i svjedočanstva mučenika dao je Ignacije Antiohijski u 2. stoljeću. Kršćani su počeli štovati mučenike u 2. stoljeću. Od 3. stoljeća je njihovo štovanje prihvaćeno u svim krajevima gdje su živjeli kršćani. U rimskim katakombama su kršćani štovali mučenike moleći se na njihovim grobovima i spominjući ih u liturgiji, osobito na godišnjicu njihove smrti, ukopa ili prijenosa njihovih kostiju. Kad je kršćanstvo dobilo slobodu u 4. stoljeću, nad grobovima mučenika su se počele podizati crkve. U teološkoj tradiciji mučeništvo se smatralo djelom koje briše sve grijeha. Oni koji su se spremali na krštenje, a bili su još nekršteni, zvali su se katekumeni. Ako je katekumen mučen i ubijen zbog kršćanske vjere, onda je mučeništvo nadomještalo samo krštenje vodom. Oni su kršteni krvlju. Već u prvim stoljećima kršćanstva nastali su prikazi o životu i smrti mučenika te izvješća o mukama i smrti pojedinaca ili su se prikupljali dokazi o svim kršćanima koji su podnijeli mučeništvo. Iz tih se spisa sastavljao popis mučenika i mučenica. Tako postoji knjiga martirologij kao službeni popis mučenika i mučenica. Za mučeništvo zna i Stari zavjet, znaju Židovi. Kod Židova se mučenik kaže *akeda*, *selih*. Mučeništvo je poznato i u islamu. Mučenik se kaže *šehid*. Mučenik je onaj

koji daje život za širenje vjere džihad. Za mučenika muslimani vjeruju da ide u raj.

Japanski mučenici

Nigdje nije bilo tako puno katolika kao u Nagasakiju. Upravo u tom gradu su iz mržnje prema vjeri mučeni i ubijeni brojni vjernici. Na dan 27. studenog 1619. godine mučeničkom smrću je proslavio Boga blaženi mučenik Toma Koteda Kiuni. Toma je čovjek plemenite krvi. Pripadao je kraljevskoj rodbini. Zato je pobjegao iz kruga svoje rodbine i došao u Nagasaki. Nadao se većoj sigurnosti u gradu, gdje je bilo puno katolika. Nije on sam doživio mučeničku smrt. Istog dana je ubijen blaženi mučenik Bartolomej Seki. Mučenik Antun Kumra je imao 23 godine kad ga je zadesilo mučeništvo. Antun je potomak najstarije japanske katoličke obitelji. Ubijen je i Ivan Iwanaga, blaženi mučenik Aleksije Nakamura, blaženi mučenik Leon Nakanishi. Među mučenicima se našao i blaženi Mihael Takeshita. Bilo mu je 25 godina. Slijedi blaženi mučenik Matija Kozasa, i blaženi mučenik Roman Matsuoka Miota. Blaženi mučenik Matija Nakano Miota je bio otac obitelji. Njegov sin Dominik je također mučeničkom smrću proslavio Boga. Ubijen je i blaženi mučenik Ivan Motoyama.

Poljski mučenik

Na dan 27. studenog 1942. godine svjedočkom smrću je u koncentracijskom logoru Dachau umro blaženi mučenik Bronislav Kostowski. Za vrijeme njemačke okupacije bio je okrutno mučen dok napokon nije ubijen i tako svjedočeci za Krista i Crkvu osvojio pobjedničku krunu mučeništva.

Mučenici 21. stoljeća

Posljednjih godina se često čuje o tome kako muslimanski teroristi ubijaju kršćane. To je ubijanje nerijetko spojeno i s najokrutnijim mučenjem. Mnogi su kršćani razapeti na križ i tako ubijeni. Pojedine su kršćanske crkve tako mučene i ubijene vjernike već proglašile svetima. U Africi je ubijena velika

skupina učenica i učenika u jednoj školi. Svi su oni bili kršćani. Teroristi zlostavljaju na različite načine. Među mučenim i ubijenim ljudima se nalaze kršćanski liječnici, ali i radnici. Tako je ubijen jedan Hrvat iz Osijeka. Zvao se Tomislav Salopek, a radio je kao vozač kamiona. Vjernici muslimani su podijeljeni. U Saudijskoj Arabiji još od 18. stoljeća postoji fundamentalistička islamska sekta vahabiti. Sektu je osnovao Muhamed ibn Abd al-Wahab. Vahabiti i danas tumače Kur'an na krivi način. Umjesto ljubavi, tolerancije, milosrđa i suživota, oni zagovaraju vahabitsku interpretaciju islama te mijenjaju pravila života i način ispovijedanja vjere u zemljama u kojima se islam tradicionalno prakticira, a to čine ne samo novcem već i silom, nasiljem i ubijanjem. Oni su zapravo prijetnja prvo muslimanima jer ih nastoje preobratiti u vahabite, a tek poslije na red dolaze kršćani i nevjernici. Iako je muslimanski svijet danas razjedinjen, postoje muslimani koji osuđuju ne samo takve postupke, nego i tu sektu. U muslimanskoj svetoj knjizi stoji: *Onaj tko ubije nedužnu dušu kao da je pobio čitavo čovječanstvo i Bog mu nikada neće oprostiti*. Na osnovu toga teksta oni tvrde da Tomislav Salopek ide u raj, a oni koji su ga ubili u Allahovo ime idu u pakao. Mnogi su muslimani u arapsko-islamskom svijetu zgroženi okrutnošću terorističke skupine Islamske države. Jedan muslimanski vjeroučitelj tvrdi da je Tomislav Salopek postao mučenik. Islamska vjera nije nikakva nasilnička vjera. To je vjera koja poziva na ljubav i toleranciju te suživot. Prema tome, pripadnici Islamske države, koji se pozivaju na život prema riječima proroka Muhameda i svete knjige Kur'an su daleko zabludili od onoga što propisuje muslimanska sveta knjiga Kur'an i što većina pripadnika islama vjeruje. U islamu i inače postoje stalni sektaški sukobi između sunita, a kad je riječ o odnosu prema ISIL-u, muslimani su ujedinjeni. I šijiti i suniti žele iskorijeniti to zlo koje iskrivljuje islam i muslimansku vjeru i koje je ugrozilo sve muslimane diljem svijeta.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Strpljivost 8

Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

*Kad me priziru, ostajem barem u miru. Kad od mene štogod žele, bit ću kao pčele: slidit ću Isusa, činit ću meda.*¹

Kratke, jezgrovite i poučne misli našega sluga Božjega oca Gerarda! Na Gospu Fatimsku, 13. svibnja 2015. u emisiji „u živo“ Radio Marije u Subotici koju je vodio direktor Radio Marije Srbije, dr. Andrija Anišić s vicepostulatorom oca Gerarda o. Matom Milošem, karmelićaninom, govorili su o kreposti strpljivosti koja se u nastavcima objavljuje u *Zvoniku*. U emisiju se javila gospođa Marga i izjavila da nam jako potrebna krepost strpljivosti osobito danas, kada je sav svijet u žurbi i nervozu sa sobom i s drugima. Kada ne bismo imali iza zova, ne bismo se ni mogli vježbati u strpljivosti. Imamo prilike svakog dana vježbati se u strpljivosti u vježbao-nici života. Hvala, gospođo Margo! Na tragu ste misli oca Gerarda koji također kaže: *Kad me priziru, ostajem barem u miru*. U komunikaciji s ljudima, uvijek netko od nas nešto traži i to nas često ljuti. Kada su još uporni u traženju, a mi im ne možemo dati što traže od nas, gubimo strpljivost. Međutim, o. Gerard za sebe kaže. *Kad od mene što god žele, bit ću kao pčele: slidit ću Isusa, činit ću meda*. Prezir, dosađivanje u traženju pomoći ili materijalnih stvari, ispunjavanje često puta i nemogućih želja ljudi oko nas, iziskuje dobru uvježbanost kreposti strpljivosti i raspoloživosti da se drugima pomogne. Otac Gerard je odlučio: *slidit ću Isusa*. Teško je svakome ugoditi. Isusu nije. Otac Gerard odlučuje: *slidit ću Isusa, činit ću meda*. S Isusom je sve moguće. *Tko vjeruje u mene, činit će djela koja ja činim; i veća će od njih činiti, jer ja odlazim Ocu. I što god zaištete u moje ime, učinit ću, da se proslavi Otac u Sinu. Ako me što zaištete u moje ime, učinit ću* (Iv 14,12-15). Isus ne vara. Njegove su riječi istinite. Dva puta u ovom Ivanovu odlomku Isus ponavlja: *učinit ću!* Traži se vjera. Ne samo zaiskati, nego zaiskati s vjerom i bit će

nam. Ako Gospodin koji puta i odlaže našu molbu i tu trebamo biti strpljivi i čekati njegov čas. On najbolje zna kada nam je što potrebno i koliko nam je potrebno.

Otac Gerard vjeruje Isusu, osluškujе što mu Isus govori, strpljiv je. Nama poručuje: „*Budi boca medena, od svakog proganjena. Nek iz tebe svatko grabi, da se s Isusom ne svadi (ne griši). Budi zadovoljan.*“² Reći ćemo, lijepe su to riječi, oče Gerarde, ali to nije za mene. Ne želim biti šikaniran i proganjan. Želim biti uvažavan, cijenjen i da se vrednuju moja djela. Kada bismo se potužili o. Gerardu, on bi nam vjerojatno rekao: Da, upravo je to put da budeš uvažen, da budeš cijenjen. Dopusti da te tresu. Trese se ono drvo koje ima ploda. Nitko neće tresti neplodnu šljivu. Dopusti da svatko iz tebe „grabi“ one kvalitete koje imaš. Moraš se „ispeći“ na djelu i u mucu da bi bio vjerodostojan. Budi zadovoljan! Ili, kako kaže sv. Mala Terezija čiji je nauk „malog puta“ duhovnosti o. Gerard slijedio, *Prava sreća na zemlji sastoji se u tome, da nam uvijek bude ugodno ono što nam Isus daje. Budi zadovoljan!* Sve dolazi iz Božje ruke. Slijedimo taj stav srca i to će nas usrećiti. Što god se dogodilo u našem životu ljubimo Božju ruku i prije nego što nam iz te ruke stiže. Sve što nam Bog nudi, pa makar izgledalo i najgore, ono se uvijek pretvara u našu najveću dobrobit. Bog nas toliko ljubi da u svojoj svemogućnosti, kad se nešto loše dogodi, što nije bila njegova volja, učiniti čak da nastane dobro i iz samoga zla. Zar ne pjevamo u Hvalospjevu vazmenog bdijenja: „O sretna li grijeha, koji nam je zavrijedio takvoga i tolikog Otkupitelja imati“. Kad je Petar zanijekao Isusa u Kajfinu dvoru, to je bio grijeh kojeg Isus naravno nije htio. Bog se njime poslužio i preokrenuo događaj u korist Petra, koji je spoznajom svoje duboke bijede postao sposoban rasti u poniznosti i otvoriti se novoj strpljivosti mogućnosti Božje ljubavi. Počevši od ovog trenutka trebamo se pripre-

mati za vječnost. Svatko od nas slobodno odabire kakva će mu biti vječnost. To je vrlo važno. Značajna je i ova misao oca Gerarda: „*Svaki čovjek ima svoju slabost, luckastos, a koga ne možemo od toga izličit, moramo sve to pritrpiti*“.³ Strpljivo podnositi svoju i tuđu slabost, pa čak i neizlječivost. To se može samo s Isusom. Na svetkovinu Presvetog Trojstva 1931. godine, o. Gerard zapisuje. „*Moja djelatnost: barem strpljivost, ali zato mi dajte milost, o Presveto Trojstvo i Majko!*“⁴ Biti kao pčele, slijediti Isusa, činiti meda, a ne pelina.

¹ *Theologia pastoralis*, 002757.

² *Isto*, 002720.

³ *Isto*, 002646-47.

⁴ *Isto*, 002912.

Jednom rodila Bačka

**Jednom rodila Bačka
u zlatnom krilu svomu
derana slaba, nejačka,
Gerarda, malenog Tomu.**

**Znalo dobro je polje
da za nj kosac nije,
već paor Božje volje
i radnik nebeske njeve!**

**Sine dobri bačke ravni
O Gerarde, oče slavni!
Nek nas tvoje Isus–Dite
brani, kad nam vitri prite!**

**Moli za nas čist u duši,
s neba, kad se zemlja ruši!
Daj mi Bože imat vire,
Gerardove ljubav – mire!**

Mirjana Jaramazović

Podrška misiji Crkve djelovanjem civilne udruge

Piše: *Marko Tucačkov*

Kolping društvo Srbije već 14 godina strpljivo radi na promicanju ideja svestrane i nesebične pomoći ljudima u našem društvu. Specifični spoj građanskog aktivizma i duhovnosti njihovog osnivača, bl. Adolpha Kolpinga, čini ovu udrugu značajnim resursom i pomoćnikom u pastoralu različitih skupina, osobito u mjestima u kojima žive i rade Kolping obitelji. **Anna Lengyel**, predsjed-

nica Kolping društva Srbije, predstavlja čitateljima *Zvonika* rad ovoga društva, navodeći da je ono dio međunarodne udruge koja okuplja ljude širom svijeta u cilju razvitka civilnoga društva i njegova osnaživanja putem aktivne borbe za suzbijanje siromaštva, pomoći ljudima u realiziranju ciljeva koji doprinose kvalitetnijem životu, osiguravajući stručno usavršavanje, programe edukacije i programe razvitka ruralnih područja.

Budući da su osnova djelovanja Kolping društava Kolping obitelji, upitali smo našu sugovornicu koliko takvih obitelji ima u Srbiji i koje su njihove aktivnosti. Anna Lengyel ističe kako Kolping društvo Srbije čine obitelji u Novom Sadu, Kikindi, Beloj Crkvi, Padeju, Novoj Crnji, Crnoj Bari, Tobi, Sajanu i Mužliji. Kolping obitelji su samopomoćne skupine koje teže svojim aktivnostima pomoći ljudima s problemima, vrednujući ideju solidarnosti i podržavajući jedna drugu. Svaka Kolping obitelj ima svoj godišnji program. Nisu isti izazovi, interiranja, potrebe u svakom mjestu, pa su zato i njihove aktivnosti veoma raznovrsne. Pri tom, ona dodaje da je Kolping društvo Srbije osnovano na principu članstva. Pošto su članovi istodobno i vjernici, suradnja se podrazumijeva. Što se tiče suradnje s crkvenim službenicima, trude se da im što više približe njihov rad. *Želja nam je da što veći broj svećenika, osobito župnika, upozna naš rad i da im predstavimo i ponudimo sudjelovanje u našim aktivnostima. Svakako nam je cilj da ubuduće uključimo što više župa u naš rad, osobito u Bačkoj*, pojašnjava naša sugovornica.

Samopomoć i neprekidna uključenost u život zajednice te davanje sebe za dobro i napredak zajednice, jedni su od glavnih motiva kojim je vođeno djelovanje blaženog Adolpha Kolpinga. Na upit na koji način ono oblikuje njihov

Kolping društvo Srbije

Sjedište Kolping društva Srbije je u Novom Sadu, u Slovačkoj ulici br. 26. Telefon ureda je 021/6337664, a e-mail: office@kolping.rs. Ravnateljica Društva je **Melinda Tomić**. Njihovo djelovanje može se pratiti na socijalnim mrežama: Facebook, Twitter i YouTube. Internetska stranica Društva, na kojoj su predstavljene aktivnosti je: www.kolping.rs.

rad u konkretnom društvu u kojemu živimo, Anna ističe kako su osnovni principi njihova rada dani kroz Kolpingovo djelo. *To uvijek treba biti orijentacija, motivacija i snaga u našem radu. Ovi principi su obuhvaćeni u svim našim projektima. Specifičnost u našem radu je ta što smo aktivni kako u Novom Sadu, gdje nam je sjedište, tako i u ruralnim sredinama. Naši izazovi su isti oni koji prate društvo i svaku crkvenu zajednicu pojedinačno. Puno naših mladih članova je otišlo u inozemstvo, stariji ljudi su ostali kući sami, bez podrške obitelji. Njima preostaje Kolping obitelj kao podrška i jedna sigurna točka u svakidašnjici. Često se čini da su postulati civilnog sektora teško spojivi s djelovanjem i životom Crkve. Mnogi donatori organizacija ci-*

Blaženi Adolph Kolping

(1813.-1865.)

Svećenik, društveni reformator, izdavač, dušobrižnik i „otac šegrtâ“ – sve ove aktivnosti svojstvene su za Adolpha Kolpinga. Rođen je pokraj Kölna i odrastao u siromašnoj obitelji. Nakon kratkog školovanja, s 13 godina počeo je raditi kao obrtnički šegrt, budući

obučar. U ovoj profesiji proveo je deset godina, putujući od majstora do majstora, kao što su činili svi šegrti onog doba. S 23 godine počeo je pohađati gimnaziju, nakon čega je studirao teologiju u Münchenu i Bonnu. Godine 1845. zaređen je za svećenika i raspoređen na župu u Wuppertal-Elberfeldu. Ondje se susreo sa siromaštvom radnika, koje je uslijedilo zbog društvenih promjena koje je donijela industrijali-

zacija. Zbog sloma cehovskog sustava, šegrti su izgubili svoje domove u obiteljima obrtnika za koje su radili. U Elberfeldu se upoznao s djelovanjem udruge šegrtâ koja je bila osnovana kratko prije od strane učitelja Johanna Gregora Breuera. Bio je izabran za duhovnika udruge, shvativši je kao način prevladavanja socijalnih problema.

Pomoć za samopomoć, promjenom čovjeka do samopromjene – tako se mogu opisati Kolpingovi pristupi. Uskoro je Kolping došao u Koeln, gdje je 1849. osnovao prvu katoličku udrugu šegrtâ, koja je prethodnik današnjih Kolpinških obitelji. Ideja samopomoći i pomoći u zajednici brzo se proširila širom Europe i izvan nje.

Kolpinga je blaženim proglasio sveti papa Ivan Pavao II. u Rimu 27. studenog 1991. Kolpingovu misiju danas nastavlja nacionalna Kolpinška društva u preko 60 zemalja svijeta, koje čini preko 470.000 članova organiziranih u oko 5000 Kolpinških obitelji.

/Izvori: *kolping.net, kolping.hr/*

vilnog društva čak izbjegavaju pružiti mogućnost da u njihovim pozivima za natječaje sudjeluju vjerske organizacije. Ipak, Kolping društvo Srbije djeluje upravo kao civilna organizacija snažno nadahnutu pristupom primjerom jednog katoličkog svećenika. Pošto smo osnovani po principu članstva, aktivnosti koje realiziraju naši članovi su dobar primjer. Pojedinačni članovi su vjernici i kroz njihov rad balansiramo i stvaramo spoj civilnog i duhovnog. Članom Društva može se postati uključivanjem u članstvo i simboličnom članarinom (400 dinara godišnje). Članovi dobivaju pristup svim aktivnostima, edukacijama, putovanjima i radionicama koje Društvo organizira. Osoba može biti član Društva ili član jedne Kolping obitelji, a svi članovi Kolping obitelji su istodobno i članovi Kolping društva. Kolping obitelj se osniva kada najmanje deset osoba u jednoj zajednici odluče da hoće učiniti nešto dobro u svojoj zajednici, i potraže pomoć Društva. Upoznamo ih s osnovnim principima našeg rada i počinjemo, nakon osnivanja, graditi dobru suradnju i komunikaciju te pružamo pomoć u radu i u suradnji s ostalim obiteljima, navodi gđa Lengyel. Na kraju razgovora upitali smo je u čemu se točno ogleda globalna povezanost i umreženost pojedinačnih nacionalnih organizacija u globalnu mrežu, a naša sugovornica ističe da budući da su oni dio Internacionalnog Kolpinga, Kolping Europe i Kolping mladeći, to im otvara puno mogućnosti za podršku i suradnju. Tako imamo međunarodne sastanke, projekte i druge aktivnosti, posebno za mladež. Ove godine smo bili domaćini Omladinskog Kolping tjedna i Kolping društvo Srbije imalo je priliku ugostiti 40 mladih iz 12 europskih zemalja i sudjelovati u zajedničkom radu, širenju znanja, stjecanju iskustava i druženju, zaključuje Anna Lengyel.

Ukoliko u vremenima otuđenja i društvenih kriza koje preklapaju jedna drugu prepoznamo kršćanski poziv za pomoć onima kojima možda baš mi trebamo, nemojmo oklijevati da se obratimo baš Kolping društvu, čije djelova-

nje prožima snažna nit socijalnog učenja Crkve. Naše zajednice otvorimo njihovim idejama i aktivnostima i osjetimo jedinstvenu atmosferu kolpinškog zajedništva.

P. Stojan Kalapiš SDB, duhovni asistent Kolping društva Srbije

Koje su glavne odlike duhovnosti bl. Adolpha Kolpinga i koje su njegove glavne poruke za današnje zajednice i njima svojstvene izazove i probleme?

Stojan K.: U vrijeme kada je on, kao mladi svećenik, primijetio potrebu i čežnju učenika i mladih radnika za duhovnošću, osnovao je prve zajednice koje su činile ove društvene kategorije. Prije no što je bio zaređen Adolph je bio radnik te je iz iskustva znao koje su potrebe mladih radnika koji još nisu osnovali svoje obitelji i znao je da nitko nije vodio brigu o njima. Danas je Kolpingovo djelo usmjereno prije svega na osposobljavanje mladih za volonterski rad, osobito s mladima i starima.

Na koji konkretni način Kolping društvo u Srbiji promovira socijalno učenje Crkve i prema kojim ciljnim skupinama je ta promidžba usmjerena?

Stojan K.: Na tome radimo preko raznih projekata, tijekom čije provedbe pokušavamo zahvatiti što veći krug profesora, učitelja, i roditelja. Posljednjih godina imali smo više takvih projekata, na koje se odazvao zadovoljavajući broj zainteresiranih. Sve ih financira njemačko Savezno ministarstvo za ekonomsku suradnju i razvoj preko Veleposlanstva Savezne Republike Njemačke u Beogradu, a predavači su bili iz Novog Sada i Subotice.

Kakva je i u čemu se sastoji interakcija između Kolping društva Srbije i Katoličke crkve?

Stojan K.: U Njemačkoj su Kolpinške obitelji sastavni dio brojnih župa. Župnici su duhovni predstojnici i svaka Kolpinška obitelj ima na takav način osigurano duhovno vodstvo. Tako svaki župnik u čijoj se župi nalazi Kolpinška obitelj ima „zaleđe“, organiziranu skupinu vjernika na koje se može uvijek osloniti. Kod nas je već u početku bilo pogrešno objašnjeno djelovanje Kolpinških obitelji, tako je i pristup Kolping društva bio na neki način pogrešno shvaćen. Za sada ni jedna biskupija nije izrazila želju da preuzme pokroviteljstvo Kolping društva Srbije.

Obiteljska svjedočanstva zalog su budućnosti Crkve

Intervju je priređen na temelju triju intervjuja danih Radio Vatikanu: 12., 15. i 23. listopada 2015.

Priredio: vlč. Mirko Štefković

Mons. dr. Ladislav Német, SVD rođen je 7. rujna 1956. u Odžacima. Poslije mature i odlužene vojske stupio je u redovničku zajednicu Družbe Božje Riječi (SVD). Novicijat, studij filozofije i teologije završio je u Poljskoj, a za svećenika je zaređen 1. svibnja 1983. Poslije dvogodišnjeg pastoralnog rada u Zagrebu i Zadru, nastao je studij teologije u Rimu. Od 1987. do 1990. bio je dušobrižnikom studenata na katoličkom sveučilištu u Cebu Cityju na Filipinima. Doktor-ski studij u Rimu završio je 1994. Djelovao je kao profesor u Austriji, Poljskoj, Mađarskoj i Hrvatskoj, a radio je i u Stalnoj misiji Svete Stolice pri međunarodnim organizacijama u Beču. Od svibnja 2004. bio je provincijalnim poglavarom mađarske provincije Družbe Božje Riječi, a od kolovoza 2006. vrši službu generalnog tajnika Mađarske biskupske konferencije. Papa Benedikt XVI. imenovao ga je zrenjaninskim biskupom, te je u 5. srpnja 2008. u Zrenjaninu zaređen za biskupa. U Međunarodnoj biskupskoj konferenciji sv. Ćirila i Metoda (MBK) preuzeo je službu generalnog tajnika, a u svojstvu predstavnika MBK kao sinodalni otac sudjelovao je na obje Sinode biskupa o obitelji.

Zvonik: Preuzvišeni, sudjelovanje na Sinodi je jedinstveno iskustvo. Što je za Vas značilo sudjelovati na ovoj Sinodi o obitelji?

□ Za mene je sudjelovanje na Sinodi veliki milosni dar. Želim istaknuti misu koja je prethodila početku rada Sinode. Misa je bila jako lijepa i dobro pripravljena. Mislim prvo na taj izvanjsko estetski element, čemu je pridonio ambijent bazilike sv. Petra. Ali, ono što je još važnije, jest ono iščekivanje koje je bilo gotovo opipljivo, te radost, jer se događa nešto izvanredno. To je na određen način posebno iskustvo milosti, a znamo da se Crkva u cijelom svijetu moli da ova Sinoda stvarno slijedi nadahnuća i glas Duha Svetoga te tako odgovori na izazove koji se nalaze pred obiteljima u sadašnjem svijetu. U tom smislu je ovo duboko duhovno iskustvo. Naravno, susresti se s tolikim biskupima, kardinalima pa i samim Svetim Ocem, pridonosi osobnom obogaćenju i izgradnji.

Zvonik: Spominjete duboko duhovno iskustvo praćeno molitvom cijele Crkve. Jeste li možda doživjeli trenutke kad ste bili sigurni da na scenu stupa Duh Sveti?

□ Misa otvorenja sa Svetim Ocem je sigurno bila iskustvo prisutnosti Duha Svetoga. Ali i kad u dvorani 270 sinodalnih otaca sa Svetim ocem, sa savjetnicima i pomagačima, s prisutnim obiteljima, zajedno moli, tada čovjek osjeća da to nije bilo kakva konferencija ili prijateljski susret, nego duboko vjernička skupina, jedan živi dio Crkve, koji živi u obitelji, pa i sama Crkva je jedna velika obitelj, koja pokušava nešto jasnije vidjeti i to pokazati svima.

Zvonik: Rad Sinode je složen i dugo traje. Kako ste doživjeli Sinodu s te točke gledišta?

□ Moram reći da sam osobno doživio Sinodu u duhu riječi svetoga oca Franje, koji nam je u Bazilici sv. Petra rekao: Pokušajmo raditi zajedno, imajući pred očima istinu koju nam Isus i Biblija objavljuju i pokušajmo ići zajedno. Sinodalnost znači upravo to: ići zajedno. Osobno sam doživio cijelu Sinodu u ovom smislu. Krenuli smo da tako kažem od nečeg „nepoznatog“, imali smo početni dokument i onda smo ga polako počeli čitati i produbljivati. Osobito u razgovorima u jezičnim grupama bilo je puno više vremena za produbljivanje određenih pitanja, a isto tako i za pred-

stavljanje konkretnih odgovora. Na kraju se to sve skupilo. U drugom tjednu, već se osjećalo kako pozitivno idemo naprijed. Početni dokument je skoro kod svih nazočnih biskupa, kardinala, pa čak možda i kod Svetoga Oca bio onako malo negativno prihvaćen. Bilo je previše pesimističnog tona. I polako je dolazilo do pozitivne strukture cijelog dokumenta.

Zvonik: Tijekom Sinode u medijima smo čitali o podjelama i napetostima. Jesu li se se one stvarno osjećale ili je to samo medijska špekulacija?

□ Nekako sam s čuđenjem pratio novinske izvještaje i sve te vijesti: kakve su svađe, kakve su napetosti, spominjući i grupe. Moram reći da to uopće nije bilo prisutno u sinodskoj dvorani. Štoviše, Sveti otac je bio na svakoj sjednici, osim jedne srijede kad je imao audijenciju. Njegova nazočnost bila je jako pozitivna. Gledao je i slušao. Vidjelo se da je tamo, da je s nama, ide s nama i prati što se događa. Pored toga, bilo je jako pozitivno vidjeti da su svi tražili pozitivna rješenja. Nije se radilo o kritici nekih pogleda, nego što se može od toga dobiti. Čak i kad je bilo nešto negativno predstavljeno, onda se govorilo o tome što se treba sačuvati. Treba se nekada i negativno reći: braka nema ako se ne radi o zajednici između muškarca i žene. Biblija govori o tome. To je temelj braka. To je Božja istina o muškarcu i ženi. Isus je tu vezu između muškarca i žene digao na razinu sakramenta i mi kažemo da Bog još više pojača zbog toga što je to njegova ideja.

Zvonik: Upravo zbog toga što se obitelj temelji na sakramentalnoj zajednici između muškarca i žene čuli su se pozivi da se izrazi slika o obitelji. Kako Vi na to gledate?

□ Za mene osobno je jako važno da gotovo svi sinodalni oci žele vidjeti puno pozitivniju sliku o obitelji u završnom dokumentu. Može se steći dojam kako postoje samo problemi u obiteljima, ali to ne odgovara stvarnosti. Ima

mного jako dobrih obitelji u Crkvi, koje žive lijepi obiteljski život, u vjernosti, s djecom ili bez djece. Ima puno mladih koji se ozbiljno spremaju za ženidbu. U svim jezičnim skupinama je bilo naglašeno kako se u mladima krije čežnja za sretnom i trajnom vezom. To se kasnije tijekom života mijenja, ali na temelju istraživanja provedenih na svim kontinentima među mladima u dobi između 15 i 20 godina podaci pokazuju kako mladi svugdje čežnu za obitelji, za takvom trajnom i sadržajnom vezom.

Zvonik: Spomenuli ste također i negativni govor u suočavanju s modelima koji se pokušavaju izjednačiti s obitelji. O čemu se zapravo radi?

□ Negativno smo govorili o nekim tendencijama u suvremenom društvu, koje svakako ne odgovaraju praksi, vjeronauku i naučavanju Katoličke crkve, Biblije i Tradicije. Mislim da je to isto zadaća pastira: reći vjernicima što je ono što je naše kršćansko i katoličko, a ono što ne odgovara tomu dužni smo nazvati pravim imenom, ne u smislu da bismo osudili, nego jer smo dužni slijediti istinu Riječi Božje. Ovdje bih još rekao, što je bilo jako važno: nismo nikoga osudili. Slijedili smo pastoralni pristup problemima koji je Drugi vatikanski koncil koristio. Ne osuđujemo nikoga, nego jednostavno nudimo pomoć i otvaramo vrata da svi mogu doći, osjećati se da su u Crkvi doma. To je najvažnije.

Zvonik: Netko će reći što biskupi imaju reći o obitelji. Smatrate li da su te objekcije utemeljene?

□ Budimo iskreni, i mi biskupi smo rođeni u obiteljima. Dok sam još bio dijete nisam bio biskup. U obitelji sam rođen, u obitelji sam živio i ondje sam

odgojen. Iako nisam obiteljski čovjek, obitelj je i dalje prisutna u mojem životu, preko rodbine, prijatelja i poznanika. Na taj način znamo ocijeniti što znači živjeti u uređenoj sakramentalnoj obitelji prema crkvenom nauku. No, znamo također i što znači kad životni put vodi do toga da sakramentalni brak završi neuspjehom. To je redovito prava tragedija za obje strane, a osobito za djecu. Ima dakle takvih pitanja koja su pred nama, a tiču se realnog života ljudi, a potom dolaze pitanja vjerske prakse kao i pristup sakramentima.

Zvonik: Kad se pristupi razmatranju konkretnih problema i vjerske prakse, ipak dolazi do razilaženja u praksi širom svijeta. Je li to predstavljalo poteškoću u radu Sinode?

□ Na susretu 270 sinodalnih otaca – svi mi smo završili fakultete i svatko od nas vodi jedan određeni dio Katoličke crkve – treba imati na umu da smo mi navikli imati svoje mišljenje. Ova mišljenja čovjek može povezati te se može govoriti o različitim grupama, temama, pri čemu se određeni dio sinodalnih otaca slaže, ima zajedničkih crta, no ima i onih isprekidanih crta, gdje može doći do razilaženje u poimanju nauka i morala, ali vrlo često su tu prisutni problemi uvjetovani kulturnim razlikama. Znamo da je uloga i važnost obitelji u svakom ljudskom društvu jednaka, ali ona se ostvaruje na sasvim drugačije načine. Ovdje ne mislim na sakramentalni oblik, koji je uvijek i svugdje isti. U Europi se drugačije živi obitelj, drugačije u Africi, drugačije Aziji ili u Južnoj Americi. Ima tu velikih razlika, osobito ondje gdje su kršćani u manjini, gdje kršćanske obitelji žive među onima koji nisu kršćeni. Ondje ima jako velikih izazova koji mogu u

potpunosti promijeniti identitet obitelji i odgoj djece. Teško je sve ovo svesti u jedno. Sigurno ima razlika u tome kako se današnjem čovjeku na razumljiv način može predati poruka da je lijepo živjeti u obitelji. Znamo da sve manje parova sklapa ženidbu, sva manje ih ostaje u ženidbenoj vezi, a raste broj rastava. Nije to samo kod nas. Nije to samo zapadni problem, nego su te pojave „zahvaljujući“ globalizaciji prisutne i u drugim društvima. Određene kulturne forme života su svugdje prisutne. Zbog neoliberalnog kapitalizma ljudi se kreću, idu za radnim mjestima.

Zvonik: Jedna od tema koja je u zadnje vrijeme isplivala, jest pitanje jezika, tj. da je potrebno usvojiti „milosrdan jezik“ u našim izričajima. Je li bila rasprava i na tu temu?

□ Svakako, u onom dokumentu s kojim smo mi došli u Rim, bilo je pitanje jezika, i to na nekoliko razina. Kako vječne istine na nov način predstaviti tako da bi to ljudi shvatili. Dosta često se događa da mi u našim propovijedima

ili katezezi govorimo ili koristimo jedan jezik koji današnji mladi, pa i ne samo mladi, ne razumiju. Druga razina je bila sačuvati istinu. Nezavisno kako se jezik mijenja, treba sačuvati i izreći istinu. Treći i najveći problem s jezikom bili su prijevodi. Originalni jezik ili autentično izdanje krajnjeg dokumenta prošle godine, kojeg je Sveti Otac dao objaviti, bio je talijanski. Ali taj talijanski je tako lijep, tako bogat u izrazima, da ga je bilo skoro nemoguće prevesti na druge jezike. Većina sinodalnih otaca govori dva-tri jezika. Tako da je svatko mogao koristiti svoj prijevod. Ja sam bio u njemačkoj grupi i mi smo u isto vrijeme koristili paralelno originalni talijanski tekst i njemački prijevod te smo vidjeli koliko puta je prijevod bio netočan. A to su važne stvari, pojmovi koji odlučuju o sadržaju, gdje se ne radi o tomu jesam li to lijepo rekao, nego jesam li rekao istinu ili nisam.

Zvonik: Pored zasjedanja i službenih diskusija, zacijelo ste imali prilike razgovarati sa sinodalnim ocima iz raznih dijelova svijeta. Koliko su za Vas važni takvi susreti?

□ To je nevjerojatno bogatstvo, u pauzama se možemo susretati. Ovo se odnosi i na rad u skupinama. Dinamika skupine, pristup problemima, različiti naglasci na određenim temama, o tomu se čuje samo uz kavu, kad s nekim razmjenjujete mišljenje. To je ujedno i svojevrsni ispušni ventil za nagomilane misli, ideje. Svaka jezična skupina, bez obzira na to što je međunarodna, djeluje drugačijom dinamikom iako se radi o istom tekstu.

Zvonik: Na temelju ovog iskustva Sinode kako vidite problematiku obitelji i obiteljskog pastoralna kod nas i gdje se nalaze eventualne poteškoće?

□ U našim krajevima su mladi još otvoreni prema obitelji. Ne kažem da je to u onom broju kao prije, ali oni koji

ostaju stvarno zasnivaju obitelji. Svakako da je bolna točka to što jako mnogo njih odlazi. Odlaze čak i mlade obitelji s djecom. Za nas pastoralni izazov predstavljaju mješoviti brakovi, osobito s pripadnicima većinske Pravoslavne crkve. Vrlo često se događa da trebamo dati dozvolu za sklapanje mješovite ženidbe. Na taj se način bar formalno osigurava prihvaćanje obveze da će katolička strana učiniti sve da djecu odgoji u katoličkoj vjeri. Ima vrlo lijepih primjera mješovitih brakova, ali nažalost ima i onih drugih. Veliku poteškoću predstavlja što mnogi pravoslavni svećenici ne prihvaćaju naše izvode iz matice krštenih, te prije sklapanja ženidbe ponovno krste naše katoličke vjernike. Ova praksa je nažalost prisutna na svim kontinentima ondje gdje katolici žive s pravoslavcima.

Zvonik: Sudjelovanje na ovako važnom crkvenom događaju je zacijelo iskustvo koje čovjeka prožima i nekako zadužuje. Što ste Vi ponijeli sa Sinode kao upečatljivi dojam?

□ Svakako je to svjedočanstvo obitelji koje su bile prisutne na Sinodi i koje su imale posebno vrijeme za to da predstavljaju svoje živote. Divne stvari. I to nije onako, kako bi čovjek rekao, kao iz američkih filmova sa sretnim krajem, nego to je bilo stvarno životno: jedna obitelj koja je izgubila dvoje djece, a i dalje su sačuvali vjeru, potom iskustvo obitelji iz Iraka i razna druga dirljiva svjedočanstva. Bilo je predivno čuti da se ono o čemu mi kao sinodalni oci govorimo, ustvari već događa. Ljudi u obiteljima to što je u evanđelju i što je Isus htio. To znači da mi ne moramo početi od nule. Potrebno je samo da surađujemo s tim obiteljima koje već sada žive dobro te da im pomognemo ako možemo, a nikako da im zagorčavamo život u nekim stvarima zbog nerazumijevanja ili bježanja od stvarnosti.

Statistički podaci Biskupske sinode u Vatikanu

Vatikan, (IKA) – Posljednjega radnoga rada zasjedanja XIV. redovne biskupske sinode u Vatikanu, 24. listopada, Tiskovni ured Svete Stolice objavio je statistiku vezanu uz samu Sinodu. U prvom dijelu navodi se kako je na sinodi sudjelovalo 270 sinodskih otaca, 14 bratskih delegata, te 17 bračnih parova i 17 pojedinaca. Sinodski oci imali su ukupno 328 intervenata, od toga 70 slobodnih. Intervente je imalo i svih 17 bračnih parova, 16 pojedinaca, te 13 bratskih delegata. Saslušan je i 51 osvrt na završno izvješće. Rad Sinode odvijao se u generalnim kongregacijama i to ukupno 54 sata, te u jezičnim skupinama ukupno 36 sati.

Uz Sinodu je održano 19 konferencija za novinare i brifinga s 46 sudionika. Od toga je njih 40 bilo sinodskih otaca (Europa 18, Afrika 5, Azija 5, Amerika 10 i Oceanija 2), 2 predstavnika bratskih zajednica, te dva bračna para i dvoje pojedinaca. Objavljeno je ukupno 30 sinodskih biltena „Synod15“ u kojima je bilo 6 intervenata pape Franje (s dvije homilije), izvješće generalnog tajnika kardinala Lorenza Baldisserija, izvješće generalnog relatora kardinala Petera Erdoa, 39 izvješća jezičnih skupina, interventi bratskih delegata, bračnih parova i pojedinaca. Također su uz obilježavanje 50 godina Sinode objavljena izlaganja Svetoga Oca, te druga izlaganja.

Sinodu je pratilo 464 akreditiranih medijskih djelatnika. Od toga njih 227 televizijskih, 194 urednika i novinara pisanih medija, te 43 fotografa agencija, tiskanih medija i weba. Prema kontinentima najviše medijskih djelatnika bilo je iz Europe (366), slijede Sj. Amerika (54), Latinska Amerika (35), Azija (5), Afrika (3) i Oceanija (1).

Putem kanala Synod15.vatican.va emitiran je 41 izravan prijenos koji su preuzimale i druge katoličke televizije, a emitiranja su bila i putem Radio Vatikana. „Live tweeting“ od @HolySeePress za razdoblje od 2. do 23. listopada emitirao je 2012 twitova za vrijeme izravnih prijenosa na tri jezika – engleskom, španjolskom i talijanskom. Taj će se broj još povećati dodavanjem podataka o misi na završetku Sinode, te uz sam radni završetak. Brojčano to izgleda ovako: 2012 twitova, 1,95 milijuna prikaza, 31.400 posjeta profilu, 12.600 sljeditelja, 2883 povezivanja na kanal synod15.vatican.va putem twitera.

Romi Subotičke biskupije u Rimu

Romi Subotičke biskupije, točnije 56 hodočasnika, sa svojim svećenicima pošli su na hodočašće u Rim povodom Svjetskog dana Roma koji je organiziralo Papinsko vijeće za pastoral selilaca i putnika, u suradnji sa zakladom Migrantes i Zajednicom svetoga Egidija.

Hodočasnički dani su trajali od od 23. do 26. listopada 2015. i to nije prvi put da se organizira susret s Papom jer je 1965. godine organiziran Svjetski susret Roma s papom bl. Pavlom VI. u Pomeziji nedaleko od Rima. Većina Roma koji su hodočastili pripada župama Podunavskog arhiprezbiterata – Bački Monoštor, Apatin, Sonta, Bogojevo, Doroslovo, Odžaci. Također su s njima išli njihovi župnici: **mons. Jakob Pfeifer**, župnik u Apatinu i Odžacima i nacionalni ravnatelj Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda za pastoral Roma, **vlč. Josip Kujundžić**, župnik iz Sonte, **preč. Árpád Verebélyi**, župnik župe Bogojevo i Doroslovo, **vlč. dr. Károly Orcsik**, župnik iz Svilojeva i **vlč. Goran Vilov**, župnik iz Bačkog Monoštora.

Kao i na svakom hodočašću putem smo molili u autobusu te sretno stigli na određište u petak 23. studenog. Smještaj smo imali u hotelu „Akropoli“ i dobro je ovom prilikom napomenuti da je cijena hodočašća s putovanjem, smještajem, hranom, kartom za metro bila više nego povoljna zahvaljujući određenim sponzorima, svega sto eura. Netko je očigledno od sponzora iskazao veliku želju da Romi pođu svakako na ovo hodočašće i da im cijena ne bude problem.

U subotu smo tijekom dana razgledali znamenitosti Rima, uz pomoć vlastitog turističkog vodiča vlč. Károly Orcsika, koji je studirao i doktorirao crkvenu povijest u Rimu. U subotu, s početkom u 18.30 sati sudjelovali smo s

upaljenim svijećama u Križnom putu kojega je kod rimskog Koloseuma predvodio kardinal **Agostino Vallini**, generalni vikar Njegove Svetosti za rimsku biskupiju.

U nedjelju u rimskom marijanskom svetištu Madonna dell'Amore Divino, nedaleko do Rima, svi su hodočasnici točno u podne zajednički slavili euharistijsko slavlje, koje je predvodio kardinal **Antonio Maria Veglio**, predsjednik Papinskoga vijeća za pastoral selilaca i putnika. Na sv. misi sudjelovalo je tridesetak što biskupa što svećenika i mnoštvo hodočasnika. Vrlo lijepo i veselo uz ples bilo je na koncertu romske glazbe istog dana u 19.30 u crkvi Sveta Marija u Trastevere.

U ponedjeljak u auli Pavla VI. kraj crkve sv. Petra u Vatikanu bio je upriličen susret s papom Franjom. U dvorani je bilo 7000 hodočasnika koji su jedva dočekali Papu s velikim veseljem. Mnogi su ga htjeli dodirnuti, pružiti ruku i slikati se s njim. Sam program sastojao se od umjetničkog dijela koji su izveli Romi iz više zemalja. Plesali su u narodnim nošnjama i pjevali Papi. Nakon toga se i sam Papa svima obratio na talijanskom jeziku, što zbog nedostatka prijevoda mnogi od nas nisu razumjeli. Naposljetku je Papa okrunio zlatnim krunama kip romske Gospe s malim Isusom. Posebno je bio dirljiv Papin susret sa svima iz prvoga reda nakon njegova govora a mahom su to bili invalidi i bolesnici. Papa je svakom prišao, pružio ruku, ponudio osmijeh a svako bi dijete i bebu i poljubio.

Istog dana navečer, prepuni dojmova, krenuli smo svojim domovima te sutradan u jutarnjim satima posjetili u Padovi crkvu sv. Antuna Padovanskog, gdje je svatko mogao dodirnuti lijepo uređen grob sv. Antuna. U Rimu smo vidjeli više grobova svetaca a izdvojio bih

grob pape sv. Ivana Pavla II. i grob sv. Ignacija iz Loyole.

Na koncu donosimo mali izvadak Papinih riječi koje je uputio Romima, a koje je prenijela IKA.

Govoreći pred više od sedam tisuća Roma iz cijeloga svijeta, Papa je poželio da se u povijesti otvori nova stranica za selilačke narode. *Ne želimo više tragedije djece koja umiru od „studenosti ili u plamenu“, ili su predmeti u rukama pokvarenih osoba; ne želimo da se mladi i žene bave trgovinom droge i ljudi – upozorio je Sveti Otac dodajući:*

Dragi prijatelji, obavijesnim sredstvima i javnom mnijenju ne pružite prigodu da loše govore o vama. Vi ste sami protagonisti svoje budućnosti. Kao i svi građani, možete pridonijeti blagostanju i napretku društva, poštujući zakone, vršeći svoje obveze kao i uključivanjem u društvo po emancipaciji novih naraštaja – ustvrdio je Papa.

Vaša djeca imaju pravo ići u školu, ne prijećite im! Vrlo je važno da iz obitelji, od roditelja, djedova i baka dolazi poticaj na veću izobrazbu. Dužnost je odraslih mladima omogućiti pohađanje škole. Izobrazba vaše mlade osposobljava da budu zauzeti građani; da sudjeluju u političkom, društvenom i gospodarskom životu zemlje u kojoj žive – istaknuo je Sveti Otac.

Proces integracije zahtijeva da društvo upozna kulturu, povijest i vrijednosti Roma. Došlo je vrijeme da se iskorijene drevne predrasude i uzajamna nepovjerenja, koja su često razlogom diskriminacije, rasizma i ksenofobije: nitko se ne treba osjećati odbačenim, ali ni ovlaštenim gaziti dostojanstvo i tuđa prava. Duh nas milosrđa poziva da se borimo kako bi se jamčile te vrijednosti – kazao je Papa poželjevši da Evanđelje milosrđa prodrma savjesti sviju, otvarajući najpotrebitijima i isključenima naša srca i ruke.

vlč. Goran Vilov

Popravljeni su glasoviri „Paulinuma“

Pri gradnji „Paulinuma“ upriličene su i glazbene prostorije. Među tim prostorijama ističu se tri dvorane sa starim, odnosno glasovirima s bečkom mehanikom koji su darovani. Glasovir Koch i Korselt (Budimpešta) bio je vlasništvo apatinskog opata i župnika **Jakoba Egertha**. Hoffmann – Czerny (Beč) dar je župnika iz Kevija vlč. **Lajosa Szvobode**, a glasovir Anton – Andreys (Beč) darovala je pjevačica zbora „Sv. Terezija“ **Elvira Mészáros**. Spomenuti glasoviri su unatoč svojih godina u dobrom stanju, a za vježbanje učenika su izvrsni. Popravke i štimanje obavio je orguljar i majstor glasovira iz Bačke Topole **Tibor Apro**.

Obnova kipa sv. Alojzija

Kip sv. Alojzija izvorno je bio postavljen u kapeli Gradske gimnazije. Zaštitnik kapele je bio sv. Emerik, a s desne strane sv. Emerika stajao je sv. Alojzije. Kada je državna vlast 1946. godine oduzela sve crkvene škole i samostane, crkve su u roku od 24 sata morale iznijeti sve što je bilo sakralno. Tada je kip sv. Alojzija prenesen u biskupiju. Kada je 1965. nova zgrada „Paulinuma“ dovršena, kip sv. Alojzija je prenesen u sjemenište. Kip je vremenom ostarilo i bio je istrošen, te ga je trebalo obnoviti. To je sada učinjeno. Restauriranje je obavila **Margita Lener** i sada ovaj vrijedan tirolski kip ponovno krasi našu ustanovu.

Susret u Tavankutu

Preč. Franjo Ivanković, dekan i župnik već šesti put pozvao je zajednicu „Paulinuma“ na susret s vjernicima u svoju župu. Ove godine je misijska nedjelja bila izabrana da se susretnemo sa župljanima Tavankuta i da se zajedno molimo za misionare i misije svijeta. Svetu misu je predvodio rektor **mons. József Miocs**, a s njim je koncelebrirao mjesni župnik, dok je duhovnik sjemeništa **mons. Marko Forgić** bio na raspolaganju vjernicima u ispovjedaonici. Rektor Miocs je u propovijedi naglasio važnost misijskog djelovanja svih vjernika, i to riječju i djelom. Nakon propovijedi o svom je životu

svjedočio maturant **Denis Nađ**. U okviru liturgije, **Mihály Oros** je na flauti izveo skladbu J. S. Bacha *Jesu meine Freude*. Poslije svete pričesti **Đuro Juhas** je recitirao pjesmu Milana Pavelića – „Klanjam se s anđelima“. Svečanost je uzveličao sjemenišni zbor Schola Cantorum Paulinum pod vodstvom prefekta **Marijana Kujundžića**.

Dan njemačke kulture

Subotičko-njemačko društvo „Maria Theresiopolis“ osnovano je prije tri godine. Cilj ovog društva je oživjeti nekadašnju kulturu podunavskih Nijemaca – Donauschwabena. Društvo ima razne sekcije, među kojima se ističe mješoviti zbor „Regenbogen“ i izdavačka sekcija,

koja objavljuje od vremena do vremena list *Guck – mal*. Često puta se priređuju razne akademije i priredbe, kada nastupaju pjevači, recitatori, folkloriši i pripovjedači. Ove godine na Dan njemačke kulture priređena je svečana akademija u Dječjem kazalištu, u kojoj su nastupili pjevači, svirači, djeca njemačkog vrtića i razni recitatori, među kojima je nastupio i učenik „Paulinuma“ **Vladimir Gubaš** s pjesmom „Lorelaj“ Heinricha Heinea.

Dan Srijemske biskupije

U središtu Srijemske biskupije u Mitrovici 26. listopada proslavljen je Dan biskupije. Svetu misu i propovijed je održao subotički biskup **mons. János Pé-**

zes. S njim su zajedno mislili gosti biskupi i svećenici, među kojima i subotički predstavnici.

Teritorij sadašnje Srijemske biskupije činila je nekada Panonska provincija Rimskog carstva. Rimsko carstvo je bilo progonitelj kršćana, što se također odnosilo i na teritorij današnje Srijemske biskupije. Među srijemskim mučenicima Dimitrije je bio istaknuti svetac,

koji je potekao iz rimske plemićke obitelji i postao vojnikom. Radi svog istaknutog junaštva car Maximilijan ga je imenovao upraviteljem Grčke. On je tako mudro upravljao svojom državom da je postao jedan od najmilijih prijatelja cara. Dimitrije se tijekom ratova upoznao s kršćanstvom i dao se pokrstiti. Kada je car to doznao, htio ga je svom silom odvratiti od kršćanstva. Budući da mu to nije uspjelo, dao ga je pogubiti. Sveti Dimitrije je jedno vrijeme živio na teritoriju današnjeg Srijema i zato je postao zaštitnikom Srijemske biskupije.

Proslava u Beogradu

Zaštitnik Beogradske nadbiskupije je sv. Ivan Kapistran. Na dan sv. Ivana Kapistrana, 23. listopada proslavljen je Dan nadbiskupije i ujedno otvorena Sinoda nadbiskupije.

Na dvodnevnoj svečanosti vjernici su se sjetili i nadbiskupa i metropolite **mons. Stanislava Hočevara**, koji je proslavio sedamdeseti rođendan i 15. obljetnicu nadbiskupstva. Na centralnoj proslavi propovijedao je **mons. Ratko Perić**, mostarski biskup. Svetu misu je uzveličao mješoviti zbor i orkestar Zvon Ka-

tolikon, koji je izveo latinsku misu „Te Deum“ skladatelja Marca Frisina. Na svečanosti su sudjelovali mnogi crkveni i svjetovni velikodostojnici i gosti, među kojima i rektor „Paulinuma“.

Pred adventskim vratima

Priredila: Zorica Svirčev

Dragi čitatelji, sigurna sam da ste mnogo puta iščitavali retke o ADVENTU. Svake godine to bude poticaj da učinimo i načinimo nešto novo, ili se makar potrudimo. Advent u nama budi razne osjećaje, ali iako su oni glavni pokretač, ne trebamo ostati samo na osjećajima jer osjećaji prolaze a djela ostaju. Iako neki puta to ne želimo priznati, povezani smo nevidljivim nitima, bili vjernici ili nevjernici koje svakoga od nas povlače, kao lutkar kada povlači strune od svoje marionete. Ako te niti nisu pomicanje iz ljubavi, mogu proizročiti mnogo bola. Hajdemo i ovoga ADVENTA potruditi se djeci i sebi dati novu priliku za iščekivani Isusov rođendan. Svatko voli dobiti novu priliku, priuštimo djeci kroz nova iskustva ljubavi, novi doživljaj ADVENTA.

"Svi najsavršeniji darovi nisu ništa bez ljubavi"

sv. Terezija od Djeteta Isusa

ADVENTSKI SU DANI
podsjetnik da su naše
najveće dragocjenosti
one koje čuvamo u svom srcu.

Tvoje je srce velik i kompliciran mišić.
Neprestano kuca:
30 milijuna otkucaja godišnje,
18 milijardi otkucaja do tvoje šezdesete,
27 milijardi otkucaja ako imaš sreće pa
potegneš do devedesete.

Dovoljno je to
otkucaja da bude
velikodušno i da ne
kuca samo za tebe.

www.lavoretticreativi.com

Hoće li ti dan
biti siv ili neće,
ne ovisi
o oblacima,
nego o tvojim
odlukama.

Pjesma nad pjesmama

Piše: dr. Tivadar Fehér

U Bibliji poslije Propovjednikove knjige nailazimo na jedan kratak, ali isto tako tajanstveni tekst, koji nosi gore navedeni naslov po njegovim uvodnim riječima. Tajanstven je zato jer se nalazi među nadahnutim tekstovima, preko kojih govori Bog, a u njemu njegovo židovsko i dvostruko ime „Elohim“ (Bog) ili „Jahve“ (Gospodin) ni jedanput ne možemo pročitati.

Pjesma nad pjesmama veoma živo opisuje ljubav između zaručnika i zaručnice. O zaručniku – zbog nejasne logike teksta – ne znamo je li sam Salomon ili neka druga bezimena osoba, koja stiže ljubav zaručnice i bez velikog bogatstva, časti, nasuprot najslavnijem kralju židovske povijesti (8,12). Tekst je u svakom slučaju pripisan Salomonu – iako je povijesno daleko mlađi, i u današnjem obliku napisan je poslije babilonskog sužanjstva (1,5.7; 3,9.11; 8,12).

Po čemu je ovaj tekst značajan? Od prve stranice Svetoga pisma brak je Božje djelo: *Na svoju sliku stvori Bog čovjeka... muško i žensko stvori ih* (Post 1,27), a zatim: *Čovjek će ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo* (Post 2,24). *Pjesma nad pjesmama* nastavlja ovu tradiciju, koja se pojavljuje i kod proroka (Hoš 1-3 pogl.; Jer 31,17,22; Ez 16 pogl.; Iz 54,4-8; 62,4-5). U ovoj knjizi plamti ljubav vjernosti. Unatoč židovskoj sredini gdje je dozvoljena poligamija – ideal je monogamija: jedan muškarac i jedna žena. Njihova pažnja sve isključuje i totalno je okrenuta prema drugoj voljenoj osobi: onaj „božanski ja“ – koji je tako naglašen u našem društvu, ovdje je sasvim u pozadini, i stupa pred onim koji ljubi, onaj „ti“. Sve dati njemu-njoj, sebe darovati – to je cilj ljubavi. Ta Božja volja, da u braku muškarac i žena dožive vrhunac svoje ljubavi postaje znakom i Kristove odanosti prema Crkvi. Već su i Židovi tako tumačili ovaj tekst: Jahve ljubi Izrael. Kršćani su to prihvatili: Krist je dao svoj život za Crkvu. Križ i uskrsnuće je najveći dokaz te nesebične odanosti. Ovo je razlog zašto je ova knjiga – bez spominjanja Božjeg imena – ušla u kanon, tj., među nadahnute knjige. Sadržaj te vjerne ljubavi danas

je od iznimnog značenja. Nikada ne mogu zaboraviti onaj radio-intervju, koji sam slušao prije 25-30 godina, u kojem je osoba – opterećena ideologijom – pola sata tumačila kako je braku „prošlo vrijeme“ i kako je „zastario“ i nastaje „nešto novo“. Sotona je izabrao pravo vrijeme, jer su se brakovi u tom periodu naglo počeli raspadati... Čovjek nije znao što odgovoriti na te objeckije. Ali, Božja mudrost je mnogo dublja. Trebalo je čekati: i danas, poslije 30 godina, možemo se zapitati što je novo nastalo umjesto braka? Koja nova, dublja, plemenitija institucija? Ona osoba vjerovatno ne bi znala ništa odgovoriti, jer nešto je zbilja nastalo, ali to nosi ime anarhije. Ništa novo nije moglo nastati, jer brak nije stvorio čovjek nego Bog. Brak pripada Bogu, ne čovjeku! Brak je samo povjeren stvorenju, ako hoće ostvariti onu vrhunsku ljubav, s kojom je Krist ljubio svoju Crkvu. No, pošto to znači dati sebe, ponekad i na križu, mnogi se plaše te nesebičnosti, jer ne žele zaboraviti svoj „ja“. I zbilja, brak se raspada onda kada jednoj strani više nije cilj onaj „ti“ nego prokleti „ego“.

Pjesma nad pjesmama je nastala u teškim povijesnim trenucima: Izrael su pregazile neprijateljske čete. Veliko je

bilo siromaštvo: trebalo je desetljećima čekati da se sagradi hram, da se nanovo organizira država, ne govoreći o utjecaju helenizma, koji je bio jako primamljiv svojim bogatstvom, slobodarskim mislima, itd. Sve ove napasti nisu mogle ubiti ljubav ovoga zaručnika i zaručnice. Nisu oduzeli smisao za požrtvovnost u kojoj je onaj drugi „ti“ uvijek važniji od moga „ja“ – kao što je i Isusu bilo daleko važnije umrijeti na križu za ljude, nego osigurati svoj vlastiti život.

Brak nema alternativu: i brak nije u krizi. Kao što zbog nepoštivanja prometnih zakona sam zakon nije loš, nije za odbacivanje, on je dobar i može se voziti po njemu – čak što više! Ako se ne poštuje onda dolazi u opasnost čovjekov život. Tako brak nije u krizi: u krizi je onaj koji ne poštuje božanske zakone braka. Ako zaručnik, zaručnica daje sebe za onog drugog – kao što je Isus dao sebe za Crkvu – onda je brak uvijek stabilan, pun ljubavi, i uvijek je izvor zadovoljstva. *Pjesma nad pjesmama* je svjedočanstvo o pravom ljudskom ponašanju u braku, u društvu, jer čovjek samo onda postupa ispravno kada sam postaje slikom Boga koji ljubi Izrael, još više, kada postaje drugim Kristom, koji je svoj život dao za Crkvu.

Posvećeni po Duhu Svetom

Piše: o. mr. Mato Miloš, OCD

Ti me zavede, o Gospode, i dadoh se zavesti! (Jr 20,7.)

Kršćanski život i poziv na posvećeni život u bliskom su odnosu s djelovanjem Duha Svetoga. Duh Sveti je onaj koji tijekom povijesti Crkve privlači uvijek nove osobe da prihvate draž tako zahtjevnog izbora. Nitko ne može za sebe reći da je sam izabrao posvećeni način života. Djelovanje Duha Svetoga, na neki način, oživljava u pozvanima iskustvo proroka Jeremije. *Ti me zavede, o Gospode, i dadoh se zavesti (Jr 20,7)*. Duh je onaj koji probuđuje želju za punim odgovorom. On je onaj koji vodi rast te želje privodeći zrelosti pozitivni odgovor u čovjeku i podupirući njegovu vjerno ispunjenje. On je onaj koji stvara i oblikuje duh pozvanih, suobličujući ih čistom, siromašnom i poslušnom Kristu, potičući ih da usvoje njegovo poslanje. Prepuštajući se vodstvu Duha Svetoga u neprestanom hođu čišćenja, pozvani postaju iz dana u dan kristolike osobe, produženje u povijesti posebnu nazočnost Uskrslog Gospodina.

Osoba koju je snaga Duha Svetoga postupno dovela do pune suobličnosti Kristu, odražava u sebi zraku nedostupna svjetla i u ovom zemaljskom putovanju ide do neiscrpnog Vrela svjetla. Na taj način posvećeni život postaje dubok izraz Crkve Zaručnice nakićene *bez ljage ili bore ili nečeg tomu slična, štoviše sveta i bez mane (Ef 5,27)*. Isti Duh, ne izdvajajući iz ljudske povijesti osobe koje je Otac pozvao, stavlja ih u službu braći ljudima onako kako je vlastito njihovu životnom staležu, te ih usmjerava da izvršavaju naročite zadaće prema potrebama Crkve i svijeta, po karizmama svojstvenim redovničkim ustanovama. Odatle proizlazi to izviranje mnogovrsnih oblika posvećenog života, po kojima je Crkva *urešena različitim darovima svojih sinova, poput Zaručnice koja je nakićena za svoga zaručnika (usp. Otk 21,2), i obogaćena svim*

sredstvima za izvršavanje svoga poslanja u svijetu". Posvećeni život je objava onog što Otac po Sinu, u Duhu dovršava svojom ljubavlju, dobrotom i ljepotom. Posvećeni život *objavljuje uzvišenost Božjega kraljevstva iznad svih zemaljskih stvari i njegove najviše zahtjeve; također dokazuje svim ljudima nadmoćnu veličinu kreposti Krista koji vlada i bezgraničnu moć Duha Svetoga koji čudesno djeluje u Crkvi (LG 44)*.

Zadaća posvećenog života je učiniti vidljivima čudesne stvari koje Bog izvodi u krhkoj ljudskoj naravi pozvanih osoba. One svjedoče o tim čudesnim stvarima izražajnim jezikom preobražene egzistencije, sposobne iznenaditi svijet. To nam pokazuje primjer sv. Vinka Paulskoga o svom pozivu. Kao mladić, čuva-

jući svinje, osjetio je Božji poziv u srcu, razmišljao je čisto ljudski. Postat ću svećenik, dobit ću kakvu dobru nadarbinu u kojoj ću dobro živjeti ja i moli roditelji. No, Bog ga je odredio za druge stvari, a to je briga za duhovni odgoj klera i posebno briga za siromahe, osnivajući redovničku zajednicu Lazariste i sestre Milosrdnice koje se skrbe za siromašne. Od njegovih čisto ljudskih razmišljanja o dobrom životu njega i roditelja, Bog mu nudi sasvim drugi put življenja i posvete, koju on prihvaća. Vinko je dopustio da ga Bog *zavede i dao se zavesti*. On je prvi osnivač kršćanskog karitasa. Što bi bilo od karitasa danas da se Vinko nije dao *zavesti*? Čovjek jedno snuje, a Bog drugo određuje. Samo je pitanje prihvaćamo li ono što Bog određuje? Na čuđenje ljudi posvećene osobe odgovaraju objavom čudesnih stvari koje Bog dovršava u onima koje ljubi. U onoj mjeri u kojoj posvećena osoba dopušta da ju vodi Duh Sveti do vrhunca savršenosti, može posvjedočiti: vidim ljepotu tvoje milosti, Bože, razmatram ju u sjaju, odražavam njezino svjetlo, zahvaćen sam neizrecivom slavom, izvan sebe sam dok razmišljam o samome sebi, vidim kakav sam bio i što sam postao. Tako posvećeni život postaje jedan od stvarnih tragova što ih Duh Sveti ostavlja u povijesti, kako bi ljudi mogli zamijetiti draž božanske ljepote.

Posvećeni život *vjernije oponaša i trajno predstavlja u Crkvi (LG 44)* na poticaj Duha Svetoga oblik života koji je prihvatio Isus Krist najviši posvećenik i Očev misionar za njegovo Kraljevstvo i predložio ga učenicima koji su ga slijedili (usp. Mt 4,18-22; Mk 1,16-20; Lk 5,10-11; Iv 15,16). U svjetlu Isusova posvećenja može se u poticaju Oca, izvora svake svetosti, otkriti prvobitno vrelo posvećenog života. Sam Isus je onaj koga je *Bog posvetio Duhom Svetim i snagom (Dj 10,38), kojega je Otac posvetio i poslao u svijet (Iv 10,36)*. Prihvaćajući posvećenje od Oca, Sin se sa svoje strane posvećuje Njemu za čovječanstvo. Njegov život djevičanstva, poslušnosti i siromaštva izražava njegovo sinovsko i posvemašnje pristajanje uz Očev plan. Njegova savršena žrtva daje svim događajima njegove zemaljske egzistencije značenje posvećenja.

Od ovisnika do franjevačkog redovnika

priča o fra Danijelu

Snažno svjedočanstvo Božje milosti i ljubavi stiže iz Italije. Danijel Maria Piras, 32-godišnji franjevac rodom sa Sardinije, u razgovoru za franjevački list *Porziuncola* opisao je svoj životni put od ovisnika koji je izgubio svaki smisao života, do oduševljenog sljedbenika svetog Franje Asiškog.

Sve je počelo tijekom srednje škole, kada je već sa šesnaest godina ušao u svijet droge. Želio je pobjeći od obiteljskih svađa izazvanih financijskim problemima, pa je, kako sam kaže, spas potražio u lošem društvu. Želeći se prilagoditi novim 'prijateljima' počeo je piti, te uzimati lake, a zatim i teške droge. Tražio je načine da ukloni bol koju je nosio u svojem srcu.

– Sedam godina nisam uspijevaio izaći iz tog ropstva. Dobro sam znao kako griješim, ali već sam bio u začaranom krugu, nisam mogao bez toga. Bio sam slab, a iako sam želio izaći mislio sam kako je prekasno. Moja volja bila je preslaba – prisjeća se fra Danijel.

Probao je, kaže, razgovarati sa psiholozima, uzimati lijekove za apstinenciju, međutim nije uspijevaio izboriti se s drogom.

Svoj način života nije mogao dugo skrivati. Njegova majka, koja se u mladosti udaljila od Crkve, zbog silne je boli i tuge izazvane problemima s Danijelom, ali i njegovim ocem Karlom, utjehu potražila u molitvenoj zajednici.

– U molitvi, Riječi i sakramentima mama je pronašla snagu podnijeti te bolne trenutke, te ostati uz mojega oca i voljeti ga onakvog kakav je bio. To je omogućilo da Onaj koji je pobijedio smrt donese spasenje našoj obitelji i sve obnovi – svjedoči fra Danijel.

Majčino strpljivo nošenje životnoga križa i svjedočanstvo obnovljene vjere donijelo je prvi plod. Danijelova sestra Klara osjetila je redovnički poziv i pridružila se sestrama klarisama. Bio je to presudan događaj za Danijelov život. Izgubljeni mladić zatražio je pomoć najboljeg liječnika:

– Počeo sam zazivati Ime Gospodina Isusa – prisjeća se mladi franjevac.

Foto: sanfrancescopatronoditalia.it

Put obraćenja započeo je 2006. godine kada je, na poticaj svoje majke, sudjelovao na kongresu povodom svetkovine Krista Kralja Sveмира.

– Geslo skupa bio je 14. redak 107. Psalma: „Izvede ih iz tmina i mraka, raskide okove njihove“. Snažno me pogodila kateheza jednog oca franjevca. Činilo se kao da zna moju

tom je uslijedila procesija s Presvetim – prijelomni događaj u životu izgubljenog mladića.

– Isus je prošao pokraj mene, a zatim se vratio na oltar. U sebi sam osjetio potrebu dotaknuti ga. Otišao sam, dotaknuo ga i vratio se na svoje mjesto – prisjeća se fra Danijel.

Dvije godine kasnije, u rujnu 2008., nakon suživota s asiškim fra-

Patnje naše obitelji pokazale su se odgojnima: prihvaćene vjerom, pripravile su naša srca za Otajstvo.

životnu priču... Govorio je kako zlo, kroz privlačnosti svijeta koje donose prolaznu sreću, želi uništiti naše tijelo koje je hram Duha Svetoga, boravište Božje, mjesto u kojemu Ga možemo iskusiti – prepričava ovaj bivši ovisnik.

Odlučio je porazgovarati sa svećenikom čije su ga riječi toliko dirnule i otvoriti mu svoje srce. „Ja sam ovisnik koji je dotaknuo dno. Ne znam kako izaći. Moli Isusa za mene“, kazao mu je tada 23-godišnji mladić.

Franjevac ga je pozvao da zazove Isusa u pomoć i blagoslovio ga. Po-

njevcima, Danijel je postao franjevački postulante, a potom i član franjevačkog Reda.

Na sve životne probleme i poteškoće koje je proživio zajedno sa svojom obitelji gleda kao na dio Božjega plana.

– Patnje naše obitelji pokazale su se odgojnima: prihvaćene vjerom, pripravile su naša srca za Otajstvo – kaže fra Danijel, dodajući kako samo Isus može dati ispunjeni život:

– Samo On govori: Došao sam da život imaju, u izobilju da ga imaju.

Miodrag Vojvodić/Bitno.net

Održani XIV. Dani Balinta Vujkova u Subotici

Trodnevni praznik knjige

Najveća književna, a ujedno i jedna od najvećih kulturnih manifestacija Hrvata u Vojvodini – *Dani Balinta Vujkova* – održana je po 14. puta u Subotici, od 22. do 24. listopada 2015. godine. Sa svojim sada već prepoznatljivim, bogatim i raznovrsnim programom, namijenjenim gotovo svim uzrastima, bio je ovo svojevrsni, trodnevni praznik knjige u vojvođanskih Hrvata. Manifestacija je počela programom *Narodna književnost u školi*, namijenjenim najmlađima, koji je održan u HKC-u *Bunjevačko kolo*, 22. listopada, okupivši bližu 500 gledatelja.

Nagrada za životno djelo

Središnji program manifestacije, Multimedijalna večer, u okviru koje se dodjeljuju nagrade za književna postignuća, održana je 23. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Nagrada za životno djelo na području književnosti *Balint Vujkov Dida*, koju dodjeljuje Hrvatska čitaonica, dodijeljena je ove godine **Naci Zeliću**, samoprijegornom promicatelju književne baštine i autoru nekoliko knjiga, koji živi i radi u Zagrebu, a podrijetlom je iz Subotice.

„Nacu Zelića doživljavamo kao velikog prijatelja, čovjeka koji je stvarao mostove pružajući potporu suzavičajnicima i kada to nije bilo lako. On je uvijek nalazio motiva, povoda, snage i vremena za okupljanje ljudi, posebice mladeži i djece, a sve s ciljem očuvanja i popularizacije bunjevačkog narodnog stvaralaštva, kao dijela hrvatske kulture“, navodi se, među ostalim, u obrazloženju nagrade.

Primajući nagradu, Naco Zelić je kazao kako je ponosan na sredinu u kojoj je živio, koja ga je „stvorila“ i koja mu je omogućila da radi. „Mogao bih nabrojati stotine onih, od mog župnika i vjeroučitelja Blaška Rajića, učitelja, Matije Poljakovića, Balinta Vujkova, koji su me uveli i omogućili raditi ovo što sam radio, a u čemu sam eto, nešto i dao. Oni su mi otvorili oči za ono što kao zajednica imamo, a imamo puno toga vrijednoga“, rekao je Zelić. Inače, Zelić se odrekao novčanog dijela nagrade u korist obitelji čija djeca pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Ta su novčana sredstva dana jednoj brojnoj obitelji čije troje djece pohađa nastavu na hrvatskom jeziku.

Nagrade Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

Nagrada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Emerik Pavić* za najbolju knjigu u 2014. dodijeljena je zborniku radova *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*, objavljenom u sunakladi Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, FF-pressa i ZKVH-a.

„Meni je u ime Uredništva posebno drago da je vaša zajednica prepoznala važnost i vrijednost ovoga rada i što ste zapravo taj rad okrunili ovom nagradom. To je zapravo 'točka na i' na ono što smo dosad napravili. Naravno, tu ne stajemo“, rekla je jedna od urednica zbornika **prof. dr. sc. Milana Černelić**.

U ime Filozofskog fakulteta nazočnima se obratio prodekan za organizaciju i razvoj **prof. dr. sc. Željko Holjevac**, koji je istaknuo kako je ova nagrada za tu ustanovu priznanje, ali i obveza „da nastavimo s vama surađivati“.

Prvi puta dodijeljena je trijenalna nagrada ZKVH-a *Iso Velikanović* za najbolju knjigu proze u razdoblju od 2012. do 2014. godine. Prvi njezin laureat je **Neven Ušumović**, književnik i ravnatelj Gradske knjižnice u Umagu, podrijetlom iz Subotice. Nagrada mu je uručena za zbirku priča *Rajske ptice*.

Nakon uručenja nagrada priređen je koncert Akademskog zbora Filozofskog fakulteta u Zagrebu *Concordia discors*, a u okviru večeri nastupili su i Pjevačka skupina *Zlatovez* Muzičke škole Subotica i mladi gajdaši koje je pripremila **prof. Tamara Štricki Seg**.

Knjiška produkcija između dvaju *Dana Balinta Vujkova*

U četvrtak navečer 22. listopada, u Hrvatskoj čitaonici održano je predstavljanje knjiške produkcije vojvođanskih Hrvata u proteklih godinu dana, a u sklopu kojeg je priređen i razgovor o aktualnim pitanjima vezanim za ovu tematiku. O knjiškoj produkciji govorila je profesorica književnosti **Nevena Mlinko**.

Stručni skup

U okviru Dana održan je i dvodnevni stručno-znanstveni skup koji je okupio izlagače iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. U okviru stručnoga skupa, predstavljen je i zbornik s proteklih dvaju Dana Balinta Vujkova – iz 2013. i 2014. godine, u kojem je sabrano blizu četrdeset radova.

Položeni vijenci na bistu Balinta Vujkova

U spomen na Balinta Vujkova, književnika i sakupljača i obrađivača hrvatskih narodnih djela iz Vojvodine i susjednih država, položeni su i vijenci na njegovu bistu u parku u središtu Subotice.

Dane Balinta Vujkova organizira Hrvatska čitaonica u suradnji s Gradskom knjižnicom Subotica i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te podršku Hrvatskog nacionalnog vijeća. /**Prema: HR, D. B. P./**

U Vajskoj održan znanstveni kolokvij ZKVH-a

Istraživanju tradicijske baštine šokačkih Hrvata u Bačkoj (Bač, Vajska, Bođani, Plavna, Sonta) bio je posvećen XLII. znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata održan 25. listopada 2015. godine, u prostorijama župnog ureda u Vajskoj.

Moderatorica kolokvija **Katarina Čeliković** vješto je animirala nazočne da daju svoje komentare i dopune te su se pojavili i novi kazivači za kontrolno istraživanje. Uvodničari ovog zanimljivog i sadržajnog kolokvija bili su **Tomislav Augustinčić**, **Tin Đudajek**, **Damjan Kozina Živić**, **Thomas Marku**, **Gorana Ražnatović**, studenti Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji su proveli terensko etnološko istraživanje šokačkih Hrvata na ovom prostoru Bačke tijekom travnja 2015. godine,

realiziranog u suradnji Odsjeka i Zavoda, pod mentorskim vodstvom **prof. dr. sc. Milane Černelić** koja je također bila prisutna na kolokviju.

Na znanstvenom kolokviju sudjelovali su predstavnici hrvatskih kulturnih udruga općine Bač, domaći župnik **vlč. Vinko Cvijin**, bački župnik **vlč. Josip Štefković**, predstojnik franjevačkog samostana **fra Josip Špehar**, član IO Hrvatskog nacionalnog vijeća **Željko Pakledinac**, kazivači i mještani okolnih sela. Zahvaljujući velikom trudu i dobroj uzajamnoj suradnji kazivača i istraživača, u posljednjim je trenucima uspješno realiziran važan projekt kojim će se otrgnuti od zaborava i sačuvati dragocjeni podaci o kulturnoj baštini Hrvata Šokaca u ovom dijelu Bačke.

Studenti istraživači su tri dana u Baču, Plavni, Vajskoj, Bođanima i Sonti obavili kontrolno istraživanje, razgovarali s novim kazivačima i dopunili svoje radove.

Zvonimir Pelajić

Obilježeno sedam desetljeća od prve predstave subotičkog HNK-a

U srijedu, 28. listopada 2015. godine, izvršeno je 70 godina otkako je izvedena prva predstava Hrvatskog narodnog kazališta u Subotici – **Matija Gubec** Mirka Bogovića u režiji **Branka Špoljara**. U povodu te obljetnice, dan ranije, u Subotici je gostovalo Gradsko kazalište **Joza Ivakić** iz Vinkovaca koje je na Sceni **Jadran** Narodnog kazališta izvelo predstavu **Ne motaj se okolo gola golcata**.

Obraćajući se publici prije početka predstave, ravnateljica Narodnog kazališta **Ljubica Ristovski** je kazala kako su 1945. godine osnovani Hrvatsko narodno kazalište i Mađarsko narodno kazalište, temelji današnjeg profesionalnog kazališnog života u Subotici.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** je podsjetio kako se, i po kraj ukidanja HNK-a 1950., sve do sredine 1980-ih u subotičkom Narodnom kazalištu odvijao kazališni život u kojem su planski uvrštavana i djela domaćih, mjesnih hrvatskih autora te u kojem je igrala cijela plejada hrvatskih glumaca. *Splet je nesretnih i tragičnih povijesnih okolnosti danas doveo do toga da od svega spomenutog postoji tek krhko sjećanje na to slavno vrijeme. No, ono mora biti zalag današnjim donositeljima odluka u području kulturne politike, prije svega Grada Subotice i AP Vojvodine, da se na tom planu počnu događati promjene. Hrvatska zajednica u Subotici je za tako što i više nego zainteresirana ne samo zbog svoje povijesti, već i stoga što je u tome situiran važan moment njezine ravnopravnosti*, rekao je Žigmanov. /Zv, HR/

Veliki dukat u ruke Tomislavu Žigmanovu

U organizaciji Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije u Vinkovcima je 6. studenoga održana 13. **Šokačka rič** o čuvanju, njegovanju i proučavanju slavonskog dijalekta.

Predsjednik ZAKUD-a **Andrija Matić** istaknuo je da je cilj skupa znanstveno verificirati šokačku kulturu, kako tradicijska kultura i slavonski dijalekt ne bi ostali sačuvani samo za svečane prigode i tradicijske manifestacije. Manifestacija je počela predstavljanjem *Zbornika radova*, nakon čega je uslijedio znanstveni skup *Slavonski dijalekt*, čiji su sudionici raspravljali i o slavonskom dijalektu u nastavi, književnosti i medijima te o njegovoj povezanosti s onomastikom, o slavonskim poddijalektima te tradicijskom leksiku u slavonskom dijalektu.

Nakon znanstvenog skupa, dodijeljen je **Veliki dukat Tomislavu Žigmanovu** iz Subotice, publicistu i ravnatelju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te nedavno izabranom predsjedniku Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Manifestacija je završila *Štokavčičima*, mladim baštinicima i promicateljima slavonskog dijalekta iz desetak osnovnih škola s vinkovačkoga i županjskog područja te iz Strizivojne. /*Prema: Glas Slavonije*/

Uredila: *Katarina Čeliković*

Čekamo, čekamo... ISUSA!

Na kraju je početak! Istina! Nedjelja – 34. u godini je kraj crkvene godine! I onda počinje nova liturgijska ili crkvena godina! Na kraju jedne – početak druge godine!

Mnogi od vas znaju, a neki će naučiti što to znači riječ ADVENT ili DOŠAŠĆE – DOLAZAK! Svi se radujemo adventu jer smo u fazi iščekivanja! Naravno da se svi radujemo Božiću i svi radosno čekamo taj naš blagdan svjetla, darova i radosti! Blagdan je to djeteta Isusa!

Neobični adventski vjenčići

Lijepo je ako se za Božić pripremamo i u obitelji. Lako je kupiti adventski vjenčić, a ljepše je ako ga sami napravimo. Ove godine mi se sviđaju oni neobični – koji možda i nisu vjenčići. Pogledajte kako su jednostavni i kako ih je lako napraviti!

Dovoljno je da uzmemo neki tanjur, drvenu podlogu/panj, ili čak neke nepotrebne čaše i evo nam odlično mjesto na koje ćemo staviti 4 svijeće u boji po izboru. Uz svijeće možemo staviti neki ukras, mašnice, trakice ili anđela, naravno i zimzelenu granje ili češere, sušeno voće.

Kršćani četiri svijeće pale već više od 150 godina. Iako su mnogi zaboravili, svaka od njih ima svoje značenje.

Prva svijeća je svijeća nade,
druga svijeća, tj. nedjelja, je simbol mira,
treća radosti,
a četvrta ljubavi.

U pripremi za Božić ne zaboravimo i nešto jako važno: ispunjavamo svoj adventski kalendar dobrim djelima, idemo na mise zornice, ispovijedamo se, trudimo se biti jako dobri, želimo postati dar svojim dragima.

I naj-naj-vanjsije
ISUS DOLAZI!

Već se bliži vrijeme blago!

Vaša Zvončica

Mnoštvo djece na Danima Balinta Vujkova u Subotici

Okolo pet stotina djece i njihovih nastavnika sudjelovalo je na XIV. po redu Danima Balinta Vujkova – koji su održani u Subotici od 22. do 24. listopada 2015. godine. Program pod nazivom *Narodna književnost u školi* namijenjen najmlađima, okupio je u HKC-u Bunjevačko kolo, 22. listopada, brojne učenike (i vrtićance) iz svih krajeva Vojvodine – Subotice, Tavankuta, Male Bosne, Đurđina, Žednika, Vajske, Plavne, Sonte, Bezdana i Berega, a koja po hađaju vrtić ili nastavu na hrvatskom jeziku ili predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Prvi puta većina djece je slušala i gledala operu, i to ne bilo kakvu operu, već prvu operu napisanu za djecu – *Šumska kraljica*, koju je napisao **Franjo Štefanović**, rodom Petrovaradinac. Ovo je njegovo vjerojatno najznačajnije djelo. Na prekrasnom podiju u velikoj dvorani HKC Bunjevačko kolo izmjenjivalo se tridesetak djece u ulogama

Ružice, Dinka, Šumske vile, Slijepog patuljka, zboru patuljaka i zboru vila. Pola sata smo pratili njihovu priču kroz pjesmu i ples. Bili su to članovi dječjeg zboru *Bajićevi slavuji* niže Muzičke škole *Isidor Bajić* u Novom Sadu, u suradnji s HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina koji su izradili kostime i scenografiju.

I ove su godine nakon Dana Balinta Vujkova naše knjižnice bogatije za novu knjigu. To je slikovnica *Lisica i kokoš*, koja sadrži šest do sada neobjavljenih basni iz rukopisne zaostavštine Balinta Vujkova koja se čuva u Gradskoj knjižnici Subotica. Ilustrirala ih je slikarica **Ružica Miković Žigmanov**. Ona je skupa s **Bernadicom Ivanković**, predsjednicom Hrvatske čitaonice koja je tiskala knjigu, organizirala interesantnu nagradnu igru gdje je desetoro dobrovoljaca nagrađeno knjigom i još nekim darom s motivima iz knjige (šalica, privjesak, magnet za hladnjak...). Na koncu su i sve školske i vrtićke knjižnice darovane paketom novih knjiga. /Zv/

Nagrađeni najbolji recitatori na hrvatskom jeziku

Dragi i cijenjeni skupe – Vi što posjedaste u klupe – i vi djeco što stat ćete pred nas – da hrvatski čuje se glas – umjesto darova i cvijeća – primite pozdrav od Hrvatskog nacionalnog vijeća... Ovim stihovima je **Jasna Vojnić** u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća pozdravila najbolje recitatore Vojvodine koji su se 6. studenoga okupili u Subotici na XIV. Pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku.

Hrvatska čitaonica je i ove godine organizirala pokrajinsko natjecanje na kojem se okupilo devedesetak recitatora iz Srijemske Mitrovice, Sota, Petrovaradina, Vajske, Plavne, Bačkog Monoštora, Berega, Sonte, Lemeša, Žednika, Đurđina, Male Bosne, Tavan-kuta i Subotice. Recitatori su bili podijeljeni u tri dobne skupine: mlađi, srednji i stariji recitatore koje je ocjenjivao tročlani žiri u sastavu: **Vladimir Grbić**, višestruko nagrađivani glumac Narodnog kazališta iz Subotice, profesorica **Nevena Mlinko** i **Željka Zelić**.

Riječi pozdrava i čestitki uputio je i nedavno pristigli generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, koji je, među ostalim, rekao: *Iz dubine srca sam sretan kad vas vidim ovdje iz cijele, vaše prelijepe Vojvodine, u tolikom broju misleći pri tome kako ste upravo vi, kako je upravo vama dana prilika biti nasljednicima vaših djedova i baka i vaših roditelja kao čuvara hrvatske tradicije.* Hrabrio je naše recitatore riječima: *Budite hrabri, slobodni i pošteni, uživajte u lijepoj poeziji, jer postati čovjek ljepše je nego postati kralj*, kako je to rekao veliki **Antun Gustav Matoš**.

Iako nisu svi mogli biti proglašeni najboljima, Hrvatska čitaonica je i ove godine svakog recitatora darivala knjigom na hrvatskom jeziku a najboljih trideset recitatora će putovati na nagradni izlet u Osijek 27. studenog!

B. I.

Treći Hollywin u Subotici

Pred punom dvoranom mladi Subotičke biskupije uz potporu Dječje dramske sekcije HKC „Bunjevačko kolo“ izveli su u subotu, uoči blagdana Svih svetih 31. listopada, igrokaz o životu sv. Antuna Padovanskog, po scenariju **Rajke Jelinčić**, a u režiji **Nevene Mlinko**.

Kratki osvrt na život sv. Antuna prije predstave dao je franjevac, brat **Alojzije Stipanović**. Pridružili su nam se i mladi iz Vajske s njihovim župnikom **Vinkom Cvijinom** te djeca i mladi iz Selenče s vlč. **Dominkom Ralbovskim** i katehisticom **Kristinom Ralbovski**.

Hvala svim glumcima i svima koji su pomogli u organizaciji. Zahvaljujući njima imali smo priliku upoznati ovog divnog sveca koji nas sve poziva da ga slijedimo. A kamo, pitate se? Umrijeti za Krista, naravno! I da, moramo baš odmah.

Tatjana Lendvai

Gradski vjeronauk

U dvorani župe sv. Roka u Subotici svake je nedjelje gradski vjeronauk na kojem se okuplja lijepi broj mladih željnih osnažiti svoje vjersko znanje. Kroz protekla tri susreta mladi su sa svojim predavačem, vlč. **Draganom Muharemom**, diskutirali o aktualnim temama svakodnevne s kojima se susreću, a koje traže i njihov vjerski stav. Na svetkovinu Svih svetih promišljalo se o temi naslovljenoj „Svet ili proklet?“. Vlč. Muharem nastojao je nazočnima približiti ljepotu kršćanskoga poziva na svetost. *Svatko je od nas od Boga pozvan biti svet, ne samo oni koje nazivamo posvećenim osobama u Crkvi. Put kršćanstva jest put svetosti. Mi nemamo izbora – ili biti svet ili proklet. Trećega puta nema. Crkveni govor o konačnim stvarima – eshatologija, uči nas da na koncu preostaje ili vječno blaženstvo ili vječna osuda. Biti svet ne znači biti neki ukipljeni pobožnjaković koji para nosom oblake i nema uporišta u realnosti. Sveci su ljudi koji su i padali ali su znali ustati. Biti svet znači biti u potpunosti ostvaren čovjek, potpuno sretan a izvor toga je zajedništvo s Bogom*, rekao je u svom predavanju vlč. Mu-

harem. Uz to, predavač je svima dao zadaću da svakoga dana sebe zamisle kao sveca i da tomu teže svim srcem.

Sljedeće nedjelje, 8. studenog, tema je bila „Reality show ili iluzija o realnom“. Mladi su najprije podijeljeni u grupe gdje su im predočena pitanja na temelju kojih su razmišljali i zajedno s animatorima predstavili svoja promišljanja. Zaključak je da reality programi ne predstavljaju realnost jer su sudionici takvih emisija birani ne po vrednotama koje posjeduju već po odsustvu istih. Najčešće se biraju konflikte osobe sklone skandalima, čime se potiče gledanost. Problem je što su mladi najveća skupina „potrošača“ takvih emisija i što to neminovno utječe na njihov izbor vrijednosti. Možda se ne može promijeniti programska shema ali svatko ima slobodan izbor što će gledati. Svi su se složili da je na nama izbor i da možemo birati kvalitetne stvari.

U nedjelju, 15. studenog, predzadnje nedjelje kroz crkvenu godinu, kada liturgijska čitanja tematiziraju konačna vremena, tema vjeronauka se dotaknula upravo toga: „Kada će biti smak svijeta?“. Vlč. Muharem je naznačio brojne pokušaje određivanja datuma kroz povijest. Međutim, sâm Isus Krist je rekao da to ni anđeli na nebu ne znaju već sam Otac nebeski. *Nije na nama razmišljati kada će to biti već biti budni, spremni. Kraj svijeta za kršćane nije nikakav tragični događaj, kataklizmičkog karaktera, već ostvarenje Kraljevstva Božjega među nama koje je već započelo Kristovim dolaskom a upotpunit će se njegovim Drugim dolaskom. Dotle nam je živjeti onako kako nam je On naložio*, istaknuo je predavač.

Mladi

<<<<<<< Strpljivost >>>>>>>>

U ovom dobu kada je cijeli svijet užurban, i mi kršćani možemo postati nestrpljivi i nervozni. To ističe našu naglu narav te činimo loše stvari i sebi i drugima. Kako ne bismo skrenuli s pravoga puta, moramo se naučiti svladavati, boriti se protiv nestrpljivosti, nervoze, naglosti, srdžbe.

Strpljivost nam umnogome može pomoći u komunikaciji. Bilo da se radi o komunikaciji s Bogom ili s ljudima. Kada smo strpljivi naše strasti „spavaju“ i ne postoji opasnost da ćemo učiniti nešto loše.

Ugledajmo se na Isusa! On je u najvećim mukama bio tih i strpljiv. Kada su ga progonili, vrijeđali, ponižavali – On je šutio. Podnio je žrtvu za nas. Za sve što činimo potrebna nam je dobra volja, odlučnost, ustrajnost. Cijeli život trebamo se boriti protiv svojih mana i strasti. One samo dovode u grješne prilike, nesporazume, neslaganja.

Molitvom možemo učiniti puno toga. Molimo se za dar strpljivosti. Ne odustajmo od molitve i suradnje s Bogom, od Njegove velike milosti, čak ni onda kada ne vidimo svjetlost. Kada smo nervozniji i nestrpljiviji. Jer s Bogom sve možemo postići. On sve može. Uz vjeru, pouzdanje u Njega sve možemo učiniti.

U svim svojim djelima budimo strpljivi. Kada obavljamo svoje svakodnevne obveze znamo biti nestrpljivi i nervozni. Uvijek nam nešto ili pak netko smeta. Kada ne ide sve onako kako smo zamislili, često postajemo srditi. A srditost nas vodi u još veći ponor, u grješne prigode. Veliki broj ljudi poklekne pod teretom života i obveza. Život je trpljenje, ali tek djelić onoga trpljenja koje je za nas Isus podnio. A nakon tog Njegovog trpljenja došlo je uskrsnuće, za nas je osiguran vječni život. Stoga i mi moramo malo trpjeti kako bismo dospjeli kod Gospodina.

Osim molitve, jakost za strpljivost možemo dobiti i u crkvi. Česti odlasci na misu, pričest i ispovijed nam također mogu pomoći. Ali, baš oni koji su „u Crkvi“, koji su vjernici, često su „napastvovani“. Velike kušnje imaju vjernici, ali i svećenici. Oni koji žive pobožno, svećeničkim životom također mnogo trpe. Padaju u velika iskušenja. Nitko ne može izbjeći kušnje. Međutim, dobrom „suradnjom“ s Bogom uspjet ćemo se oduprijeti sotonu, jer Bog nam uvijek pomaže, i to u pravom trenutku.

Znamo biti nestrpljivi i u prijateljstvu. Kada nam se prijatelj ne javlja u trenutku kada mi to poželimo, često se u nama javlja sumnja, nervoza, nestrpljivost, zavist, ljubomora, srdžba. Pitamo se: „S kim li je?“; „Ima li boljeg prijatelja?“; „Zašto nije dostupan baš sada kada ga trebam?“. Ili smo nervozni kada nas prijatelj ne razumije. Kada ne podržava naše odluke, kada mu se ne dopadaju naši pla-

novi. A ne shvaćamo da je vjerojatno upravo on ta osoba koju nam Bog šalje da nas usmjeri na pravi put.

Isto tako i u ljubavi. Opet ponavljam – često pod teretom svakodnevnih obveza znamo biti nervozni. A redovito se „istresamo“ baš na osobe koje najviše volimo. Vjerujemo da će one uvijek biti uz nas, da će nas podržavati, pa se ne bojimo na njih „izbaciti“ svoju nervozu. Međutim, je li uvijek tako?! Česte su obiteljske prepirke baš zbog nervoze i nestrpljivosti. A tako i u vezama ili braku. Svi se redovito opravdavamo umorom, „lošim danom“, a ne shvaćamo da takvim ponašanjem često gubimo ljude oko sebe. Tko želi za prijatelja imati osobu koja često „plane“? Ili kao partnera? Među prijateljima, u obitelji i vezi ili braku želimo imati vedre, nasmijane, opuštene osobe, a ne one uvijek namrgođene, nervozne, srdite. Često se događa i ulazak u lošu vezu, brak s pogrešnom osobom. Zašto? Jer mnogi misle kako je vrijeme za to, kako treba roditi djecu, stvoriti dom, obitelj. A nismo svjesni da nam Bog sve daje u pravi čas.

Duh Sveti nam daje snagu da se borimo protiv nervoze, nestrpljivosti. Moramo vježbati cijeli život kako bismo se izgradili u dobrog čovjeka. Strpljivost je nešto na čemu trebamo raditi, za što treba moliti, ali i Božji dar. U pravi čas. A dok ne postignemo pravu strpljivost, morat ćemo malo i trpjeti. Boriti se. I Isus je trpio i na kraju uskrsnuo. Ne budimo toliko nervozni i zabrinuti. Ne dopustimo da nas svakodnevne obveze poraze. Ratar iščekuje urod zemlje, majka devet mjeseci iščekuje rođenje djeteta, ali je to veoma kratko razdoblje u odnosu na ono koje nam slijedi kasnije. Nakon strpljivog, blagog, uzornog života slijedi vječni život. Zar ne vrijedi truditi se, trpjeti i biti strpljiv radi toga?! :)

Jelena Pinter

U očekivanju našega Gospodina

„Bdijte“ – kaže nam Gospodin u evanđelju na svetoj misi. „Vrijeme je već da se oda sna prenememo“, ponavlja nam sv. Pavao kako ne bismo zaboravili najvažniji vid našega postojanja.

Kada je Mesija došao, malo ga je ljudi očekivalo. Uistinu, „došao je među svoj narod, ali njegovi ga nisu primili“. Pustili su da ih san svladau trenutku kada se događao najvažniji čin njihova vlastita života i života svijeta. Zbog toga je Došašće vrijeme pripreme i nade. „Dođi, o Gospodine, i nemoj kasniti.“ Za ovaj susret pripravljamo se sakramentom pokore. Nekoliko dana pred Božić 1980. Ivan Pavao II. susreo se u jednoj rimskoj župi s više od dvije tisuće djece. Počeo je katehezu: „Kako se pripravljate za Božić?“ „Molitvom“, odgovaraju djeca. „Dobro, molitvom,“, kaže Papa, „ali i ispovijeđu. Treba se ispovjediti da biste pristupili pričesti. Hoćete li to učiniti?“ A djeca još jače uglas odgovaraju: „Hoćemo!“ „Da, treba to napraviti“, kaže im Ivan Pavao II., pa tihim glasom dodaje: „I Papa će se ispovjediti da bi dostojno primio Dijete Isusa.“

Sveta Marija, Nada naša, pomoći će nam da u ovo doba Došašća postanemo bolji. Ona s dubokom sabranošću čeka rođenje svojega Sina, koji je Mesija. Sve njezine misli upravljene su Isusu, koji će se roditi u Betlehemu. Uz nju će nam biti lako pripraviti i našu dušu da nas dolazak Gospodina ne zateče nespremlne i zaokupljene beznačajnim mislima.

Francisco Carvajal

Promjene ... Cijeli život težimo k njima. Uvijek smo nečim nezadovoljni i želimo to promijeniti. Međutim, često se događa da ne znamo odakle krenuti, što činiti. Ali, osjećamo se nezadovoljno, osjećamo kako nešto trebamo učiniti.

Prije svega, trebamo uvidjeti da nema promjena bez suradnje s Bogom i naše čvrste želje. Treba puno moliti. On zna što nam treba i ako je ono što tražimo ispravno i dobro za nas – dobit ćemo. On nam govori kroz druge ljude, različite situacije, Sveto pismo. Na taj način nam daje putokaze.

Mijenjajmo se nabolje i u svom odnosu prema drugima. Budimo uz siromašne, potrebne. Ta promjena, uz češće posjećivanje i pomaganje siromašnima, učinit će naše srce i dušu veselim. Osjećat ćemo se bolje. Svaki čin pomaganja, darovanja čini nas sretnim. Nećemo dovesti do promjena samo u svom, nego u još nečijem životu.

Promijenimo i svoj odnos prema bračnom drugu ili osobi s kojom smo u vezi. Budimo otvoreniji, iskreniji, pristupačniji. Nisu uvijek drugi krivi za naše probleme.

Krenimo najprije od sebe, a kada mi postanemo bolji, onda imamo „pravo“ druge kritizirati i savjetovati da se promijene na bolje. No, nitko nije savršen, zato ne očekujmo da sve može biti idealno. Stvarajmo kompromise, prilagođavajmo se, razgovarajmo, dogovarajmo se, u dvoje nađimo rješenja za sve.

Prijatelji su također bitni dio našega života. I u tom segmentu života važe ista „pravila“ kao i za ljubav. Mijenjajmo sebe kako bismo bili bolji prijatelji, ali imamo prava i usmjeravati prijatelje na prave vrijednosti, pravi put, ukazivati na pogreške. U svim segmentima života, cijeli život se oblikujemo, mijenjamo. Držimo uz sebe malo prijatelja, ako smatramo da su oni kvalitetniji od većeg društva. Nije bitna kvantiteta, nego kvaliteta. I dragi kamen, dijamant se brusi ne bi li se došlo do srži, onog najvrjednijeg komada. Tako i u prijateljstvu. Cijeli život se mijenjamo, sazrijevamo, shvaćamo da nam neke osobe ne odgovaraju. One će „otpasti“, ali će u srži ostati one najvrjednije, biseri, dijamanti.

Dopustimo Gospodinu da nas vodi, budimo u kontaktu i suradnji s Njim, dopustimo Mu da nas On oblikuje; mijenjajmo sebe na bolje, budimo tolerantniji i dragim osobama ukazujmo na pogreške. Iskoristimo ovaj Advent da mu „pripravimo put, poravnamo staze“. Pripremajmo se već sada za susret s Njim, živeti pravedno. Prilika za promjene imamo svaki dan – odlasci na mise, zornice, vjeronauk, molitva, učinit će naše duše plemenitijim. I tako se cijeli život borimo sa sobom ne bi li kada dospijemo u Kraljevstvo Božje Bog u rukama držao dragi kamen koji sjaji veličanstvenim sjajem i naziva se našim imenom.

Jelena Pinter

Upaliti prvu svijeću

Bliži nam se Advent. Uskoro iz ormara vadimo naše vijence, kupujemo svijeće i spremamo se za zornice. Na vijence stavljamo četiri svijeće i svake nedjelje palimo po jednu. Što više svijeća upaljenih imamo bliži smo rođenju Spasiteljevu. Što za nas znači upaliti svijeću? Makar i onu prvu. Zajedništvo. Svijeća nam označava neku posebnu toplinu u domu, iščekivanje i radost. Što smo bliže Božiću, u našem domu je sve toplije. Teolozi su definirali da u došašću prevladavaju iščekivanje, nada, budnost i čežnja. Svakom zornicom smo sve bliži i sve radosniji. Zajedništvo nas spaja. Upaliti prvu svijeću nije lako, jer znamo da smo tada tek na početku nečega. Čeka nas put do ostalih svijeća. Treba ustati ujutro na zornice, biti aktivan preko dana, moliti i biti svjestan da nas za par tjedana čeka nešto veliko. Zbog čega treba pripremiti svoja srca, očistiti ga od svih grijeha, primiti malo djetesce i osjetiti radost Božića. Onu istinsku radost i milost Spasitelja. Jer Božić nisu darovi, niti lampice i bor nego ljubav koja nas grije u zajedništvu. Svijeće nas samo upozoravaju na nešto

Larisa Skenderović

Tražim sreću, tražim sebe

Ne znam kako će moje sutra izgledati, znam samo ono što je iza mene i često mi se ni ono ne sviđa. Možda moje djetinjstvo nije bilo ispraćeno pravilno pedagoški, možda sam se češće morao ponašati starije nego što to stvarno jesam bio, možda me moji vršnjaci nisu voljeli, možda me stariji nisu uvažavali, možda oni koji su skrbili o meni nisu previše vremena provodili sa mnom, možda nisam imao džeparac za užinu kao druga djeca, možda sam samo zbog

svega toga ili ničega posebno upao u loše društvo i na kraju sam sebi postao loše društvo.

U odrastanju, ništa mi nije jasno i sve me plaši. Osjećam da ništa ne umijem, a opet da sve mogu svladati samo ako to ja tako želim. Ne znam točno objasniti što je to što u meni čuči i govori – *Stvoren si za velike stvari*. Stvoren sam za nešto što daje smisao i jedinstvenu boju mome životu. Kao značka za svu hrabrost i izdržljivost kroz one mučne dane, stoji to nešto za mene posebno. Zapravo stojim JA. Stojim ja i stoji moj Bog koji me u stopu prati.

Još uvijek nisam dovoljno dorastao da otkrijem tu svoju tajnu, no u jedno sam siguran. Uporno je tražim i kad je pronađem, prepoznat ću sebe. Onakvog kakvog sam uporno tražio, zamišljao, nadao, maštao, molio. Već sam dobar dio puta prešao da shvatim kako je svaka poteškoća bila samo putokaz za određeni smjer.

Strah me je. I to je u redu. Strašno me je strah!! To je također u redu. Iza svakog straha krije se osoba koja želimo biti i ako se toga ne plašimo, naš san nije dovoljno velik. Ovo je zapravo stav nekih od dobrih motivacijskih govornika, ali i ja ga čvrsto podržavam. Bog nas je stvorio za velike stvari, samo ih trebamo otkriti. Nekada se samo trebaš prepustiti i izreći jednu jedinu molitvu na kraju dana – Bože neka bude volja tvoja. Nisi ni svjestan što to znači, ali dragi čitatelju, želim ti iskustvom potvrditi – ono znači sreću. Dopusti da te Božja ruka povede u skrivene kutove tvoje osobnosti. Vidjet ćeš od kakve zvjezdane prašine te je ista ta ruka stvarala.

Danijela Nuspl

Topli ili studeni studeni?

Dragi čitatelji! Je li nam toplo ili studeno ovoga mjeseca studenoga (novembra)? Nekima je hladno, jer nemaju drva, nemaju struje, nemaju obitelj ni prijatelje. Imaju nas, kršćane, braću i sestre u Kristu! Ili nas nemaju? ☹ Isus je rekao: *Dajte im vi jesti!* (Mt 14,16), a tu je mislio na raznu hranu, čini se, jer gladnih je oko nas sve više. Gladnih pažnje, poštovanja, ljubavi. To je ona druga stud koja ledi (još) više od drugih, budimo iskreni. Ovoga Došašća, zagrijmo i zagrlimo bližnjeg, jednog po jednog – svaki dan! Jedan po jedan zagrljaj za brata čovjeka, pa će nas Dješeće Isus koje čekamo zateći – ispruženih, raširenih ruku! (Ivh)

Papa Franjo obiteljima

Obitelj u kojoj se za stolom ne razgovora, nego bulji u TV ili mobitel – nije obitelj

Papa Franjo druželjubivost naziva zapostavljenom, ako ne i iščezlom vrlinom, koja je jako potrebna, kako obiteljima, tako i Crkvi i društvu. *Druželjubivost je kvaliteta karakteristična za obiteljski život. Upoznali smo je već u prvim godinama života. To je sposobnost međusobnog dijeljenja životnih dobara i koja vas čini sretnima što ste to mogli učiniti. Dijeliti i znati međusobno podijeliti dragocjena je vrlina! Njezin simbol, njezina „slika“ je obitelj okupljena oko zajedničkog stola. Osim same raspodjele obroka i hrane, druželjubivost su osjećaji, priče, događaji, to je osnovno iskustvo. Kada se slavi rođendan ili godišnjica, sastajemo se oko stola, kaže Papa.*

Gostoljubivost je siguran pokazatelj zdravih odnosa: *Ako u obitelji ima nešto što ne štima; ili neka skrivena rana, za stolom to brzo postane jasno. Obitelj koja gotovo nikad ne jede zajedno, ili u kojoj se za stolom, ne razgovara, nego se gleda tv ili se bulji u mobitel, takva je obitelj „malo“ obitelj. Kada su djeca za stolom navezani na računalo, mobitel i ne slušaju se međusobno, to onda nije obi-*

telj nego umirovljenički dom, smatra papa Franjo.

Kršćanstvo ima poziv na druženje i druželjubivost. *Gospodin Isus je rado poučavao za stolom i ponekad je kraljevstvo Božje predstavljao kao svečanu gozbu. Isus je izabrao blagovaonicu da učenicima ostavi svoju duhovnu oporuku, učinivši to za večerom, zgusnutu u spomenčinu svoje žrtve: daru svoga Tijela i Krvi, kao Hrane i Pića spasenja, koji njeguju istinsku i trajnu ljubav. Zato je obitelj nekako „domaća“ na misi, jer na Euharistiju donosi svoje iskustvo druželjubivosti i otvara ju milosti sveopće druželjubivosti Božje ljubavi, za svijet. Sudjelujući u Euharistiji, obitelj se čisti od napasti da se zatvori u sebe samu; utvrđena u ljubavi i vjernosti, širi granice svoga bratstva po želji Kristova Srcu, Papine su riječi.*

U našem vremenu, obilježenom brojnim 'zatvorenostima' i premnogim 'zidovima, druželjubivost – nastala iz obitelji, a raširena po Euharistiji – postaje glavna prilika. Euharistija i obitelji koje se njome hrane mogu pobijediti zatvorenost i izgraditi mostove prihvata i ljubavi. Da, Euharistija Crkve obitelji, sposobnih zajednici vratiti kvasac aktivne druželju-

bivosti i uzajamnog gostoprimstva, škola je ljudske uključivosti koja se ne boji sučeljavanja! Ne postoje ti maleni, siročad, slabi, bespomoćni, ranjeni i razočarani; beznadni i napušteni, koje euharistijska druželjubivost obitelji, ne bi mogla nahraniti, osvježiti, zaštititi i ugostiti. Sjećanje na obiteljske kreposti pomaže nam razumjeti: i sami znamo koja čuda se mogu dogoditi kad neka majka ima oči i pažnju, negu i brigu za tuđu djecu, kao za svoju vlastitu. Znamo koliku snagu stječe narod čiji su očevi spremni na zaštitu bilo čijega djeteta, jer djecu smatraju nerazdjeljivim dobrom, i koji su sretni i ponosni ako ih mogu zaštititi.

Danas je mnogo zapreka za obiteljsku druželjubivost. Papa kaže: *Svakako, nije lako. Dužni smo pronaći način da ju se obnovi, i to prilagođujući je vremenu (...)* U bogatim zemljama, *prekomjerno trošimo na prehranu, a zatim trošimo za skidanje suvišnih kila, što odvraća našu pažnju od stvarne gladi tijela i duše tolikih. Gdje nema druželjubivosti, ima egoizma te svatko misli na sebe, dok premnoga braća i sestre nisu za stolom, što je pomalo sramotno!*, kaže Papa i dodaje: *Kršćanska će obitelj upravo druželjubivošću pokazati veličinu svojega pravog obzora, koji je obzor Crkve, Majke svih ljudi, svih napuštenih i marginaliziranih, u svakom narodu. Molimo da ova obiteljska druželjubivost raste i sazrijeva u milosrdnom vremenu predstojećeg jubileja Milosrđa.*

(Prema: Bitno.net)

10 đavolovih zamki

Deveta zamka – TIJELO KAO BOG

Malo sam u prethodnim „zatkama“ natuknula nešto o lažnoj ljepoti na uštrb samovrednovanja i voljenja sebe, no postoji druga krajnost – postavljati se prema svome tijelu kao prema božanstvu: njegovati ga iznad potreba, svakodnevno biti okrenut samo prema tome kako izgledaš, što odijevaš, služiti tijelu kroz svoj trbuh (trbuh je bog), služiti erosu svoga tijela (kroz nečistoću misli, tijela, kroz odnose s muškarcima, ženama s kojima nemaš veze). Sve su to ponašanja koja nas zarobljavaju i onesposobljuju za dublje odnose s bilo kim, a napose s Bogom.

U vremenu u kojem živimo, na svakom se mjestu mogu vidjeti polijepljeni plakati „ljepotica“, reklame sa savršenim tijelom i to polugolim. U svakom slučaju, okruženi smo nametanjem vrijednosti, pa je tako jedna od vrijednosti koja se promovira putem medija – ljepota! Nije grijeh biti lijep, nije problem ako vodiš brigu o svome tijelu, no problem je kada briga o tijelu preraste u opsesiju, tvoju svakodnevnu meditaciju, svetohranište, kada sve što imaš ulažeš u tijelo, kada i svoju energiju i svoje vrijeme i svoj novac ulažeš u „brata magarca“, kako je sv. Franjo zvao svoje tijelo. I, pošto je ta nametnuta ljepota sve više nalik mutacijama i anomalijama, sve više ljudi stavlja razne umetke u tijelo (ekstenzije, tipse, stretching, piercinge po cijelom tijelu, silikonske umetke po licu, „ringove“ od bakra, tetovaže da izgledaš npr. kao tigar, UV zrake, itd.) Što se tu zapravo događa?! – Kad si sam sebi centar, kad su sve tvoje snage uložene na tvoju vanjštinu, kad sve što imaš daješ za sebe, tada postaješ: nezadovoljan, nezahvalan i vrlo često nesretan sa samim sobom. Zašto? – Kad počneš od sebe očekivati i željeti savršenstvo izgleda, shvaćaš kad tad da je to nemoguće, da ne postoji savršenstvo, a zastranjenja u mozgu do kojih je došlo zbog svega što si od sebe napravio, nije lako promijeniti. Gdje je tu đavao? E da: lukav, prikriven, perfidan i uvijek ima racionalan razlog! Kad ti samog sebe ne voliš takvog kakav jesi, znači da nisi ni zahvalan Bogu na tome kakvog te stvorio.

Đavao se služi medijima. On zna koliki je utjecaj medija na čovjeka i koliko može iskriviti pogled na stvarnost i istinu ako se samo potruži nametnuti ti nešto što od tebe iziskuje da se usmjeriš na samog sebe. Time te onesposobljava da živiš za druge! Tako se zatvaraš u svoj fiktivni svijet u četiri zida i ne želiš biti za druge, jer sam si sebi dovoljan! A prisjetimo se: čovjek je sretan samo ako se daje, ako nije egocentrik, nego Kristocentrik, okrenut prema Jedinom koji je savršen!

Deseta zamka – DOBRO MI JE OVAKO

Ova deseta zamka u ciklusu od 10 đavolovih zamki nikako nije i posljednja, jer đavao uvijek pronalazi načine doći do čovjekove naklonosti i obmanuti ga. Svakim je danom sve perfidniji, no to neka nas ne straši, Bog je na našoj strani!

Zašto sam stavila baš ovu za posljednju? Zamka „Dobro mi je i ovako“ omogućuje prostor i djelovanje onoga kojem je stalo da ne napredujemo, da ne probijamo nebesa svojim žarom i molitvom! Zli će učiniti sve što je u njegovoj moći i to pod izlikom mira: Dobro mi je ovako, ovako sam bar miran. „O da si studen ili vruć, već si mlak“ (Otk 3,14). Osrednjost je smrt za dušu. Lijenost onesposobljuje volju i srce da bude gorljivo i da živi za Boga! Kaže jedna svetica: „Pakao je popločen dobrim i plemenitim željama.“ Dvori su podzemlja prepuni zbog onoga što smo trebali i mogli, a nismo – zbog nebrige, usmjerenosti na sebe i svoje muke, samodostatnosti i zasljepljenosti vlastitim interesima! O, daj nam, Bože, gorljivo srce, žarku želju širiti Tvoje Kraljevstvo i tebi pripadati nikad ne zadovoljavajući se svojom komotnošću! Amen.

Tko god je samo pročitao naslove zamki, mogao je uočiti da nije riječ o nečemu očitom kao đavlovo djelo. Jako je važno moliti svjetlo Duha Svetoga da nas prosvijetli i udijeli nam volju i želju za istinom i rastom u osobnom odnosu prema Bogu. Trebamo mu dati da nas vodi, jer đavao ne spava. Kao kradljivac i obmanitelj, on dolazi podmuklo i uvijek u svijetlu razumskog opravdanja za vlastite postupke i htijenja. Nadam se da će bar nekome ovi savjeti pomoći u borbi za Boga u svome srcu! (Izvor: kristocentrik.wordpress.com)

40 biblijskih citata za molitvu za brak

Dragi Bože, zahvaljujemo Ti na Tvojim ljubavi i vjernosti. Hvala Ti na tvojoj golemoj milosti. Hvala što nam daješ moć voljeti dobro.(...) Bože, molimo za ...

6. Pronicljivost: *I molim za ovo: da ljubav vaša sve više i više raste u spoznanju i potpunu pronicanju te možete prosuditi što je najbolje da budete čisti i besprijekorni za Dan Kristov (Fil 1,9-10).*

7. Ohrabrenje: *Nikakva nevaljala riječ neka ne izlazi iz vaših usta, nego samo dobra, da prema potrebi saziđuje i milost iskaže slušateljima (Ef 4, 29).*

8. Izdržljivost: *Sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nikad ne prestaje. Prorokovanja? Uminut će. Jezici? Umuknut će. Spoznanje? Uminut će (1 Kor 13,7-8).*

9. Vjernost: *Neka te ne ostavljaju dobrota i vjernost, objesi ih sebi oko vrata, upiši ih na ploču srca svoga. Tako ćeš steći ugled i uspjeti pred Božjim i ljudskim očima (Izr 3,3-4).*

10. Naklonost: *Dobrota Jahve, Boga našega, nek` bude nad nama daj da nam uspije djelo naših ruku, djelo ruku naših nek` uspije (Ps 90,16).*

Neka nas Tvoja milost obasja. To Te molimo u Isusovo ime. Amen.

(nastavit će se!)

Prema:
Debbie McDanie | Bitno.net

log zašto nakana nadbiskupske vlasti nije polučila uspjeh.

Nova crkva?

Trebalo je deset godina da grad Szent Mária uvidi kako je potrebno sagraditi jednu novu crkvu koja će biti prikladna za primanje naroda čiji se broj jako uvećao. Usporedno s tom potrebom trebalo je na red doći i pitanje župe. Rješenje toga pitanja je vijeće još i tada namjeravalo odgoditi, pa se zato 1772. godine obratilo nadbiskupu s molbom da dopusti da se redovnici pijaristi ne nastane u Kalači, već da se pošalju u Szent Mária. U tom slučaju bi se trebala podići nova crkva, koju bi grad predao pijaristima. U toj crkvi bi vjernici slušali svetu misu, propovijedi, tamo bi mogli pristupati sakramentima, a župničke ovlasti bi u strogoj smislu i dalje ostale franjevcima. To je nastojanje grada međutim bilo bezuspješno, budući da je i nadbiskup i poglavar pijarista gradu dao negativni odgovor.

Uz podršku vladara i nadbiskupa...

Nadbiskup József Battyány je u međuvremenu bez prestanka razmišljao o tome kako da provede svoj plan, oko kojega se svojski trudio. Gradu je uputio pismo u kojem je stajalo: da će se za dobro duša od Boga i od kralja njemu povjerenih vjernika u Szent Mária postarati na drugi način.

To je on mogao tim jednostavnije učiniti, što je i kraljica Marija Terezija odredila, da gdje je god moguće, župe treba povjeriti svjetovnim svećenicima. Mogao je to učiniti i zato što je na dvoru uživao vrlo veliku naklonost, ali i zato što je u listu o gradskim slobodama, na koje su se franjevci više puta pozivali, put za to već bio pripravljen. U spomenutom listu o slobodama, odnosno u 22. točki ugovora sklopljenog 1743. godine između grada i kraljevske komore stoji: „reverendi patres franciscani provinciae Salvatorianae in usu administrandae parochiae ultronee etiam usque aliam eatenus inervenientem ordinationem relinquuntur – to jest časni oci franjevci provincije svetoga Spasitelja se i dalje ostavljaju da upravljaju župom dok se drugačije ne odredi“. Zbog tih razloga, a i zbog toga što je vjerojatno nadbiskup kod dvora isposlovaio da se grad obveže za primanje i izdržavanje svjetovnog župnika.

Piše: *Stjepan Beretić*

Učitelji u Subotici

Kad su se nadvladale početničke teškoće, a umnožilo se i stanovništvo, dogradile su se učionice, a zaposlilo se i više učitelja, koji su povrh od grada određene im plaće i od roditelja za svako dijete koje je išlo u školu dobivali određenu količinu pšenice. No takav način plaćanja je bio skopčan s puno neugodnosti i nevolja, pa su učitelji tražili da se umjesto u naravi, njihova plaća isplaćuje u novcu tako da se za svakim školarcem umjesto pšenice plaća učitelju po tri krajcare. Grad je uzeo u obzir razloge učitelja, pa je njihovoj molbi izišao u susret odlukom iz 1767. godine.

Škola i gimnazija

Premda je na taj način školstvo u Szent Mária nešto napredovalo, za školu ipak nije bilo stalnog mjesta, već je ona obično bila smještena u iznajmljene, niske i vlažne prostorije. Zato je dekan subotičkog dekanata 1765. godine ozbiljno naložio sucu (gradonačelniku) u Szent Mária da što prije podigne školsku zgradu. U istom tom vremenu se susrećemo s nastojanjima da se osnuju gramatičke škole (gimnazija).

Naši su preci, naime, htjeli osigurati za položaje na javne službe svoje nasljednike. Budući da je tada u društvu poznavanje latinskog jezika bilo nezaobilazno, gradsko se poglavarstvo obratilo franjevačkom provincijalu s molbom da gradu pošalje jednog oca franjevca, koji bi mladima predavao latinski jezik. Provincijal je 1747. godine izišao u susret želji grada tako što je u Szent Mária poslao oca Tamása Porubszkog (Porubszky) za učitelja latinskog jezika. On je i započeo poučavanje u jednoj uzanoj, mračnoj i vlažnoj zgradi pokraj Gradske kuće. No, budući da su se učenici odazvali u velikom broju, mala ih zgrada nije mogla primiti. Zato su franjevci dotle moljalkali gradske vlasti dok grad u susjedstvu samostana nije podigao jednu ljepšu, suhlju i svjetliju zgradu. Tamo se preselio Dániel Závodszy kao nasljednik učitelja Porubszkog s malim „sinovima muza“ (đacima), čiji je broj tada porastao na dvije stotine, pa i više.

S tako velikim brojem djece jedan učitelj nije mogao napredovati, pa se zato grad postarao za još jednog pomoćnog učitelja. Taj je imao zadaću poučavati djecu u prvim osnovama latinskoga jezika, sklanjanju imenica i stupnjevanju pridjeva. Kad su u tom znanju uznapredovali, preuzeo ih je Závodszy, pa ih je poučavao sve do sintakse. Závodszy je za svoju službu od grada dobivao godišnje stotinu forinti.

Kasnije su poučavanje latinskog jezika tako preuredili da je osnove jezika predavao jedan poseban učitelj, a drugi je predavao mijenjanje (konjugacije) glagola i sintaksu. Godine 1771. je uspostavljena i treća učionica, u kojoj su učenici stjecali opširnije obrazovanje. Tako se prema mogućnostima posvetila znatna briga za učenje latinskog jezika. A to se nije smjelo zanemariti, budući da je taj jezik u javnom životu bio neizostavno potreban.

III. razdoblje Od 1773. godine do danas

Župa Szent Mária se predaje svjetovnim svećenicima.

10. § Povijest predavanja župe

Spomenuli smo da je u prijašnjem razdoblju kalački nadbiskup grof József Battyány s gradom počeo pregovore o predaji župi svjetovnim svećenicima. Ti pregovori nisu bili uspješni u prvom redu zato što je gradu puno više odgovaralo da župu ostave i dalje u rukama redovnika, koji su jedva dobivali od grada neku određenu nagradu, a i što su dobivali, dobivali su kao priznanje i kao nagradu za dobro uzajamno razumijevanje. S druge strane, stanovnici ovog grada su sačuvali živu spomenu na ono služenje koje su im sinovi svetoga Franje u najtežim vremenima samoprijegorno ukazivali. Njihov je život tako rekuć srastao sa životom grada. Zato su franjevci imali puno prijatelja kako među građanstvom, tako i u gradskom vijeću. Zdušno su ih podupirali i jedni i drugi posebno onda kad bi se pokrenulo pitanje predaje župe svjetovnim svećenicima. To je treći raz-

Lemeška kalvarija

Postojeća lemeška kalvarija s troetažnom prostranom kapelom građena na mjestu stare u bijelo oličene kapelice od naboja padala je u drugi plan nastupom različitih političkih i društvenih ideja u par navrata od trenutka izgradnje 1928., i gle čuda isto toliko puta obnavljana, a od 2009. je u postupku najobimnijeg, permanentnog restauriranja i vremenski kontinuiranog održavanja pa je već ove godine zabilježila iznimno lijep broj organiziranih posjeta za razliku od prijašnjih nekoliko desetljeća.

Prvi takav i najbrojniji posjet bio je u okviru korizmene duhovne obnove, 14. ožujka kada je Lemeš posjetilo preko četiri stotine gostujućih vjernika iz cijele Subotičke biskupije, sudjelujući u bogatom cjelodnevnom programu. Nedugo nakon Uskrsa, unuka obitelji **Dekker, Gyule** i **Ane** rođ. **Ivanković**, koji su podigli glavni oltar u kapeli, **Mária Beck Dekker** sa sinovima položila je urnu oca **Endrea** u obiteljsku grobnicu u kojoj počivaju pokrovitelji kapele. Tom prigodom upoznala je sinove s poviješću i darežljivošću obitelji. Već sljedeća skupina hodočasnika, koju je činilo šezdesetak vjernika Hrvata srednje Bosne, gostovala je u petom mjesecu, 17. svibnja a u okviru višednevnog proputovanja kroz Vojvodinu.

Početkom srpnja, ovoga puta šezdesetak osnovaca s područja Zapadno bačkog okruga, sudionika petodnevnog kampa za njegovanje materinjeg jezika (mađarskog), imalo je kao neizostavni trenutak obilazak i upoznavanje s ponosom Lemeša, što je kasnije testirano pismenim putem radi sagledavanja krajnjeg cilja posjeta. Krajem kolovoza skupina Nijemaca iz Njemačke i Mađarske koja je brojala sedamdesetak vjernika, također u okviru višednevnog posjeta Vojvodini, divila se arhitektonskom skladu i ljepoti sakralnog objekta te pokazala iznimno zanimanje za lokalnu zajednicu.

Uoči blagdana Rođenja BDM, inače velikog proštenja u Lemešu, viitezovi reda sv. Jurja iz Njemačke, njih dvadesetak, od kojih većina prvi puta,

obišlo je kapelu 7. rujna budući da je spomenuti red uložio velika novčana sredstva u vanjsko renoviranje proteklih godina. Vikend uoči istog blagdana petnaestak umjetnika u tehnici slame i ulja na platnu, inače sudionika druge slamarsko-likovne kolonije „Lemeška jesen 2015.“ tražili su inspiraciju i smisao za plodan rad s vidikovca kapele.

Četveročlanoj skupini studenata Sveučilišta Sveti Stjepan iz Budimpešte organizirano je višesatno zadržavanje u kapeli polovicom listopada prigodom istraživačkoga posjeta, a svoje pozitivne dojmove sabrat će u veljači sljedeće godine i pretočiti u radove povijesne i neprocjenjive vrijednosti. Koncem listopada desetak sudionika dramskog memorijala „Antun Aladžić“ KUD „Primorka“ iz Krasice (Hrvatska) položivši cvijeće i svijeće na grob Aladžića zadržali su se i obišli troetažni objekt ponijevši sa sobom lijepu uspomenu na Lemeš, s najvišeg prirodnog brijega u Bačkoj. Na Dušni dan lemešku kalvariju obišli su i najmlađi Lemešani, tridesetak polaznika vrtića Cica maca i tako zalaganjem odgojiteljica **Ružice Parčetić** i **Katalin Odri** na najnižoj obrazovnoj stepenici počeli razvijati osjećaj za pripadnost i vjeru.

Svaki posjet pratilo je povijesno izlaganje staratelja nad objektom, **Pétera Klinovszkog** ili **Željka Zelića**, a zatim i molitvena kontemplacija gostiju dok je kod ozbiljnijih, organiziranih posjeta upriličena i euharistija u župnoj crkvi rođenja BDM.

Također, ove godine zabilježeno je i više misnih slavlja nego uobičajeno koja su prikazana za oltarom kapele Majke Božje od milosti, ukupno šest od kojih premisa blagdanu sv. Ane, proslava malog proštenja, euharistija na blagdan BDM Kraljice, spomen misa na čast vlč. Baltazara Bolte Agatića s pratećim programom, rekvijska sveta misa na Dušni dan i misna žrtva na kojoj je blagoslovljen novi kip sv. Antuna. Lemeški poštovatelji Gospine krunice imali su sedamnaest pučkih susreta, večernji tijekom godine u kapeli a pronašla je i svoje mjesto prigodom obilježavanja Dužijance tako što je u njoj upriličena ispovijed bandaša i bandašica, članova HBKUD Lemeš i sveopćeg puka.

Kapela se u kalendarskoj godini prvi puta koristi u liturgijske svrhe na Veliki četvrtak, kod večernje molitve a zadnji puta euharistijskim lomljenjem kruha na Dušni dan. Kalvarija u Lemešu i dalje stoji na opći ponos i diku sela 87. godinu za redom.

Željko Zelić

Sustavno vrednovanje sakralne barokne baštine naših crkava

Dušan Škorić (2015): *Katoličko barokno slikarstvo u Vojvodini*. Akademski knjiga, Novi Sad. Str. 226. ISBN 978-86-6263-092-6

Neobičan autor i neobično velika ljubav za sakralnu umjetnost naših krajeva, spoj je čiji se uzbuđljiv rezultat pojavio nedavno pred čitateljima zainteresiranima za baštinu koju smo naslijedili u sakralnim prostorima u kojima se okupljaju naše zajednice. Ta baština, vrlo često namjerno prešućivana, zaboravljena, stavljena u drugi plan i sadašnjim konzervatorskim krugovima počesto „službeno“ neinteresantna, vidjet ćemo to čitajući ovu knjigu, ponos su sviju nas. Smatramo je našom (župnom, biskupijskom, čak i nacionalnom), no nastala je u izrazito turbulentnim vremenima u kojima je barok, kao umjetnički i životni izričaj duha Europljanina 18. stoljeća, i kod nas zasjao u punom sjaju. Njega valja upoznati, stručno vrednovati i zaštititi, a Dušan Škorić je tome zasigurno (ponovno) dao vrlo veliki doprinos, ugrađivši svoj životni put, i svoje „življenje umjetnosti“ u slabo izraženu i skoro neartikuliranu svijest o značaju baštine Katoličke crkve na prostoru sadašnjih Banata, Bačke i Srijema.

U sedam glavnih poglavlja ove knjige (Rađanje baroknog prostora i likovi baroka, Djela bečkih slikara, Djela iz depoa muzeja, Djela mađarskih, čeških, švapskih i domaćih umjetnika, Slikarstvo u franjevačkim samostanima, Slikarstvo isusovaca i Zidno slikarstvo), autor istražuje okvire nastanka baroknih slika. Posebno se to odnosi na autore (i posebnosti njihovog stvaralaštva), vrijeme nastanka i način dolaska u Vojvodinu. Analizira i sheme naručivanja i kupovine pojedinih djela, a objašnjava i frapantnu činjenicu da su se u skromnim župnim crkvama našla djela najboljih srednjoeuropskih baroknih slikara, za kojima i danas čeznu neke od vodećih europskih galerija.

Za upućenije poznavatelje prosječno vrlo lošeg konzervatorskog stanja baroknih slika u našim crkvama (da ne iskoristimo jaču kvalifikaciju), bitno je znati da je Dušan Škorić javni zagovaratelj žurnog popisa i adekvatne zaštite katoličke sakralne baštine u tri biskupije koje se nalaze u Vojvodini. Više puta je to i obrazložio i za to dao konkret-

ne prijedloge. „Umjetnine su u očajnom stanju. Krovovi nekih crkava prokišnjavaju, materijal se čuva po župnim dvorovima, sakristijama ili pak ostavama, gdje su uvjeti iznimno loši. Također, postoje kronike samostana i župa pisane rukom, a koje bi trebalo spasiti i prevesti s latinskog na neki živi jezik“, rekao je Škorić 2010. godine u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, tijekom kolokvija koji je vodio na ovu istu temu. „Veliki problem predstavljaju i krađe ovih umjetnina, koje se događaju i dan-danas. Katolička Crkva bi, po mojem mišljenju, trebala uložiti veći napor da se otuđena djela, za koja je poznato gdje se nalaze, vrate u njezin posjed“, rekao je tada on, napomenuvši da, s jedne strane, župnici nisu dovoljno educirani o vrijednosti umjetničke baštine, a s druge, mimo onoga što se nalazi u muzejima, ne postoji mehanizam njezine zaštite, prije svega od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Knjiga *Katoličko barokno slikarstvo u Vojvodini* svakako nije samo spomenik i podsjećanje na vrijednost, te ponovljen izraz zauzimanja za drugačije vrednovanje baštine Zapadne Crkve u našim krajevima. Ona je vrijedan i praktični priručnik za razumijevanje vremena koje je davno iza nas, načina na koje su projektanti i meceni naših crkava, samostana i kapela razumijevali svoju društvenu ulogu, ali i shvaćali bit vjere. Sve ovo, čak i površno zainteresiranog posjetitelja nekog od 120 objekata koje je Škorić posjetio tijekom svojeg istraživanja, a posebno naše vjernike, sigurno može zaintrigirati. Ono što nas s tim vremenom, ljudima i trenucima povijesti snažno povezuje upravo su oltarne, zidne, zavjetne slike u našim crkvama, ukrasne kompozicije u klauzurama otaca franjevaca i (nekada) isusovaca (uz crkvu sv. Jurja u Petrovaradinu), postaje križnih putova, kožni antipediji i prijenosni oltari, od župne crkve sv. Mihovila arkanđela u Beregu, do župne crkve sv. Karla Boromejskoga u Pančevu, od monumentalne crkve Presvetog Trojstva u Čoki, do crkvice sv. Katarine u Sotu, da spomenemo samo one najudaljenije od spomenutih u knjizi. Ipak, sigurno je da je u pravoj mjeri u njoj istaknuta uloga i doprinos samostana i crkava koje vode oci fra-

njevci (u Baču i Subotici) umjetničkom miljeu baroka.

Knjiga na koju smo se osvrnuli nastala je iz doktorske disertacije „Barokno slikarstvo u samostanima i rimokatoličkim crkvama u Vojvodini“ koju je autor u ožujku 2014. obranio na Odjelu za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Škorić ističe zanimljivu činjenicu da je upravo prilagođavanje izraza koji su općenito crkveni, a napose liturgijsko-obredni, sa standardnog hrvatskog na srpski jezik (na kome je ova knjiga napisana) bio velik izazov prilikom pisanja knjige, za što je bilo potrebno nekoliko godina intenzivnog rada. Ti izrazi čitatelje navikle na hrvatski (i mađarski) liturgijski govor sigurno neće ostaviti ravnodušnim.

Škorić je rođen je 1950. godine u Bačkom Brestovcu. Studij povijesti umjetnosti je završio na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, nakon čega je radio u marketingu Ateljea 2012 u Beogradu, u Narodnom kazalištu u Somboru (tehnički direktor), kao i u osnovnoj školi „Nikola Vukičević“ u Somboru kao profesor likovnog odgoja. Upravo nakon toga je, kako kaže, htio svoj život učiniti zanimljivijim, te je postao zagrebački doktorand. Sada živi i radi u Novom Sadu.

Knjiga *Katoličko barokno slikarstvo u Vojvodini* može se naručiti od izdavača i kupiti u svim većim knjižarama u našoj zemlji. Čini se zanimljiv i prijedlog da se, kao rijetka literatura o mnogim našim crkvama, nađe i u ponudi za posjetitelje onih crkava koje su otvorene za javnost.

Marko Tucakov

Po čemu je Isus jedinstven ili Zašto ateisti tražeći milosrđe za izbjeglice potvrđuju Kristovu pobjedu

Piše: *Sanja Nikčević*

Mi danas živimo dvije tisuće godina u kršćanskoj civilizaciji i u svijetu u kojem dominiraju tri monoteističke religije. Čini nam se da je oduvijek bilo tako. Često zaboravljamo da je vrijeme Kristova života na zemlji bilo drugačije nego danas. U Isusovo vrijeme bilo je puno poganskih bogova koji su hodali po zemlji: grčki, babilonski, perzijski, egipatski, a o indijskima da ne govorim...

Po čemu je Isus, u svojem životu i djelovanju, bio jedinstven?

Dobrovoljno!

Prvo. Isus je prvi i jedini Bog koji je dopustio da ga ubiju slabiji od njega. Svi dotadašnji poganski bogovi su stradavali u međusobnim sukobima. Ozirisa je ubio i raskomadao njegov brat. Kron je jeo svoju djecu, njegov sin Zeus ga je svrgnuo u krvavom ratu. Malog Dioniza su ubili i raskomadali Titani. Bogovi bi umrli ili stradali jer su bili slabiji, manje sposobni, manje lukavi od drugih bogova. Stradali su jer to nisu mogli izbjeći. Pogibali su/ili su micani s lica zemlje zbog nekog objekta želje (vlast, žena), zbog negativnih emocija (osveta, strah, mržnja, pohlepa). Nije postojao Bog koji je dopustio da ga ubiju a kamoli da ga ubiju slabiji od njega.

Krist je dopustio da ga ubiju slabiji od njega zato što je umro dobrovoljno. To je govorio učenicima, tri puta je najavio način svoje smrti. Treći navještaj muke i uskrsnuća zapisali su i Matej 20,17 i Marko 10,32-34 i Luka 18,31-34.

Dok je Isus uzlazio u Jeruzalem, uze dvanaestoricu nasamo te im putem reče: „Evo, uzlazimo u Jeruzalem i Sin Čovječji bit će predan glavarima svećeničkim i pismoznancima. Osudit će ga na smrt i predati poganima da ga izrugaju, izbiču i razapnu, ali on će treći dan uskrsnuti“ (Mt 20,17). Krist je umro dobrovoljno jer je imao poslanje.

Besplatno!

A to poslanje je druga velika razlika. Isus je svoj život prinio kao žrtvu. Ne samo dobrovoljno nego i besplatno.

Poganski bogovi su za sve što bi učinili ljudima tražili plaću – najčešće u

krvi. Astečki bogovi su tražili kucajuće ljudsko srce izvađeno iz tijela i uzdignuto u zrak u njihovu čast. Asteci su žrtvovali mladiće i djevojke (kako svoje tako i zarobljene), a Vikinzi su žrtvovali svoje najhrabrije ratnike bogovima jer je samo krv najboljih bila dostojna hrana bogovima. Da bi krenuo na Troju Agamemnon je morao žrtvovati svoju kćer. Ne za pobjedu nad Trojom, nego za vjetar koji je pokretao brodove. Kad je Mitra, perzijski bog svjetla, primao junake u svoj raj davao im je piti vino i krv bika. U poganskom svijetu uvijek je morala biti prinesena krvna žrtva, netko je morao umrijeti da bi se nešto postiglo. Uvijek!

Do Krista koji je promijenio svijet. Bog je odlučio promijeniti stvari i poslao sina svojega kao završnu žrtvu. Besplatnu. Da se više nikad ne moraju davati krvne žrtve na zemlji. Žrtva koja otkupljuje. Bog koji umire da bi otkupio ljude.

Na znam kako da vam podcrtam koliko je to bilo neobično za vrijeme Isusova života. Sjećate se kako su se apostoli sablaznili kad im je to najavljivao. Ili nisu razumjeli, ili su odbijali tu mogućnost, kao Petar. Sjećate se kako ih je to pogodilo kad se dogodilo. A tek nakon njegove smrti. Kad kaže sv. Pavao: *Mi propovijedamo Krista raspetoga: Židovima sablazan, poganima ludost* (1 Kor 1,23) to nije pretjerivanje ili pjesnička slika. To je doista bilo tako. Ludost, sablazan: Bog koji se dobrovoljno i besplatno žrtvuje da se više nikad ne moraju krvne žrtve davati. Ljudima nepojmljivo tada jer su bili navikli na poganske bogove. Nama danas najnormalnije. Živimo dvije tisuće godina u civilizaciji kojoj je upravo taj Bog postavio temelje. Dvije tisuće godina se ne žrtvuje krvno. Ni životinje, ni ljude. Nama je sad potpuno normalno da je Krist za nas besplatno podnio žrtvu. I da ta žrtva traje do danas. Da se svaki dan na oltaru ponovno daje.

Ljubav!

Ima i treća stvar. Kristova žrtva je iz ljubavi prema ljudima. Svim ljudima. Da bi Isus mogao podnijeti takvu žrtvu morao je ljubiti taj svijet za koji je pod-

nio žrtvu. I one dobre i one zle. Mora postojati tako velika ljubav u Boga da preda svog sina za žrtvu ali i u sina da pristane na nju. Jer *Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga sina jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne* (Iv 3,16).

Svi dotadašnji poganski bogovi su imali svoje favorite među ljudima, one koje su voljeli, one koje nisu... Grčki bogovi u Trojanskom ratu su se podijelili na dvije strane i ratovali za svoje favorite na zemlji. Jedino Krist, odjednom i sasvim jedinstveno, voli sve.

Pobjeda!

Iz ove tri jedinstvene stvari proizlazi i njegova pobjeda. Kao što sam rekla, do tada su poganski bogovi pobjeđivali druge bogove lukavošću ili snagom, zbog nekog objekta želje ili neke negativne emocije (osvete, mržnje, straha, pohlepe), a ljudi su žrtvom potkupljivali bogove da ih vole i da im učine neku uslugu. Krist je to promijenio jer je svojom potpuno jedinstvenom žrtvom – dobrovoljnom, besplatnom, iz ljubavi – pobijedio generalno. Otkupio naše grijehove svojom žrtvom, a time pobijedio zlo i smrt. Za nas. Upravo zato je Isusova krv *predragocjena* kako se govori u molitvama. I silno snažna i dan-danas kao zaštita.

Naime, upravo zbog te pobjede i žrtve koja se i dan-danas daje na oltaru Isus je promijenio i cijeli svijet. I zavladao svijetom. Ne samo zato što je kršćanstvo danas najbrojnija religija. Nego zato što vam je danas normalno govoriti o oprost, ljubavi, milosrđu. Do te mjere da upravo to i ateisti očekuju od cijele Europe prema izbjeglicama. I da cijela Europa to doista smatra svojom dužnosti! Tko su nama izbjeglice? Nitko. Zašto bi Europa njima pomagala? Nema logike, osim ovog Isusova jedinstvenog primjera u povijesti koji je u temelju Europe. Samo po Isusovoj dobrovoljnoj i besplatnoj žrtvi iz ljubavi ima smisla što se traži za izbjeglice. Pa makar i ateisti koji ne znaju da tražeći milosrđe za izbjeglice potvrđuju Isusovu pobjedu u svijetu.

Bitno.net

Duhovna obnova u čast prečistom Srcu Marijnu

od 29. studenog do 8. prosinca
u subotičkoj katedrali

Svake večeri u 17 sati je krunica,
a u 17.30 sveta misa, propovijed i po-
božnost.

Govorit će:

- ♦ Dragan Muharem,
- ♦ Vinko Cvijin,
- ♦ Goran Vilov,
- ♦ Željko Šipek,
- ♦ Dražen Dulić,
- ♦ Josip Štefković,
- ♦ Siniša Tumbas Loketić,
- ♦ Stjepan Beretić i
- ♦ Mirko Štefković.

Ova se zavjetna pobožnost obav-
lja od 1851. godine do danas. Tema je
Papina bula o svetoj godini koja će
biti posvećena temi milosrđa.

Centralno obilježavanje dana Caritasa

za sve volontere i zaposlene, odr-
žat će se u subotu 12. prosinca 2015.
godine u dvorani Studija M u Novom
Sadu, s početkom u 10 sati.

Svečano misno slavlje u 12 sati
predvodit će beogradski nadbiskup i
predsjednik Caritasa Srbije mons.
Stanislav Hočevar.

MATERICE u Subotici 12. 12. 2015. u 18 sati

u HKC „Bunjevačko kolo“
u organizaciji župe sv. Roka

In memoriam

Šime Francišković

U 86. godini života, otkrijepljen svetim sakramen-
tima, 24. listopada 2015., k Bogu je otišao uzorni vjernik
Šime Francišković Babo. Iza sebe je ostavio brojnu
obitelj: sedmero djece, petnaest unučadi i šest praunu-
čadi. Obitelj i rodbina se od dragog pokojnika oprostila na kršćanski dosto-
janstven način, a obrede ukopa predvodio je župnik vlč. **Dragan Muharem**
u zajedništvu s još pet svećenika. U svojoj propovijedi župnik je istaknuo po-
kojnikove kršćanske vrline koje su resile njegov život i ostaju trajno svjedo-
čanstvo njegovim najmilijima.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica
e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240
Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
dr. sc. Andrija Anišić
mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Ministarstvo vera R. Srbije, Grad Subotica,
Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske
i Hrvatska biskupska konferencija

Hrvatska Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/602-259; 011/3349746

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 89,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 85,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik
i Snežana V. Lamić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozems-
tva mogu poslati na račun s naznakom **Zv-
onik**:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhov-
nost „Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Holywin u Subotici

Brojna publika na predstavi

Zajednica Roma iz Vojvodine
na susretu s Papom u Rimu

Nagrada za životno djelo na području
književnosti uručena Naci Zeliću

Koncert zbora župe Sv. Blaža iz Zagreba u franjevačkoj crkvi u Subotici

Dani Balinta Vujkova

2015

DAN CARITASA

6. prosinca
2. nedjelja došašća

Meni učiniste